The Latvian newspaper for Canada and U.S.A.

Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", Inc. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S., Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

WEDNESDAY, OCTOBER 8, 1958.

LATVIJA AMERIKĀ

81./721. n-rs. TREŠDIENĀ, 1958. G. 8. OKTOBRĪ 8. gads

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S., Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60 tekstā $3.20—$6.40 par vienu collas slejas telpu.

LAI SAUSĀM KĀJĀM IZLAIPOTU NO FORMOZAS ŠAURUMA

KOMŪNISTI PĀRTRAUC KVĒMOJAS APŠAUDI

Humānitātes nolūkos komūnistu Ķīna uz vienu nedēļu pārtraukusi Kvēmojas salas apšaudi, lai dotu iespēju pievest pārtiku un medikamentus.

Pagājušās nedēļas nogalē divi zīmīgi notikumi radīja jaunu potenciālu notikumu tālākai gaitai Formozas šaurumā. Pēc Sav. Valstu ārlietu ministra Dallesa nostājas maiņas, liekot saprast, ka pēc viņa domām nacionālistu piekrastes salas būtu vismaz neitrālizējamas, iniciātīvu tagad pārņēmuši komūnisti. Pekinga paziņojusi, ka tās artilerija uz vienu nedēļu pārtrauks Kvēmojas salas bombardēšanu. Vēstījumā Kvēmojas nacionālistu garnizonam komūnistu Ķīnas aizsardzības ministrs paskaidroja, ka tas tiek darīts humānitātes nolūkos. Vienīgais noteikums: apšaudes pārtraukuma laikā amerikāņu konvoji salai nedrīkst tuvoties. Tai pašā laikā komūnistu Ķīna pieprasīja tiešas sarunas ar nacionālistiem — bez Sav. Valstu iejaukšanās, uzsverot, ka „agrāk vai vēlāk amerikāņi jūs tikpat pametīs."

Varšavas sarunās komūnistu sūtnis Vangpingnans par iespējamu Kvēmojas salas apšaudes pārtraukšanu līdz šim nebija minējis ne pušplēsta vārda, tā ka drāmatiskā artilerijas apklusāna Vašingtonai nāca kā pilnīgs pārsteigums. Tiesa gan, pat līdz pēdējai dienai Sav. Valstu sūtnis Bims sarunās ar komūnistu Ķīnas pārstāvi turpināja pieprasīt kara darbības pārtraukumu, kā pirmo noteikumu tālākām sarunām. Ļoti iespējams, ka Dallesa nostāja komūnisti saskatījuši kaut ko tādu, kas viņiem liek cerēt uz piekrastes salu sagrābšanu bez riskēšanas ar jaunu karu.

Un, spriežot pēc tā, ko pagājušās nedēļas nogalē pastāstīja Padomju Savienības ministru prezidents Chruščevs, jauns karš Pekingai patiesi nozīmētu lielu risku. Padomju Savienība vairs nav tik karsta gāzties Tālo Austrumu karā, kā tā bija pirms pāris nedēļām

Padomju Savienība komūnistu Ķīnai steigtos talkā tikai tādā gadījumā, ja Sav. Valstis uzbruktu cietzemei. Ja to darītu tikai Čangkaišeks, tad Padomju Savienība neredzētu nekāda iemesla iejaukties. Tas ļoti saskan ar ārlietu ministra Dallesa sacīto un proti: lai Čangkaišeks necer uz Sav. Valstu palīdzību iebrukumam Ķīnas cietzemē.

Nedēļas nogales notikumi jau gandrīz liek domāt, ka nu vairs ne tikai Sav. Valstis, bet arī Padomju Savienība būtu ieinteresēta meklēt ceļu, kā sausām kājām izlaipot no Formozas šauruma.

BALTIJAS SŪTŅI APSPRIEŽAS

Baltijas valstu sūtņu Vašingtonā kārtējā apspriede notika 24. septembrī.

10. oktobrī Baltijas valstu sūtņi aicināti pieņemšanā ko rīko Nacionālās Ķīnas vēstnieks Vašingtonā, atzīmējot Ķīnas republikas 47 gadu svētkus.

Kolumba dienā, 12. oktobrī, Spānijas sūtnis Vašingtonā rīko pieņemšanu, pieminot Amerikas atklāšanu. Pieņemšanā aicināti arī Baltijas valstu sūtņi.

5. REPUBLIKAS IETVARĀ

Ģen. de Golls proponē Alžīrijai 5 gadu plānu

Francijas ministru prezidents aicina Alžīrijas nacionālistu nemierniekus nolikt ieročus.

Konstantīnē. Ģen. de Golls personīgi deklarē savus jaunos plānus franču Ziemeļafrikai. Uzrunājot ap 50.000 klausītāju Konstantīnē, Alžīrijā, franču premjērs aicināja nemierniekus nolikt ieročus, apsolot iezemiešiem vairāk zemes, vairāk skolu, vairāk darba iespēju. Pilnīgu neatkarību no Francijas ģen. de Golls Alžīrijai nav paredzējis, bet izstrādātais piecu gadu plāns liek domāt, kai šai laikā Ziemeļafrikā tiks ieguldītas milzu naudas summas. Tai pašā laikā paredzēts mainīt līdzšinējo Alžīrijas vēlēšanu sistēmu. Pēc diviem mēnešiem apsolītās vēlēšanās alžīriešiem būs vienādas tiesības ar eiropiešu kolonistiem. Bez tam divām trešdaļām ievēlēto pārstāvju jābūt muhamedāņiem.

Lai gan klausītāji ģen. de Golla solījumus uzņēma ļoti jūsmīgi, taču nacionālistu nemiernieku prasības de Golls nav apmierinājis. Tādēļ pēdējie par kara pārtraukšanu nedomājot.

PADOMJ SAVIENĪBA TURPINA ATOMIEROČU MĒĢINĀJUMUS

SAV. VĀSTIS PAGĀJUŠĀ NEDĒĻĀ UZTVĒRUS ČETRUS PADOMJU ATOMSPRĀDZIENUS.

31. martā domju Savienības ārlietu ministrs Gromiko Augstākā pomē paziņoja, ka viņa valdība nolēmusi pārtraukt atomieroču mēģinājumus.

Vēl vienmēr iv izdevies noskaidrot, kas īsslēpās aiz Gromiko paziņoju. No vienas puses, protams, varēja ieskatīt par parastu padomju propagandas gājienu jo krievi savus mēģinājumus ir nule kā pabeiguši, bet ari un amerikāņu vasaras mēģinājumu serijas vēl nebija sākus. Tātad varētu domāt, ka keviem tad nav bijis nekas vairk ko mēģināt un sekojošo sagavošanos tālākiem mēģinājuniem viņi izmanto propagadai pret Sav. Valstīm un Agliju. Bet savā laikā šur un tr Rietumu presē padomju rīcai meklēja arī citus izskaidrojmus, proti: laikā, kad ārliet ministrs Gromiko iepazīstāja Augstāko padomi ar vidības lēmumu pārtraukt atomeroču mēģinājumus, dāņu žurnālisti gari un plaši rakstīja jar kādu drausnīgu sprādzieni Padomju Savienībā. Izdomājumu un īstenības sajaukumā sprādziena apmēri un nodarīie postījumi pieauga līdz fantastiskiem apmēriem, liekot domāt, ka gaisā uzgājusi kāda vesela padomju atombumbu krātuve. Sprādziena aprakstus, protams, var ļoti apšaubīt. Toties varbūtība, ka kāda lielāka apmēra neveiksme piespiedusi Padomju Savienību atomieroču mēģinājumus, ir ļoti ticama.

Bet lai kādi arī būtu bijuši krievu patiesie iemesli, apstākļi atkal ir mainījušies, un Padomju Savienība nolēmusi atsākt uz sešiem mēnešiem pārtrauktos atomieroču mēģinājumus. Ar to pašu atsākti arī uzbrukumi Sav. Valstīm un Anglai, kas, ignorējot pasaules vēlēšanos, turpinājušas savus atomsprādzienus. Padomju Savienības dziņu pēc miera Rietumu sabiedrotie izmantojuši sava militārisma stiprināšanai. Rietumu nostāja tagad piespiedusi Padomju Savienību pārtrauktos aatomieroču mēģinājumus atkal atsākt. Padomju ziņu aģentūra Tass žēlojas, ka tūlīt pēc 31. marta Sav. Valstis un Anglija uzsākušas savas plašākās pēckara atomieroču serijas. Sav. Valstis vien šai periodā atbildīgas par vairāk kā četrdesmit sprādzieniem.

31. oktobrī Ženēvā paredzēts uzsākt sarunas visu trīs atomvalstu starpā par mēģinājumu pārraudzītu pārtraukšanu. Tādēļ nav brīnums, ka Padomju Savienība izvēlējusies tieši šo laiku savu atomsprādzienu atjaunošanai. Padomju Savienība gribētu, lai Ženēvā paredzētās sarunas notiktu ārlietu ministru starpā. Sav. Valstīm šāda prasība nav pieņemama. Domā, ka šīs sarunas varētu turpināties apm. 6 nedēļas. Tik ilga ārlietu ministra Dallesa prombūtne nav praktiski iespējama. Otrkārt, pats ārlietu ministrs baidās, ka no sarunām nekas neiznāks; daudz labāk, ja sarunas izjūk jau zemākajā diplomātiskajā līmenī. Ja Padomju Savienība grib ārlietu ministru konferenci, tad tai jau iepriekšējās pirekšsarunās jāpierāda, ka tā grib sadarboties un ka ārlietu ministru konferencei sekmes garantētas.

MASKAVA KŪDA ARABUS PRET RIETUMIEM

Padomju Savienības ārlietu ministrs kritizē Apvienoto Nāciju ģenerālsekretāra Hammeršilda ziņojumus par stāvokli Libānā un Jordānā.

Apvienotās Nācijās, Nujorkā. Lai gan Sav. Valstu karaspēka izvākšana no Libānas un angļu aiziešana no Jordānas ir vairs tikai dažu nedēļu jautājums, Padomju Savienība starplaiku izmanto savai melu tiklu vīšanai Apvienotajās Nācijās. Uzrunājot pilnsapulci sakarā ar ģenerālsekretāra Hammeršilda ziņojumu par situāciju Libānā un Jodrānā, padomju ārlietu ministrs ne tikai asi kritizēja pašu ziņojumu, bet izmantoja arī izdevību, lai uzbruktu Sav. Valstīm un Anglijai. **Gromiko centienu īstais mērķis tomēr nevienam nepalika noslēpts — padomju propagandas turpināšana un Rietumiem naidīga arabu nacionālistu kūdīšana. Gromiko aizgāja pat tik tālu, ka apvainoja sabiedrotos drošības lēmuma ignorēšanā, uzsverot, ka angļu un amerikāņu karaspēka izvākšanas jautājums būtu uzņemams pilnsapulces darba kārtībā.** Bet, kad pilnsapulces prezidents Dr. Maliks ievaicājās, vai Gromiko kaut ko tamlīdzīgu oficiāli proponē, pēdējais klusēja.

Spriežot pēc Padomju Savienības ārlietu ministra runas, Rietumi tīšu prātu liedzas izvākties no Libānas un Jordānas, turot pēdējo valdībām pistoles pie deniņiem, tā ka tām nav dota nekāda iespēja pieprasīt svešo karaspēku izvākšanu. Par bailēm no Izraēlas uzbrukuma Jordānai Gromiko tikai smējās, uzsverot, ka Izraēla atrodas pilnīgā Sav. Valstu pārziņā un, ja tā Jordānai uzbruktu, tad vienīgi ar Sav. Valstu svētību.

Libānas, Jordānas un Vidēja Austrumu politikā vispār Padomju Savienības nostāja ir tieši pretēja Rietumiem, un, kā pierādījās, pretēja arī ģenerālsekretāra Hammeršilda ziņojumam, ko Gromiko ieskata par mākslīgi optimistisku. Gromiko domā, ka ārkārtējā pilnsapulce par savas darbības galveno mērķi būtu bijusi uzlikusi piespiest amerikāņus izvākties no Libānas un angļus no Jordānas. Rietumi un ģenerālsekretārs Hammeršilds turpretī uzsver, ka Vidējiem Austrumiem vispirms jāpanāk politiska stabilitāte. Svešo karaspēku resp. angļu un amerikāņu izvākšanās sekos automatiski, pēc kam varēs sākt domāt par šīs pasaules daļas saimnieciskās attīstības veicināšanu.

PĀVESTS PIJS 12. NĀVES GULTĀ

Pāvestu Piju 12., kā ziņo no Vatikāna, 6. oktobrī no rīta, pārsteigusi triekas lēkme, un viņš ilgāku laiku bijis bezsamaņā. Viņš saņēmis jau pastara svētību, un ārsti savā biletenā ziņo, ka pāvesta veselības stāvoklis ir „Dieva ziņā". Pāvestam pašreiz ir 82 gadi.

IZVĀC KARASPĒKU

Amerikāņi sāva karaspēka skaitu Libānā jau samazinājuši uz pusi.

Ammanā. Jordānas karalis Huseins paziņojis, ka angļu karaspēka izvākšana no viņa zemes robežām sāksies šī gada 20. oktobrī. Angļu militārās iestādes šai sakarā paskaidro, ka 3.000 karavīru izvākšana ilgs apmēram 3 nedēļas, ja izvākšana notiks gaisa ceļā. Pretējā gadījumā — aizejot no Jordānas caur Akvabas ostu, operācijas varētu mazliet ieilgt.

Dienu pirms karaļa Huseina paziņojuma par angļu un amerikāņu izvākšanos runāja Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs Hammeršilds. Pēdējais paskaidroja, ka angļi aizies no Jordānas un amerikāņi no Libānas jau oktobra mēnesī. Amerikāņi, kā zināms, spēku samazināšanu Libānā turpina jau ilgāku laiku. Pašreiz tur palikuši vairs tikai ap 7.000 amerikāņu karavīru, kas nozīmē, ka apmēram puse jau izvākta. Libānas krīzes nopietnākos brīžos amerikāņiem šai arabu valstī bija turpat 14.000 vīru stipra armija.

Noslēpumaina pilsēta Italijā

Eiropas gaisa aizsardzības centra neredzamās smadzenes

Ka Italijā ir nobeigta kādas jaunas „pilsētas" būve, nav noslēpums, bet kur tā īsti atrodas, tas ļaujam vēlām grūti izpētāms. Oficiāli ir zināms, ka šī noslēpumainā pilsēta atrodas kaut kur Vidusitalijas Apenīnu kalnājos. Nedaudzie žurnālisti, kuriem šo pilsētu pēc ilgāka brauciena naktī Italijas gaisa spēku automobilī un pēc ļoti ilgas riņķošanas pa Apenīnu ielejām un augstienēm nesen izdevies apmeklēt, tomēr nav varējuši konstatēt, kur tā īsti atrodas. īpaši tādēļ, ka brauciens beidzies (un atpakaļbrauciens sācies) kādā labi maskētā un stingri apsargātā tunelī, kur sākas jaunās pilsētas SOC noslēpumainās robežas. Vai šis tunelis ir vienīgā ieeja un izeja, nav zināms. SOC pilsēta ir ne vien Italijas, bet daļēji arī visas Eiropas gaisa aizsardzības centrs.

No līku loču tuneļa visus, kam SOC laimējies apmeklēt vai kuriem tur jāatrodas dienesta uzdevumos, celtnis noved vismaz 70 metru dziļā pazemē, kur neona spuldzes rada patīkamu „dienas" gaismu. Arī pazemē „ielas" izbūvētas asiem pagriezieniem, lai uzķertu eventuālās eksplozijas. Ar klimata regulēšanas ierīcēm, SOC pilsētā, kaut tā atrodas pazemē, vienmēr valda ļoti patīkams klimats, kuŗu daļēji mēģina pieskaņot klimatam virszemē.

Pazemes pilsētai ir pašai sava elektriskā spēkstacija, kuŗu tagad gan nelieto, bet kuŗas astoņus varenos dīzeļmotorus, lai tie vienmēr būtu kaujas gatavībā, iedarbina katru pusstundu. SOC komandantam izziņojot jau trauksmes pirmo pakāpi, pazemes pilsētu noslēdz ne vien hermetiskas tērauda durvis, bet tā automatiski pāriet arī uz elektrības pašapgādi. Arī SOC „pastāvīgo iedzīvotāju" plašās telpas izbūvētas tā, ka tie nemaz nejūt, ka atrodas pazemē. Pilsēta apgādāta arī pati ar savu kino un citiem „civilizācijas atribūtiem", pat veikaliņiem. Pazemes pilsētas ielu kopgarums pagaidām esot 8 kilometri, un tai ir arī pašai sava slimnīca.

Protams, pati svarīgākā telpa SOC pilsētā ir Italijas gaisa robežu pārraudzības komandanta dežūrtelpa jeb „nervu" centrs, kur ienācējam galvenokārt duras acīs pārdimensionālā Italijas un tās kaimiņzemju karte. Šajā telpā saplūst radio un telefona ziņas no vismaz 800 gaisa un radara novērošanas punktiem. Uz SOC komandanta kartes Itālijas un tās kaimiņzemju gaisa telpās pacēlušos lidmašīnu atrašanās vieta. Tur ir arī ziņu izvērtēšanas un pavēļu došanas centrāle, kuŗa atrodas tiešos radio un telefona sakaros ne vien ar militāro lidlauku un bazes kuģu iznīcinātājiem, bet arī ar zenītartilerijas, „Nike" raķešu un citu atvaires līdzekļu pozicijām. Tikai septiņas sekundes esot vajadzīgas, lai SOC komandants jau pēc sazināšanās ar NATO virspavēlniecības stābu varētu dot pretuzbrukuma pavēli katrai ienaidnieka lidmašīnai.

Aks.

STINGRĀK APKAROS KRISTĪGO TICĪBU AUSTRUMVĀCIJĀ

Bīskaps Otto Dibiliuss, kā Ev. baznīcas priekšsēdis Vācijā, ir sniedzis izsmeļošu ziņojumu Ev. baznīcas sinodes sanāksmei Berlīnē šī gada pavasarī.

Viņš vispirms uzsver, ka pēc tam, kad Otto Nuške, kas pārstāvējis Evaņģelisko baznīcu Austrumvācijas republikas ministru kabinetā, miris, tīrīšanas akcija esot pieņēmusi ļoti stingru formu un gājusi plašumā, skaŗot visus, kas ieņemot amatus vai tiem gatavojoties.

Politbirojs 1958. g. 4. marta sēdē pieņēmis rezolūciju, ka jāstiprina komūnistiskā apziņa ne tikai partijas biedros, bet visā pārējā tautā, ka masas „jāizglīto" ar vislielāko enerģiju. Virietim un sievietei jābūt ateistiem, un šai mācībai jābūt centrālā vietā visā akcijā. Visādi ticējumi pārdabiskajai reālitātei aizkavējot tautu attīstībā, tai atņemot spēku komūnistiskās sabiedrības celšanai. Vecos un neatzītos rakstus, ko pirms 60 gadiem pret kristīgo ticību uzrakstījuši Hekels (Haeckel) un Josef Dīcgens (Dietzgen), atkal iespiežot un izplatot. Rezultātā izrietot secinājums, kas atkārtots simtiem reižu, ka nekāds kompromiss starp komūnismu un kristianismu nevarot būt, un nedrīkstot būt samierinoša koeksistence starp reliģiskām un sociālistiskām ideoloģijām.

No tā izriet, ka kristīgā ticība tiek tagad apkaŗota ar daudz lielāku spēku un apņēmību to likvidēt nekā agrāk. Katrs iespējamais līdzeklis tiekot izlietots, lai ļaudis atturētu no baznīcas. Partijas biedriem, to līdzjutējiem un tautas policistiem aizliegta baznīcu apmeklēšana. Studentiem kopmītnēs dots mājiens Bībeli nelasīt. Kādai studentei Ingridai Šrekai bijis jāizstājas no skolotāju sagatavošanas institūta Güstrovā par to, ka direktors Jagutis dabūjis zināt par Šrekas vēlēšanos turēt starp savām grāmatām arī Bībeli.

Šī gada martā lektori paziņojuši, ka studenti var pieslieties kādai reliģijai, bet tā nedrīkst būt kristīgā, ja viņi grib kļūt par skolotājiem.

Pēc tam izlikts ziņojums uz dēļa, kur atēlota sieviete, kas skatās vienā pusē uz Bībeli un krustu, bet otrā — uz K. Marksu. Apakšā parakstīts: „To mēs necietīsim."

Studentei Vendlerei, mācītāja meitai, dots partijas biedra un semināra priekšnieka rīkojums atteikties no kristīgās ticības vai izstāties no semināra. Pēc šī ultimāta atkārtojuma kriminālpolicija studentei atņēmusi pasi, lai viņa netiktu prom uz Rietumvāciju. Vendlere zaudējusi tiesības būt par skolotāju.

Uz skolas ziņojumu dēļa izlikts rīkojums, ka visi studenti, kas sekos nelegālām protestantu vai Romas katoļu organizāciju mācībām, tiks svītroti no studējošo saraksta un uz vietas tiks no semināra izslēgti. Šis lēmums skāris ne tikai Vendleri, bet arī vēl desmit citus protestantu un Romas katoļu studentus.

Studentu padomes priekšnieks iesniedzis protesta lūgumu, bet uz to nedabūjis atbildi. Pēc pāris dienām papildām ziņots, ka divi studenti atkal svītroti.

Šie ir tikai daži piemēri no ļoti daudziem.

Dažreiz kristību ceremonijas vietā vecākiem iedodot krājkases noguldījumu ar 100 vācu markām un norādījumu, lai vecāki bērnu audzina ateistiskā garā. Laulībām un apbedīšanai ar sludinājumiem avīzēs tiekot ieteikti bezdievīgie runātāji.

Studējošā un skolu jaunatne tagad lietojot tā saukto „dubultgrāmatvedību.": vienu, ko uz papīra pierakstot, kas tiekot diktēts, un otru, kas pēc viņu sirdsapziņas liktos pareizi, paturot prātā un neizdzēsami ierakstot sirdīs.

Saskaņā ar Austrumvācijas konstitūciju, kuŗā teikts, ka katrs pilsonis var brīvi ticēt, saskaņā ar savu sirdsapziņu, — baznīcu vadītāji iesnieguši memorandu, to adresējot Austrumvācijas augstākai administrācijai.

Šis memorands nekavējoties atsūtīts atpakaļ, nedodot uz to nekādu atbildi.

ZIŅAS ĪSUMĀ

◐ Tokio policijas vadība paziņojusi, ka taifūns Īda, kas Japānā plosījās pirms divām nedēļām, prasījis 615 cilvēku dzīvību. 470 personu pazudušas bez vēsts, un policija baidās, ka vairums pazudušo krituši par upuri viesuļvētrai.

◐ No Formozas ziņo, ka salas aizsardzībai Sav. Valstis nacionālistiem iedevušas zināmu skaitu Naik-Herkules raķešu, kas spēj sasniegt un iznīcināt katru cilvēka vaditu lidmašīnu. Raķetes pielāgotas arī atomgranātām, kas nacionālistiem gan nav vēl apsolītas.

◐ Ziemeļatlantijas organizācijas ģenerālsekretārs Spāks ieteicis sasaukt Anglijas, Turcijas un Grieķijas konferenci, lai pārrunātu Kipras terrora likvidēšanas iespējas. Pēdējās nedēļas laikā salas grieķu terroristu darbība atkal stipri pieaugusi, prasot vairāku angļu karavīru, kāda angļu civilista un kādas angļu sievietes dzīvību.

◐ No Ekvadoras saņemta ziņa par kanadiešu pētnieka Dr. Roberta Tremblēja traģisko nāvi. Pēdējo nogalinājuši mežonīgie Ankas, indiāņi, kas dzīvo Amacones upes tuvumā, Ekvadoras džunglos. Jau vairākkārt balto mēģinājumi sadraudzēties ar indiāņiem beigušies ar balto nāvi. 1955. gadā indiāņi iznīcināja kādu amerikāņu misionāru grupu, kas mēģināja pievērst pēdējos kristīgai ticībai.

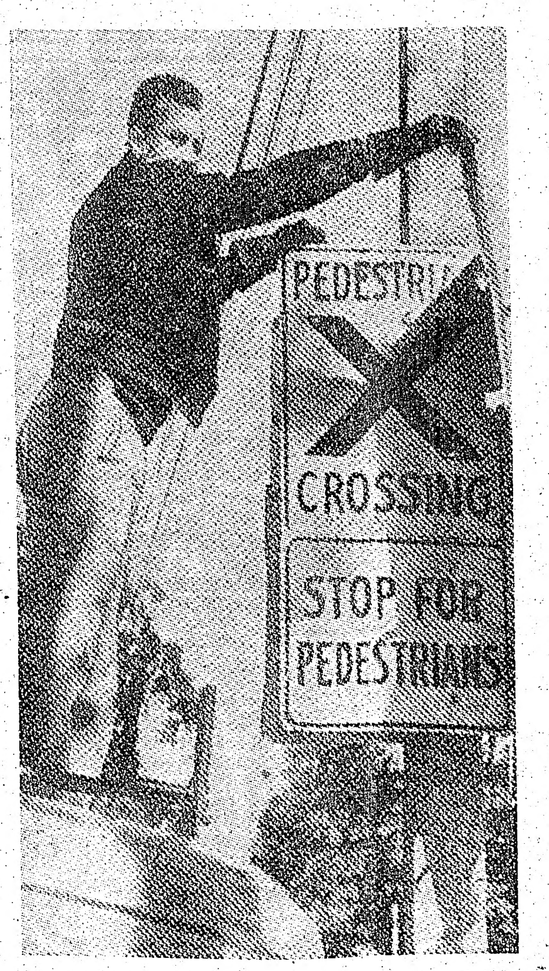

Jau daudzās citās Kanadas pilsētās ir īpaši celiņi ielu šķēršošanai kājniekiem, un tagad tādi ievesti arī Toronto. Bet Toronto motoristi, kas nav paraduši dot ceļu kājniekiem, visai lēni pierod pie šī jaunināuma. Šai sakarā vienu mazu meiteni nonāvēja dienā, kad jauno sistēmu īstenoja ,bet pēdējās dienā nonāvētas vēl divas sievietes. Kad vien autovadītājs redz šo zīmi, viņam jāapstājas, ja uz šķēršošanas celiņa atrodas kāds kājnieks.

DAŽOS VĀRDOS KANADĀ

◐ Sākot ar 8. oktobri, Toronto rīta laikrakstam „The Globe and Mail" paredzēts īpašs Eiropas izdevums.

◐ Turpinot Toronto policijas spēku sistēmatisku pārkārtošanu un jaunus treniņus, policijas jaunais šefs Makkeijs noorganizējis policistu apmācības Camp Borden territorijā asaru gāzes un dažādu ieroču lietošanā.

◐ Kanadas ministru prezidents Dž. Difenbeikers paredzējis novembrī 8 dienu ilgu Eiropas ceļojumu, lai satiktu Francijas, Rietumvācijas un Itālijas valstu galvas. Anglijā viņam būs konference ar karalieni Elizabeti II un ministru prezidentu Mekmillenu, pēc kam viņš nedēļas nogali pavadīs Skotijā. Šī ceļojuma laikā viņš inspicēs arī Eiropā novietotās kanadiešu karaspēka daļas. No Eiropas Difenbeikers dosies uz Pakistanu, Indiju, Ceilonu, Malaju un Singapūru, pēc tam pavadīs 2 nedēļas Austrālijā un Jaunzēlandē ,lai atgrieztos Kanadā 15. decembrī.

◐ Kanadu pašreiz apskata un apbrīno 1. krievu tūristu grupa, 11 inženieri, no tiem viena sieviete. Pēc iepazīšanās ar Toronto viņi devās uz Nniagaru, Otavu, Kvēbeku un Montreālu, no kurienes izlidos atpakaļ uz Maskavu.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

DISKRIMINĀCIJA KANADĀ

J. LEJIŅŠ

Apsveicams LNAK iesniegums Ontario valdībai diskriminācijas lietās. Latviešu pārstāvībai būs ļoti praktiskas nozīmes, jo diskriminācijas lietas ietelp provinču valdību kompetencē, un tāpēc jaunam likumam būs galvenokārt tikai deklarātiva nozīme.

Apsveicams LNAK iesniegums Ontario valdībai diskriminācijas lietās. Latviešu pārstāvībai būs ļoti praktiskas nozīmes, kā viņa, citu etnisko grupu uzdevumā, visu darba smagumu iznesusi uz saviem pleciem un šai lietā uzņēmusies rīcību koordinēt līdz galam.

Diskriminācijas fakts daudzās darba vietās nav noliedzams. Ir gan darba vietas, kas objektīvas pret saviem darbiniekiem un paaugstinājumi vai algas pielikumi nāk pēc nopelniem. Tomēr šādas darba vietas ir retas, un vairākums piemēro maigāku vai smagāku diskrimināciju pret visām tautībām, izņemot izraudzīto privilēģēto tautību. Jāsaka, ka privilēģētā tautība ne vienmēr ir viena un tā pati. Nemos spriest, kā šī sērga ir sākusies, bet, ja diskriminācija pastāvējusi ilgu laiku un valdība kaut cik nopietni pret to nav cīnījusies, tad ir dabiski, ka sērga strauji izplatās, tāpat kā citas lipīgas slimības. Ja sākumā, teiksim, diskriminācijas lietā šeit būtu vainojama kāda noteikta tautība, tad vēlākā posmā, lai atspēlētos, citu tautību darba vietas ir sākušas diskriminēt pašu iniciātoru. Saprotams, galvenā vaina gulstas uz tautībām, kuru rokās koncentrēts kapitāls un līdz ar to noteikšana lielajās darba vietās. Lai kāda būtu attīstības vēsture, diskriminācijas pastāvēšana ir fakts, tā mūs nospiež un sarūgtina.

Diskriminācijas veidi un pakāpes ir dažādas. Ir darba vietas, ka zināmu tautību piedrīgos darbā vispār nepieņem. Saprotams, tas atklāti nekad netiek pateikts; Dieva dēļ — tikai ne to! Tādās darba vietās attiecīgie ierēdņi ir labi trenēti un visu izskaidro vienīgi ar lietderību, tikai ar lietderību. Citādi jau nevar: rīcība ir pretlikumīga un bez tam — katram ir vēlēšanās vismaz uz ārieni saglābt dzēntlmeņa seju.

Vairumā gadījumu diskriminācija tik dziļi tomēr nesniedzas, jo ir vajadzīgs darba spēks ar augstu ražību un, ja iespējams, ar zemāku atalgojumu. Šī būtu tipiskā privāto uzņēmēju grupa, kur vadības galvenais mērķis ir maksimālā peļņa. Tāpēc darbā jāpieņem visi, kas var celt uzņēmuma peļņu. Šeit diskriminācija parādās vēlāk: kad kāda darbinieka izdiena un pieredze tam ļautu avansēties, viņš paaugstinājumu nedabū. To saņem kāds cits, daudzos gadījumos mazāk kompetents cilvēks. Ja tiek meklēti darbinieki atbildīgiem uzdevumiem tieši no ārienes, tad daudzām tautībām nav ne mazāko izredžu. Tas ir daudzkārt pārbaudīts, un tāpēc šo tautību piederīgie uz atbildīgiem darbiem vispār nekandidē, lai velti nekavētu laiku. Aptuvens secinājums par šādām darba vietām varētu būt: labs diezgan priekš smaga darba zemās algu grupās, bet bloķējams no atbildīgākiem uzdevumiem.

Federālā valdība ir izstrādājusi „Tiesību likumu", un, domājams, ka tas tiks pieņemts nākošajā gadā. Mēs apsveicam šo likumu, kaut gan tam nedara godu arī tas, kā viņa, citu etnisko grupu uzdevumā, visu darba smagumu iznesusi uz saviem pleciem un šai lietā uzņēmusies rīcību koordinēt līdz galam.

Ontario valdība pēdējos gados ir pieņēmusi vairākus pretdiskriminācijas likumus un diskriminācijas uzplaukumu neizskaidro likumu trūkums, bet šo likumu nepildīšana. Kāda nozīme likumam, ja to nepilda? Liekas, ka provinces valdība līdz šim nepiepūlas, lai likums būtu iedzīvināts. Likuma iedzīvināšana ir grūts un nepateicīgs darbs, bet tas ir valdības pienākums, un viņai tas ir jādara.

Šobrīd Ontario provincē prakse ir šāda: ja kāds jūtas diskriminēts, viņš var žēloties valdībai (Ministry of Labour), un lieta tiek izmeklēta. Tomēr sūdzēšanās ir ļoti reta, jo izredzes uz taisnību ir miglainas, bet izredzes uz vēl lielāku diskrimināciju — plašas. Ar stāvokli var būt apmierināti darba devēji, jo, par spīti likumiem, diskrimināciju var turpināt pēc patikas. Stāvoklis var likties apmierinošs arī valdībai, jo nav jāpiepūlas ar nepatīkamu lietu kārtošanu, un uz ārieni viss izskatās tik labi: vai tad nav izdoti labi likumi? Apmierināti nav vienīgi paši diskriminētie, jo nav starpības, vai viņi tiek diskriminēti bez vai ar likumiem.

Tāpēc etniskās grupas beidzot ieņēmušas nepārprotamu stāju, un jūtams, ka viņas ies tālu, lai savu taisnību panāktu. Etnisko grupu svars Ontario provincē ir tik liels, ka valdības un pašvaldību iestādes nevarētu nesaņemties ar viņu saprātīgām prasībām. Ja valdība nerūpēsies par likuma iedzīvināšanu privātās darba vietās, tad etniskām grupām būs jārīkojas pašām. Jau ir apsvērti projekti par sliktāko darba vietu preču vai pakalpojumu boikotu, kā arī citādas pretdarbība. Saprotams, tas būs skandalozs ceļš, bet tomēr morālāks nekā attiecīgo darba vietu izvēlētais ceļš, un šī būtu tipiskā privāto uzņēmēju grupa, kur vadības galvenais mērķis ir maksimālā peļņa. Tāpēc darbā jāpieņem visi, kas var celt uzņēmuma peļņu. Šeit diskriminācija parādās vēlāk: kad kāda darbinieka izdiena un pieredze tam ļautu avansēties, viņš paaugstinājumu nedabū. To saņem kāds cits, daudzos gadījumos mazāk kompetents cilvēks. Ja tiek meklēti darbinieki atbildīgiem uzdevumiem tieši no ārienes, tad daudzām tautībām nav ne mazāko izredžu. Tas ir daudzkārt pārbaudīts, un tāpēc šo tautību piederīgie uz atbildīgiem darbiem vispār nekandidē, lai velti nekavētu laiku. Aptuvens secinājums par šādām darba vietām varētu būt: labs diezgan priekš smaga darba zemās algu grupās, bet bloķējams no atbildīgākiem uzdevumiem.

Federālā valdība ir izstrādājusi „Tiesību likumu", un, domājams, ka tas tiks pieņemts nākošajā gadā. Mēs apsveicam šo likumu, kaut gan tam nedara godu arī tas, kā viņa, citu etnisko grupu uzdevumā, visu darba smagumu iznesusi uz saviem pleciem un šai lietā uzņēmusies rīcību koordinēt līdz galam.

Diskriminācijas fakts daudzās darba vietās nav noliedzams. Ir gan darba vietas, kas objektīvas pret saviem darbiniekiem un paaugstinājumi vai algas pielikumi nāk pēc nopelniem. Tomēr šādas darba vietas ir retas, un vairākums piemēro maigāku vai smagāku diskrimināciju pret visām tautībām, izņemot izraudzīto privilēģēto tautību. Jāsaka, ka privilēģētā tautība ne vienmēr ir viena un tā pati. Nemos spriest, kā šī sērga ir sākusies, bet, ja diskriminācija pastāvējusi ilgu laiku un valdība kaut cik nopietni pret to nav cīnījusies, tad ir dabiski, ka sērga strauji izplatās, tāpat kā citas lipīgas slimības. Ja sākumā, teiksim, diskriminācijas lietā šeit būtu vainojama kāda noteikta tautība, tad vēlākā posmā, lai atspēlētos, citu tautību darba vietas ir sākušas diskriminēt pašu iniciātoru. Saprotams, galvenā vaina gulstas uz tautībām, kuru rokās koncentrēts kapitāls un līdz ar to noteikšana lielajās darba vietās. Lai kāda būtu attīstības vēsture, diskriminācijas pastāvēšana ir fakts, tā mūs nospiež un sarūgtina.

Diskriminācijas veidi un pakāpes ir dažādas. Ir darba vietas, ka zināmu tautību piedrīgos darbā vispār nepieņem. Saprotams, tas atklāti nekad netiek pateikts; Dieva dēļ — tikai ne to! Tādās darba vietās attiecīgie ierēdņi ir labi trenēti un visu izskaidro vienīgi ar lietderību, tikai ar lietderību. Citādi jau nevar: rīcība ir pretlikumīga un bez tam — katram ir vēlēšanās vismaz uz ārieni saglābt dzēntlmeņa seju.

Vairumā gadījumu diskriminācija tik dziļi tomēr nesniedzas, jo ir vajadzīgs darba spēks ar augstu ražību un, ja iespējams, ar zemāku atalgojumu.

GENERĀLKONSULS
Mr. R N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3 - 5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
5210 VICTORIA AVE. APT. 16

VISĀS APDROŠINĀŠANAS
LIETĀS IZPALIDZ UN KĀRTO
ILMARS
ANDREJSONS
(C.L.U.)
34 ABBOTT AVE., TORONTO
RO 2-0372

PATEICĪBA

Toronto latviešu jaunatnes pulciņa "Lāpa" valde sirsnīgi pateicas visām organizācijām un personām, kas personīgi vai rakstveidā apsveica pulciņu 5. gadu darba svētkos.

Īpaša pateicība labvēļiem DV Kanadas valdei un DV Toronto nodaļai, A. Kristapsonam, Little Riga, Tilmaņa un Pavasara pārtikas veikaliem. „Lāpas" valde

LASĪTĀJU dāstuļos

TE NU BIJA!

Latvijas Amerikā radakcijai:

Kā atbalss jauniešu intervijai par preses brīvību viņu žurnālā un rakstiem laikrakstos, tādzigi zibens spērienam nāca ierosinājums no runas viriem LAK EC par cenzūras uzlikšanu visiem latviešu trimdas laikrakstiem, lai tie nedomātu teikt kādu vārdiņu pretī organizāciju vaditājiem vai tos kritizēt. Nez', vai attiecīgā ierosinājuma autori un tā atbalstītāji paši nemaz neseko rakstiem mūsu līdz šim puslīdz brīvajā presē?

Lasītājs I. G., Bruklīnā.

LABS PIEMĒRS

Latvijas Amerikā redakcijai:

Prieks lasīt par dažu jauniešu uzņēmību, kas nežēlo laiku un līdzekļus, lai ar saviem spēkiem izkustinātu kaut vai smilšu graudu zem komūnisma kolosa pamatiem. Ja mēs visi tē darītu — spētu kalnus pārcelt. Teiktais attiecas uz Gunāru Ābolinu Takomā, kās, kā lasāms LA 24. sept. n-rā, ar saviem līdzekļiem izgatavojis pretkomūnistisko sauklu spiedoģus, ko par veltī piedāvā organizācijām.

Interesanti būtu zināt, vai tās nav bijušas par kūtrām pat šos spiedoģus pieprasīt? Būs jāpajautā Gunaram.

Ivars Z., N-Dakotā.

VĀCU ŽURNĀLISTU MALDI

Latvijas Amerikā radakcijai:

LA 20./8. n-ra A. Vinčela raksta „Vai sportam jākļūst par naida avotu?" saturs nenoliedzami pierāda, ka arī pats A. Vinčels ir kļuvis šāda naida veicinātājs, pats to varbūt nemaz neapzinoties. Tādā situācijā nonāk rakstītājs, ja akli seko bulvāru lapas, kā Hamburgas „Bildzeitung", žurnālistu ievaditai kampaņai pret Zviedriju, sašutumā par Vācijas vienības zaudējumu pasaules futbola meistarsacīkstēs spēlē pret Zviedriju ar 1:3. Un pēc šī zaudējuma, viss, kas šai meistarsacīkšu gaitā norisinājies, ir bijis vērsts vienīgi pret Vāciju." Ka tas tā, to norāda žurnālistu savādā „nezināšana", ka tiesnesus, kas it kā bijuši vainīgi pie Vācijas zaudējumiem, neizraudza valsts, kura spēles organizē, vēl mazāk tā, kuras komandai izspēlē, bet gan Starptautiskā futbola savienība. Kā visiem ieinteresētiem, kas tiesājuši Vācijas spēles, bijuši kādi personīgi rēķini pret to, tas izklausās fantastiski, bet A. Vinčela teikums: „Meistaribas rikotāji vāciešiem nesenovēlēja pat trešo vietu" — nejauj vairs šo rakstu nopietni vērtēt. (Vācija pazaudēja Francijai ar 3:6). Tāpat pārējie mekējumi pēc vainas — ka 2000 žurnālistiem nav pieticis vietas preses ložās (kur pasaulē ir tāds stadions), publika atbalstījusi savas vienību spēlētājus, bijis bilešu trūkums, ko radījuši spekulanti pelnas nolūkā un vēlāk uz tām zaudējuši u.t.t., ir nepamatoti sīkumi, radušies žurnālistu iztēlē. Šie Vācijas žurnālisti šoreiz neprata zaudēt, no kā cietēji būs vienīgi pašu sportisti.

„1958. g. Pasaules meistarsacīkstes futbolā Zviedrijā ieiet futbola vēsturē kā līdz šim vislabāk noorganizētās" — tā par tām izteicās augstākie starptautiskie futbola lietpratēji pasaulē, kam ir priekšstats par šādiem milzu organizējumiem. Zēl, ka A Vinčels pats neredzēja šīs spēles un nebija varējis izturēties no personīgiem komentāriem par vācu preses gaitējībām, tās atreferējot.

E. F., Stokholmā.

Uskriptus saīsināt.
Izglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs
ka.
parakstītajos rakstos izteiktās
viedoklim.

NEPATĪKAMO NOTIKUMU CĒLONĪBA

Pagrūti ir runāt, ja sarunu draugam nav pacietības uzklausīties sava pretimrunātāja domas. Manā iepriekšējā rakstā nav ne jūsmas, ne cildinājumu Naseram, kā to sadzirdējis J. V.. Tur pat ļoti maz ir manu personisko uzskatu. Kā jau virsraksts norāda, mana vēlēšanās bija tikai pēc iespējas uzskatāmi parādīt cēloņus, kāpēc mani spriedumi Tuvējo Austrumu notikumos nesaskan ar J. V. uzskaptiem. Vēl mazāk mans nolūks ir ar argumentiem apgāzt J. V, vai jebkuŗa cita + citādu pārliecību, jo tādā gadījumā jau pašā sākumā nesacītu, ka — **varbūt arī J. V. ir taisnība, tikai es tai nespēju ticēt**, kam seko citējumi —kādēļ Sajos citējumos Nasers nav ne apjūsmots, ne cildināts, tieši otrādi — tur ir diezgan daudz skepses par šo vīru, tikai diemžēl J. V. nav vēlējies attiecīgās rindkopas izlasīt. Komūnisma sapņus iemaršēt Rietumeiropā caur Āziju un Āfriku nav izsapņojis Chruščevs 20. kongresa slepenajā sēdē, bet sen pirms viņa deklarējis ir Ļeņins. Un komūnisti tiešām būtu muļķi, ja viņi neizmantotu vājāko vietu Rietumu politiskās morāles koncepcijās. 200—300 gadu Rietumu kultūrai un kristietības principiem ir bijis dots laiks mēģināt sev sameklēt draugus uz absolūtās vienlīdzības tiesību principiem starp Āzijas un Āfrikas tautām, bet šī „audzināšana un meklēšana" ir sākusies tikai pēc Otrā pasaules kaŗa, un es šaubos, vai arī vēl tagad prezidents Eizenhauers būtu A.N. ierosinājis arabu kultūras un dzīves līmeņa celšanu, ja Pad. Savienība ar savu kultūru un tehniku neapdraudētu arābu naftas akas . . . Vai angļi, franči un žīdi būtu pārtraukuši uzbrukumu Ēģiptei, ja Chruščevs nebūtu pacēlis savu asiņaino dūri? Kamēr onkulis Sēms A.N. morālizētu, tikmēr darbs būtu padarits un Faruks ar savām vēderdejotājām varētu atgriezties troni.

Bet kas tad ir izaudzinājis šo Kremļa dūri tik varenu? Tie ir tie, kas pirms Nasera braukšanas uz Maskavu, Jaltu un Teherānu un kas cerēja saglābt savas neatkarības, kolonijas, savu valstu saimnieciskās ekspluatācijas tiklus, atdodami Pad. Savienības sfairai Austrumeiropas zemniekus un, pasaules mērogā, ne pārāk nozīmīgās rūpniecības valstis. Mazajām, vājajām un vientiesīgajām tautām svešu „kultūrtrēgeru" nekad nav trūcis, mums tie bija krievi un vācieši, citiem atkal, atkarā no ģeografiskās situācijas, citi aizbildņi. Saprotams, **mūs interesē tikai tikt vaļā no tā, kas sēž uz mūsu kakla**, un mēs labprāt pieņemtu katra cita palīdzību. Vai bīstami liels procents jau 1940. g. nebija aizmirsis 1919. gadu un klusām nopūsdamies necentās iestāstīt: varbūt krievs tomēr labāks nekā vācietis. Bez tam, kopš vien vēstures notikumi ir sākti uzrakstīt, mazie savus aplēsumus un cerības ir vissekmīgāk varējuši īstenot rivolizējošo lielvaru konflikta periodos. Arī mēs paši uz to ceram. Bet Nasers nedomā par mums, tāpat kā mums viņa un visu arabu liktenis būtu **pilnīgi vienaldzīgs**, ja tikai angļi un amerikāņi **atpestītu Latviju no komūnistiem.** Mēs samierinātos, ja komūnisms paliktu Krievijā, un tāpat līgtu līgumus, ja tie saimnieciskāki būtu izdevīgi.

Ka Nasers ir ekstrēmists, to atzīst katrs, bet karaļi un šeihi nav īstie vīri, ko pret viņu izspēlēt, tas ir aptuvēni tas pats, kā savā laikā vācieši, gribēdami saglabāt muižniecības intereses, izmēģināja Andrieva Niedars valdību, kuŗai latviešu lielākajā daļā nebija ne uzticības, nedz paļāvības. Tas, ka Nasers varētu lūgt uzņemt arābu valstis Pad. republiku saimē, manuprāt ir absurds. Neskatoties uz šķietāmo „draudzību", komūnistu partija Ēģiptē **ir aizliegta**, un pēc Sīrijas pievienošanās Ēģiptes blokam, arī tur komūnistu partija **tika likvidēta**, un tās vaditājs aizmuka uz Maskavu. Bez tam nacionālajās diktatūrās komūnistiem iekšēja apvērsuma ceļā ir grūtāk tikt pie varas, nekā demokratijās. Neviena valsts pasaulē savas ārpolitiskās saistības neveido pēc iekšpolitiskās ideoloģijas. Arī ASV ne. Tādēļ politikā, aizstāvamā un cildināmā cilvēciski objektīvā perspektivā, ir visai maz. Tā ir viltības, liekulības un skaisto melu māte. Mēs varam runāt tikai par iemesliem un attiecīgās tautas apstākļiem, kas izraisa zināmas darbības, notikumus un sekas vienā vai otrā virzienā. Tas, ka kāds vīrs, vai valdība nepatīk man vai J. V., tomēr ne katrreiz nozīmē to, ka šis vīrs vai valdība rīkojas arī pret **savas pārstāvāmās tautas vairākuma gribu un prasībām.**

Tāpēc, manuprāt, nekad par jaunu nav mēģināt meklēt cēloņības pamatus, jo pat vēl šodien mēs pēc divdesmit gadu ilgas komūnisma nolādēšanas neuzdrošināmies atzīt, ka **mūsu pašu Rietumu pasaules nevēlēšanās redzēt, pārdomāt un novērst netaisnību vainas tautu dvēselēs, ir ceļa līdzinātāja komūnisma sērgai.**

Nobeidzot, vēlreiz uzsveru: Varbūt J. V. kungam ir lielāka taisnība kā man, bet es to nesaredzu un tādēļ vairāk paļaujos uz svešiem žurnālistiem, kam par arabu lietas „vienpusīgu aizstāvēšanu" honorāru tomēr **nav maksājis** ne Chruščevs, nedz Nasers, ne — Dalless. Viņi tikai ir mēģinājuši apstākļus pētīt notikumu vietās. Kam patik, kam nepatik — tā cita lieta!

Valentīns Pelēcis

VĒL 90.000 FELDPOSTA VĒSTUĻU

Rietumvācijas pasts pēdējos gados savās dažādajās noliktavās atklājis turpat pusmiljona pagājušā kaŗa feldposta vēstuļu. Vairāk kā 400.000 vēstulēm ir beidzot atrasti kaŗa beigās un pēckaŗa jukās neatrastie saņēmēji, bet vēl 90.000 vēstuļu adresāti, kuŗi dzīvojuši Pomerānijā un apgabalos aiz Oderas un Neisas, nav atrodami. Lielo vairumu vēstuļu, kuŗām saņēmēji nav atrodami, savā laikā ir rakstījuši Rietumu frontē bijušie vācu kaŗaviri, bet netrūkst arī vēstuļu daudzās citās Eiropas valodās. Daudzos gadījumos vācu pasts, neatlaidīgi meklējot veco „feldposta" vēstuļu saņēmējus, ir palīdzējis atklāt ne vien senas traģēdijas, bet savedis kopā arī sen izšķirtas ģimenes un draugus.

SUVENĪRS, KAM NAV CIENĪTĀJU

Bonnas laikrakstā „General — Anzeiger" nesen bija lasāms sludinājums, ka Rietumvācijas valdība retumu mīļotājiem vairāksolīšanā pārdod dažas piemiņas lietas. Cita starpā bija piedāvāts spalvas kāts ar spalvu, ar kuŗu Dr. Adenauers un Mikojāns parakstījuši dažus vāvu-krievu noligumus. Visiņi melš, ka šim suvenīram vairāksolīšanā nav bijis ne mazākās piekrišanas.

PHILLIPS'
MILK OF
MAGNESIA
LABSAJŪTAS TRAUCĒJUMU NOVĒRŠANAI.
Magnezija šķidrumā palīdz daudz vairāk nekā laksatīvs. Palīdz atgūt labsajūtu, kā arī novērš traucējumus gremošanas organos.
4 unces 30 c
12 unces 60 c
(Paraugsaiņojums)
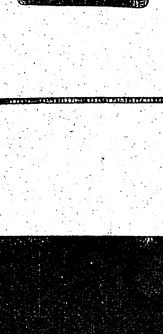

LATVIJAS UNIVERSITĀTES DIBINĀŠANAS ATCERE

Grand Rapidos

Latvijas universitātes dibināšanas akts Grand Rapidos bija organizēts 27. septembrī Latviešu biedrībā, to ar uzrunu atklāja K. Tālbergs. Pieminot universitātes mācības spēkus un studentus, kas miruši, krituši par Latvijas neatkarību vai Otrā pasaules kaŗā, tāpat visus svešu varu nomocītos, nodziedāja Integer vitae, bet apliecinot uzticību mūsu tēzvemei, vienojās kopējā tautas lūgšanā.

Akadēmisko runu teica prof. Dr. J. Akermanis no Minnesotas, stāstot par cilvēka fizioloģisko aizsardzību ceļā uz mēnesi. Ievadījumā referents mazliet pieskārās mūsu jaunatnei un pasvītroja, ka tā ar lielu centību laužas uz augšu, lai sasniegtu zinātnes kalngalus." Ar spaŗu uz priekšu" — bija profesora aicinājums, tad ceļš pa šķirsties ikvienam.

Par ceļojumu uz mēnesi prof. Dr. J. Akermanis pastāstīja, ka tas pavisam neesot tik vienkārši un viegli. Esot jānoskaidro bezgala daudz speciālu jautājumu un tāpat jāizdarot neskaitāmi pētījumi, lai cilvēku sūtītu ārpus atmosfairas. Pētījumus izdarot sevišķos tuneļos, cilvēku ievietojot speciālā tērpā un kamērā, kaut gan tas varot dot tikai daļēju priekšstatu. Ļoti svarīgs esot skābekļa jautājums, lai cilvēka dzīvību uzturētu, tikpat svarīgs lielā augstumā esot mitrums, spiediens no ārpuses un iekšpuses, aukstums un karstums, trokšņi, vibrācijas u.t.t. Beigās viņš pieminēja, ka vēl esot neskaitāmi jautājumi, par kuŗiem valdot neziņa, vai kuŗus pagaidām nevarot pilnībā noskaidrot.

Profesors domā, ka tuvāko divu gadu laikā cilvēks lidos uz mēnesi, arī viņš vēlētos piedalīties, bet atzīstot sevi par vecu. Zinātnieki, ieskaitot profesoru, izdarot pētījumus daudzos gadījumos riskējuši ar savu veselību, bet vācieši tam ziedojuši vairāku simtu gūstekņu dzīvības.

Tika demonstrēta filma par pētījumu darbu laborātorijās un parādīta cilvēka darbība ar skābekļa aparātiem lielā augstumā. Referāts deva klausītājiem ieskatu par mūsdienu aktuālām problēmām, stāstot ļoti populārā veidā, un ikviens to uzņēma ar nedalītu interesi. Kaut gan profesors svešumā nodzīvojis ap 40 gadu, taču viņa valodu tas nav ietekmējis. Par vērtīgo priekšnesumu referentam pasniedza ziedus.

Sekoja koncerta daļa, kuŗā piedalījās Ivars Gaide dziesmas), Lilita Buša (klavieres) un Ģirts Puriņš (deklamācija). Jaunie mākslinieki šinī vakarā apliecināja zināmas gatavības pakāpes sasniegšanu. Ģirts Puriņš ar fragmentu no Atraitnes dēla izpelnījās sevišķus sumināJumus.

Šinī vakarā Grand Rapidu un apkārtnes draudzes priekšnieks mag. iur. Alfr. Jaunais paziņoja, ka nelaika prāv. Jāņa Ozola vārdā nosaukta stipendija piešķirta inženierzinātņu studentam Imantam Goltam.

V. Zirnītis.

Bostonā

Latvijas universitātes 39. gada svētku aktu Bostonā ALTS namā ievadīja Misijas draudzes mācītāja Nikolaja Ozola svētruna: Latvijas universitāte kalpoja nevis materijai, bet gan garam, kas pieder Dievam; tādiem gara cilvēkiem latviešiem jāpaliek arī trimdā.

Akadēmisko runu par nākotnes izredzēm uzturvielu sagādē visai cilvēcei teica jauns latviešu zinātnieks — Karakasas centrālās universitātes profesors Ernests Foldāts. Prof. Foldāts ir arī gados jauns, bijis latviešu leģionārs un nekad nav mācijies Latvijas universitātē, bet augsti novērtēja to. Prof. Foldāts patlaban strādā kāda zinātniska grada iegūšanai pie Harvarda universitātes Bostonā.

Prof. E. Foldāts teica, ka vēl daudzas tautas cieš no uzturvielu trūkuma. Pastāvīgi nepietiekams uzturs padara cilvēku slinku, apātisku un materiālistisku. Tādēļ komūnismam ir tik lieli panākumi atpalikušajās zemēs, kāda ir arī Venecuēla un vairākas Latīņu Amerikas valstis, Ķina, Indija, u. c. valstis. Cilvēka galvenā uzturviela ir chlorofills, zaļā augu viela, kas visu dzīvo dabu dara zaļu, zaļojošu. Zinātnieki ar lielām bažām skatās pretī problēmai par uzturvielu sagādi nākotnē, jo cilvēces vairošanās un civilizācija (arvien lielāki ceļi u. c.) padara arvien mazākus uzturvielu avotus. Tādēļ zinātnieki pēta jaunas uzturvielu iespējas, lai novērstu draudošo badu cilvēcei nākamo 50 gadu laikā, ko var piedzīvot mūsu bērni. Šis ir ne tikai atomu, bet arī chlorofillu laikmets, jo tie abi vienādi liktenīgi cilvēces nākotnei — noslēdza savu runu jaunais latviešu zinātnieks.

Koncerta daļā piedalījās arfiste Marga Millere - Grasmane, atskaņojot Fr. Šuberta, Smetānas un Bitnera melodijas, bet vislabāko iespaidu atsāja piedevas — latviešu tautas dziesmas. Klavieru pavadījumus veica Māra Eferte.

Pēc tam sekoja akadēmiskā balle. Aktā un ballē bija pārpilna zāle.

V. L.

Savienotās VALSTIS

ČIKĀGA

● 4. oktobrī, plkst. 3 p.p. Hull House Bowen zālē atklāja gleznu un grāmatu skati-tirdziņu. Plkst. 7.30 vakarā sekoja H. Riekstiņa lekcija par grāmatas vēsturi ar gaismas bildēm. Svētdien, plkst. 6 vakarā, M. Cakares, V. Landmanes un Z. Ores koncerts. Trešdien, 8. oktobrī, plkst. 7.30 vakarā, mūzikāli - drāmatisks vakars: L. Kreņģelis, Z. Ore un Nellija Kreņģele, ieeja pret ziedojumiem. Piektdien, 10. oktobrī, pl. 7.30 vakarā. māc. N. Trepšas lekcija par mazpazītu latviešu rakstniecības daļu. Ieeja pret ziedojumiem par labu Dr. A. Bilmaņa fondam. Sestdien, 11. oktobrī, pl. 7 vakarā runās J. Kalnietis par kuŗiem un dirigentiem, iztirzājot praktisko koŗa apmācīšanas darbu. Ieeja pret ziedojumiem.

● Sevišķu ievērību pelna Vidzemes, Cēsu apriņķa un Latvijas zemes kartes. Te redzam Latviju tādu, kādu to skatījis chroniķis Indriķis, biskapu laikos. Interesanta ir arī Latvijas karte ar apzīmētajām vēsturiskajām vietām, kuŗa aicināja „Apcejo skaisto Latviju." Darbdienās skate atklāta no plkst. 6 līdz 9 vakaros, bet svētdienās no pl. 3 p.p. līdz 8 vakaros. Grāmatu pircējiem aprēķinās 10% atlaidi. Pieņem pasūtinājumus laikrakstiem.

● Lai kārtotu Valdemāra Salnas uzstāšanos koncertos un sarīkojumos, turpmāk lūdz griezties pie Otto Krolla Kultūras biroja, 800 S. Halsted St., Hull House, Chicago 7, Illinois, tel. MOnroe 6-5399.

● Ciānas draudzes sapulce notiks svētdien, 12. oktobrī, pulkst. 12.30 baznīcas apakšējā zālē, 5015 W. Ferdinanda ielā.

● Jāņa Kalnieša lekcija par koŗiem un diriģentiem pārcelta no svētdienas uz sestdienu, 11. oktobrī, plkst. 7 vakarā Hull House Bowen zālē, 800 S. Halsted Street.

GRAND RAPIDOS

● 27. septembrī Immanuela baznīcā māc. Kr. Hermanis kristīja Noru Laumu Kalēju. Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudzē uzsaukti: Erika Pētersone ar Reini Dunkeli un Vizbulīte Brēdike ar Visvaldi Boli. Abi pāri no Grand Rapidiem; laulības paredzētas oktobŗa mēnesī.

● Grand Rapidu latviešu skolā saistīta jauna skolotāja — Ruta Liepiņa, kas Vācijā Lādes nometnē vadījusi bērnu dārzu.

● Elfrides Karlsones - Bērziņas garīgs koncerts 11. oktobrī, pl. 7 vakarā, Vienības draudzes baznīcā. Ieejas maksa pieaugušiem $1,25, bērniem 50¢. Biļetes iepriekš dabūjamas H. Vunges maiznīcā, draudzes mācītāja kancelejā vai pirms koncerta sākuma pie ieejas baznīcā.

● Antonija Ciematniece, kas pārtiek no sociālās palīdzības pabalsta $30,- mēnesī, ziedojusi Vienības draudzei $100,-, krusta uzstādīšanai baznīcas tornī.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudzes pārvalde aicina draudzes locekļus, kas vēlas sūtīt „CARE" saiņus uz Vāciju, to izdarīt pie draudzes mācītāja, iemaksājot $2,- un uzdodot ziņu, kam sūta. $1,- domāts saņēmēja pārsaiņošanai, pārsaiņošanai un $1,- sūtīšanas izdevumu segšanai.

● Vienības draudzes jaunatnes pulciņa Auseklīša līdzšinējā vadītāja G. Zirne pēc pašas lūguma šo darbu atstājusi; viņas vietā turpmāk darbosies K. Andersone. Pēdējā laikā pulciņš veicis baznīcas ārpuses izdaiļošanu, apdēstot to košuma krūmiem.

● Varētu domāt, ka braucot ar spēkratiem un lietojot tos ilgāku laiku, rodas arī lielāka prakse un tā nelaimes gadījumu skaitam vajadzētu samazināties, bet dzīves īstenība rāda gluži pretējo. Minēto pastiprina mūsu pašu tautiešu izrīcība un „uzvešanās". Ieceļošanas sākuma posmā un pirmajos gados satiskšmes negadījumi latviešu vidū bija samērā ļoti reti, bet taisni pēdējā laikā to skaits stipri vairojies. 27. septembrī tādu atkal piedzīvojusi A. Davidsone, kad tā vedusi savus viesus uz mājām. Kādā ielu krustojumā D. nav ievērojusi signālugunju maiņu, un iedrāzusies kādai citai mašīnai sānos. No spējā trieciena smagāk cietusi Biruta Zirne, kuŗai satriekta seja un citas ķermeņa daļas. Vieglāk cietusi vaditāja un citi līdzbraucēji H. Ezītis un M. Ezīte. Visi cietušie nogādāti Bladžeta slimnīcā, bet paturēta vienīgi Biruta Zirne. Izņemot H. Ezīti, visi pārējie satiksmes nelaimes gadījumos cietuši arī agrāk.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu, 12. oktobrī, plkst. 1.00 p. p., Imanuela baznīcā. Dziedās A. Sile no Kalamazū.

● 11. oktobrī Latviešu biedrības namā, plkst. 7.30 vakarā notiks Jaunatnes nedēļas atklāšanas akts. Tajā runās ALJA's priekšsēdis Laimonis Streips par temu — „Nekļūsim sveši — kalposim." Pēc tam dažāda veida priekšnesumi un kopīgs grozīņu azaids vecākajai un jaunajai paaudzei. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem. V. Z.

INDIANAPOLE

● Lielus panākumus te guva Krolla teātŗa studijas Operešu kopa ar Alunāna operetti „Mucenieks un muceniece, kuŗu papildinājis un pēc atmiņas uzrakstījis Al. Melli. Kaut gan šī operete pirmoreiz izrādīta 1872. gadā, tomēr ļoti kuplā skaitā atnākušajiem skatītājiem tā japrojām gāja pie sirds, un tie aplaudēja vai pēc katras dziesmas un komiskām izdarībām, kuŗas izraisīja A. Osis — Dundurnieks. Lieliski iejūsmināja Skaidrītes Līdumas un Valdemāra Salnas dziedājumi. Tāpat jaunais mūzikas entuziasts Jānis Plūme kā labais gars Mārtiņš nepalika bez atzinības. Pavadījumus vērīgi izpildīja pianiste Zaiga Ore. Spēle rītēja raiti, kas ir rež. V. Hermaņa nopelns. Tikamu iespaidu atstāja Arnolda Šimaņa dekorācijas ar savu latvisko noskaņu. Ne bez pamata indiānāpoliešus dzirdēja sakām: „Ar tādām izrādēm brauciet pie mums atkal!"

Sauc.

KALAMAZŪ

● Jaunatnes kopa ar saukli "Nekļūsim sveši — kalposim", rīko jaunatnes nedēļu ar vairākiem vērtīgiem referātiem, uz kuŗiem aicina ikkatru tautieti. Pirmais šīs nedēļas ietvaros referāts notika jau 3. oktobrī Latviešu biedrības namā, kur "Jaunās Gaitas" redaktors V. Nollendorfs iztirzāja jautājumu par jaunatnes audzināšanu apspiestajā Latvijā.

● Nākošais referāts būs piektdien, 10. oktobrī, plkst. 8.00 vakarā YWCA's zālē, Rose ielā, kuŗā ALJA's priekšsēdis Laimons Streips sniegs apskatu par politisko stāvokli. Pēc tam jaunatnes kopas jauniešu izpildījumā izrādīs Dr. Lilijas Zariņas stāsta dramatizējumu "No viena sūpuļa izkāpušie." Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem, sākot ar 50 centu. Skautiem un gaidām ieeja brīva.

● Jaunatnes kopas gadskārtējā plinsapulce notiks 11. oktobrī, plkst. 8.00 vakarā Latviešu biedrības namā, kuŗā pārvēlēs arī kopas valdi. Pēc sapulces notiks svētki, kuŗos Jaunatnes kopa atskatīsies uz 8 gadu darbību. Pēc akta priekšnesumi un deja. Uz gada svētkiem lūgts ierasties ikviens jaunietis, arī tie, kas nav kopas locekļi.

● Kalamazū ev.-lut. latav. draudze 26. oktobrī, plkst. 2.30 p. p., Recreation Park jaunajā zālē rīko Rudens svētkus ar bazāru. Priekšnesumu programmā: Daugavas Vanagu vīru koŗa dziesmas, diriģents J. Zuika, prof. V. Ruševica vadībā jaunatnes mūzikālie priekšnesumi, balets un deklamācijas. Atspirdzinājumu galds, deja nu rotaļas.

● Sabiedriskais darbinieks Voldemārs Šitka šinīs dienās klusībā atskatījās uz nodzīvotiem 65 gadiem. Viņa dzīves lielākais bosms pavadīts Jelgavā ,kur jau 26 gadu vecumā uzsācis skolotāja darbu Jelgavas lauksaimniecības vidusskolā, pēc kam to turpinājis abās Jelgavas ģimnāzijās. Pēdējos gadus bijis inspektors. Tagad piedalās draudzes, bēru kases, koŗa "Dziesmu Vairogs" un citos sabiedriskos pasākumos.

● Dr. J. Pone sākot ar 1. oktobri pacientu pienemšanu iekārtojis kabinetā 437 Stone ielā, ik ceturtdienu pēcpusdienās un vakaros. Iepriekšpieteikšanās izdarāma pa telefonu FI-55431. Pārējās nedēļas dienās viņš sastopams Martinas kabinetā, iepriekšsazinoties pa telefonu: Martin, OS-25175.

● Kalamazū ev.-lut. latv. draudzes dāmu komiteja nosūtījusi $50,00, Zviedrijas latviešu palīdzības komitejai tālāk pārsūtīšanai uz Sibiriju izsūtīto tautiešu aprūpei.

● V. Miķelsona grāmatnīcā, bez daudzajām grāmatām un dailamatniecības izstrādājumiem, tagad iespēja iegādāties arī latviešu mākslinieku glezņas.

Hermanis Kreicers

DZĪVES SMAGO PROBLĒMU RĪSINĀTĀJS

RŪDOLFU BLAUMANI ATCEROTIES

III

Zemnieks, latvietis (bez šovinisma), aistēts, ar dziļu jūtu dzīvi un aristokrats vārda labā nozīmē — tas ir cilvēks un rakstnieks Rūdolfs Blaumanis. Tādu viņu raksturo tie, kas viņu tuvāk pazinuši.

*

Bez šaubām, Blaumanis zināja hipotēzi par savu tēvu. Te zīmīga viņa drauga, liela cienītāja un laba pazinēja, toreizējā Ērgļu pagasta skrīvera, dzejnieka Pētera Blaua liecība.

Reiz Blaumanis pārmetis viņam kādu uzvedības trūkumu. Viņš nesaprotot ,kā tā var. Blaus drusku aizvainojies un atsircis:

„Kas tur ko nesaprast? Es nāku no mužikiem, dubļu bridējiem, tu no kungiem."

„Ak tā . . . Saprotu, saprotu, kur tu mērķē."

Blauam ticis iteiktā žēl.

„Piedod, tas man tā izspruka. Negribēju tevi aizvainot."

„Ak ko! Tev izspruka tas, ko citi runā man aiz muguras. To es zinu."

„Tā jau nu ir. Bet kas tur ko runāt? Tu pats to zini vislabāk."

Blaumanis brīdi klusējis.

„Zinu vai nezinu — kāda tam nozīme? Tu pats esi man ierakstījis pasē, kas es esmu. Tas ir dokuments, pie tā jāpaliek."

Blaumaņa darbos tikai vienā vietā pavīd šāda problēma. Proti, varam domāt, ka straujais Edgars „Uguni" ir barona ārlaulības dēls. Tas nav daudz. Atcerēsimies, ka Andr. Niedras „Liduma dūmos" barona ārlaulības bērnu problēmai ir liela vieta.

Reiz Latvijas laikā par R. Blaumaņa izcelsmi tika runāts draugu pulkā. Rakstnieka brālis Arvids tikai smaidīja savu rāmu smaidu un noteica: „Par to vēsture klusē.

Tiešām, vēsture par to klusē. Ir gan zīmīgi norādījumi, bet tie nav pietiekami kādam noteiktam juridiskam atzinumam. Paliek tikai hipoteze par lielā latviešu rakstnieka izcelsmi.

Ir dzirdētas domas, ka Blaumanis esot dvēseļu tulks, meistars pārdzīvojumu attēlošanā, pretstatu mēdz minēt Raini.

Tiesa, Blaumanis neiztirzā problēmas kā abstraktas teorijas (kā Rainis, Maurina u. c.), pat nerunā par tām, bet viņa darbos tās ir, — lielas, smagas, sekspriskas. Šai ziņā mūsu vecmeistars vēl nebūt nav izanalizēts un izvērtēts.

Apstāsimies pie dažām.

„Katrs grēks še atmaksājas." Tā Blaumanis ir latviskojis Gētes tezi, ka „jede Schuld rächt sich auf Erden". Tātad jau šai dzīvē, šai saulē, nerunājot par kādu Pastaro tiesu vinsaulē. Tas būtu gandrīz vai fizisks līdzsvara likums, sods par netaisnību, gandarījums taisnībai. Bet jācieš arī nepelnīti, arī taisnajam, pat nevainīgam bērnam, kamēr netaisnais dažkārt iziet sveikā. Mūsu taisnības izjūta meklējas tam kāda izskaidrojuma un attaisnojuma. Meklējas, bet grūti ko atrast, atskaitot vienkāršo, vecveco — „Dievs labi dar' ,ko darīdams". Mūsu literatūrā ir gana varoņigu cīnītāju kaujas laukā, tāpat cīnītāju par nacionālām un sociālām idejām. Ja arī tie iet bojā, lasītājs izjūt, ka viņu ideja uzvarēs. Bet aklo, netaisno likteņu laikam visnesaudzīgāk rāda Blaumanis. Saltu tukšumu un necerību pauž dzejolis „Nevar". „Pazudušajā dēlā" simpatiskais Krustiņš savā jaunības vieglprātībā iepinas tādā tiklā, ka, arī gribēdams, vairs netiek vaļā. Ir zināms, ka rakstnieks apsvēris, vai viņu nevar glābt, taču izlēmis, ka viņam jāiet bojā. Katrā ziņā viņš tiek sodīts pārāk bargi. Ja „Nāves ēnā" jaunā loze kristu savtīgajam patmīlim Zalgam, lasītāja taisnības izjūta būtu gandarīta. Bet bojā iet jaunais, spēcīgais vīrs un tēvs, krietnākais zvejnieks Grīntāls. Tiesa, ja viņš tiktu glābts, viņš nebūtu pacelts tādā cildenā daiļumā. Jo būt piedklājīgam, savaldīgam, godīgam labos apstākļos nav sevišķi grūti. Bet nelaimē, kur aiz muguras jūt nāvi, kur atkrīt viss ārējais izpušķojums, kur sevis saglabāšanas instinkts diktē glābties par katru cenu un vērš cilvēku kustonī, tur stoiska iešana nāvē liecina par cildenu varoņību. Vai autors to apzināti gribējis? Varbūt. Bet reizē ar to Grīntāls ir spilgts trulās liktenības upuris. Un beidzot — vai mūsu kaŗu, atomu briesmu un visādu trakumu laikā mēs visi neesam kā šie zvejnieki uz ledus gabala, nāves ēnā?

☆

Kā cittautu ,tā mūsu rakstniecībā netrūkst apgarotu cīnītāju par idejām un ideāliem. Diezgan bieži viņiem pretī stāv un cīnās ne dzīvi cilvēki ar miesu un asinīm un savu pārliecību, bet kādi literāri manekeni. Pretiniekam taču jābūt sliktam, ļaunam nelgam. Spilgts piemērs ir komūnistu literatūra, kur buržuji ir visu neģēlību iemiesojums. Mūsu literatūrā zinu tikai divus komūnistus, kas pārliecina ar savu dzīvīgumu — Karsto Maksi (īstenībā gan tikai švaukstīgu komūnistu kalpiņu) A. Dziļuma „Celmenieķos" un Zadonski - Zadi - Ziedoņi Ansī. Eglīša „Laimīgajos". Maz ir darbu, kur cīnās līdzvērtīgi pretinieki, katrs par savu pārliecību.

Tādi ir Blaumanim. „Andriksonā" barons un Andriksons ir līdzvērtīgi pretinieki, tā ir divu taisnību cīņa. Andriksons balstās uz dabiskās, būtiskās taisnības: nebūtu viņa tēvs šos ozolus atstājis dēlam, to nemaz nebūtu. Tie pieder viņam, Andriksonam, viņš var ar tiem rīkoties, kaut likuma burts to nelauj. Barons turpretī pastāv uz gadsimtu veidotām kunga juridiskām tiesībām, kas rentes saimniekam liedz „pat apsīti nocirst bez muižas atļaujas". Sarunas beigās barons gan izprot un daļēji pat atzīst Andriksona viedokli, bet, sargādams savu prestižu un baidīdamies, ka var rasties nevēlams precedents, to neizrāda. Viņš gau daudz nāk Andriksonam preti materiālā ziņā: 300 rubļu vietā liek maksāt tikai 50, no kuŗiem puse jāmaksā tūlīņ, bet otra tikai pēc 6 gadiem. Pie tam viņš domā šos otrus 25 atlaist. Tas jau ir kompromiss, izlīgums starp abiem viedokļiem. Andriksons to noraida: visu vai neko! „Es atsakos no jūsu ž

ŅUJORKAS MONMARTRA – GRĪNVIČAS CIEMS

Gleznu skate brīvdabā, ko slēdz ap saules rietu . . .

Savā laikā, pirms ierados Savienotās Valstīs, dzirdēju, ka kaut kur Ņujorkā esot tāds īpašs kvartāls, kuŗu lielāko tiesu apdzīvojot topošie un meklētāji gleznotāji, rakstītāji un mūziķi — vārdu sakot — „bohēmieši". Vietu saucot par Grīnvičas ciemu (Greenwich Village). Saprotams, biju ieinteresēts, un viens no manīem pašiem pirmajiem ceļojumiem ar Ņujorkas pazemes vilcienu notika Grīnvičas ciema virzienā. Pētot lielo Hagstroma atlasu noskaidroju, ka meklētais atrodas Vašingtona laukumā apkārtnē. Tātad bija jābrauc līdz Uniona laukumam, 14 ielas stacijai, un jāpaiet kādus šešus blokus kājām. Izkāpjot Uniona laukumā, pavaicāju satiksmes policistam: „Cik tālu līdz Grīnvičai?" — „Grīnvičas ciema robeža sākas tieši te" — viņš paskaidroja, ar vienu roku rādīdams uz ielas bruģi, ar otru diriģēdams auto mašīnas.

Atpakaļ skatidamies, mazliet tā kā neticēdams, soļoju norādītajā virzienā. Te, tādā jezgainā troksnī? Šņācošas, kaucošas un gāzi smirdinātājas mašīnas visapkārt. Veikals pie veikala. Ļaužu pūlis.

Bet jau pēc pāris māju bloķiem ainava šķita daudz mierīgāka, jo tā tur aizmugurē nepārprotami bija bijusi lielā satiksmes artērija, un iela — lielā veikalu iela. Tagad atklājās vecu grāmatu tirgotavas, antikvariāti ar senām lietām, skulptūrām un gleznām.

Tikai vēlāk iedomājos, ka visi ģeografiskie apzīmējumi nav jāiztulko pārāk tieši. Ar laiku vairāk papētiju arī Grīnvičas ciema iedzīvotāju slāņus un atradu to sastāvā daudz „kārtīgu caurmēra pilsoņu." Te dzīvo biroju ļaudis, strādnieki, akadēmiski skolotie, lielie un mazie īpatņi, filozofiski noskaņotie gleznotāji ar gleznieciski noskaņotiem filozofiem kaimiņos raibā sabiedrībā. Šaurās, veclaicīgās ieliņas un stāviem jumtiem vēsturiskās ēkas vien jau var radīt zināmu burvību. Šur tur, kur laika zobs iekodies pastiprak, vecās ēciņas nojauc un to vietā dŗiz uzsaujas kaut kas pavisam jaunlaicīgs.

Liela pretestības vētra sacēlās, kad pilsētas pārvalde sāka plānot jauna, moderna, plata autoceļa ierīkošanu. Tādā gadījumā nāktos noņemt ne vien labu daļu Vašingtona laukuma territorijas — un Vašingtona laukums taču ir pati sirds, pats centrs Grīnvičai — bet nojaukt arī daļu seno celtņu. Rakstīja lūgumus, petīcijas un iesniegumus ne vien vietējie manhetenieši, bet arī attālāku Ņujorkas daļu iedzīvotāji. Projekts pagaidām it kā apstājies. Kad nesen aprunājos ar pazīstamu Grīvičas italiešu rajona augļu un saknu tirgotāju, vecais venēcietis isi pateica: „Mēs to nevēlamies", un piedevām notrallināj pantu no „Vieni sul mar"...

Protams, īpatnējo Vašingtona laukuma koloŗitu, kur tuvējās likajās ielinās kādreiz pārdomās grimuši staigāja Edgars Poe un Valts Vaitmens, gribētos palīdzēt ilgāk uzturēt pat man — svešiniekam. Rītu pusē laukumam atrodas Ņujorkas universitātes ēkas. Tur gara gaismu smeļas arī viens otrs un viena otra Baltijas tautu pārstāve. Universitātes klātiene un studentu čalas neko netraucē vispārējo atmosfairu, un pat rada kopumā tādu kā — gribētas teikt — „studiozi boĥēmisku" noskaņu. To netraucē arī sēdētāji parka solos, un paskatā labi iederas šacha un dambreta spēlētāji, kas sēž ap īpaši ierīkotiem akmens galdiem. Ja diena saulaina, ar bērnu ratiņiem parkā sabrauc mātes un bērnu aukles. Daudzo Ņujorkas parku vidū Vašingtona laukums liekas itin kā brīvākais, „mākslinieciskākais".

Bez šaubām, lieļa ietekme pierakstāma brīvdabas gleznu skatēm. Tās sarīko galvenokārt pavasaros un jo sevišķi rudeņos. Īpaši šī gada rudens raža ir kupla. Gleznas aizņem visas apkārtējās ielas un ielinas Gleznas parasti piestiprina pie namu vai sētu sienām. Smagākās vienkārši pieslien tāpat. Ar rāmjiem un bez. Stilli un skolas visdažnedažādākie, tomēr pārsteidzoši maz redz ultrāmodernistus. Vietām darbojas portretu gleznotāji, kas uzglezno klientus turpat uz vietas, — priekškatā, no sāniem, vai muguras — sākot jau ar pāris dolariem. Šīs skates notiek organizētā veidā, tās rīko „Washington Square Outdoor Art Exhibit, Inc." Sabiedrība katru gadu piešķiŗ godalgas, sūta studiju ceļojumos un dod citādu atbalstu. Ap 300 biedru vidū ir sava daļa Eiropas emigrantu, bet latviešu vārdu sarakstā neesmu atradis.

Interesants ir uzraksts prospekta — rādītāja priekšlapā: „2 P. M. to Sundown." Tātad — skate atvērta ikdienas līdz saulrietam. **Jānis Pamiljens.**

TRĪS LIELU OPERU IZRĀDES TORONTO

Kanadas operas festivāla 10. sezonai ļuvojoties

Toronto Karaļiskās Aleksandras teātris no 13. — 25. oktobrim vērs priekškaŗu 3 lielu operu izrādēm, kas iezīmēs Kanadas Operas festivāla 10. sezonu. Šogad Kanadas opera uzvedīs Verdī mūzikālo drāmu „Masku balle" (italiski), Ofenbacha „Hofmaņa stāstus" (angliski) un Pučīni „Bohēmu" (italiski).

Operas festivāla apvienības mākslinieciskais vaditājs Hermanis Geigers-Torels šoreiz ir apmierināts par veikto darbu un pārliecināts izsakās, ka uzvedumi mākslinieciskajā ziņā būs labāki kā jebkad. Pie operas saistīti šai sezonai izcili dziedoņi, kas visi ir dzimuši kanadieši vai šeit dzīvo, izņemot divus — pazīstamais tenors Džuzepe Kampore no Metropolitena operas trupas un koncertdziedonis Džons Mekkolums.

Verdī Masku balli diriģēs Ernesto Barbīnī, režiju vadīs Geigers-Torels, dekorācijas un kostīmus zīmēs Šekspira festivāla trupas dalībnieks Brians Džeksons. Hofmaņa stāstus inscenēs Konektiketas operas trupas vadītājs, Ungārijā dzimušais Elmers Nagi, diriģēs Etore Mažolentī. Galvenajās lomās dzirdēsim Margaretu Džinjaku, kas dzied Ņujorkas pilsētas operā, Janu Rubesu, Ernestu Adamu u. c.

Bohēmu diriģēs pazīstamais Toronto simfoniskā orķestŗa vadītājs Valters Suskinds. Mimi lomu dziedās jaunā Kanadas „zvaigzne" — Terēza Stratas, citās lomās būs viesis Džons Mekkolums, Normans Mitelmans, u. c.

Šai operai šogad būs jaunas dekorācijas un kostīmi pēc Merijas Dejas un Roberta Gila metiem.

Grozgalvītis

PASAULES VĒSTURE

Feļetons

ROMAS ĶĒNIŅVALSTS SABRUKUMS GĒRMAŅU AUGSUPEJA

No kāda laika vēsturē sākas viduslaiki, to nezina pateikt arī paši vēsturnieki. Beidzas, ja var ticēt grāmatās driķētam — ar 1492. gadu, kad atklāta Amerika.

Viduslaiki letiņus daudz neinteresē, tapēc visā pilnībā tos neaprakstīšu. Minēšu tikai svarīgākos notikumus un svarīgākās personas, par kuŗām būtu kādam vēl tagad interese, vismaz salīdzinājumam ar šiem laikiem.

Viena tāda ievērojama lieta būtu Romas valsts sabrukums. Senie romieši bija sākuši dzīvot tāpat, kā ne visai senā pagātnē, letiņu dipīši nometnēs. Arī senie romieši atmetuši pie malas darbu un sākuši tikai lustēties, tecinot ļergu un sitot zoliti.

Valsts nonākusi nabadzībā, valdnieki uzlikuši lielas nodevas, kādēļ sākušās nesaskaņas un pat savstarpēja apkaŗošanās. Pie tam viņi kaŗojuši nevis pēc letiņu dipīšu modes — ķengājot savus valdniekus un vadoņus sapulcēs un avīzēs, bet viens otram kārtīgi atvilkuši ar sētas mietu. (Šilto ieroču nav bijis).

Pie seniem romiešiem tanī laikā noticis tas pats, kas tagad pie letiņiem trimdā — sabiedriskās vienaldzības pieaugšana un patriotisma zušana.

Kad viņiem iecelts ķeizars, viņi bijuši laimīgi, ka nav vairs jāiet uz vēlēšanām un jāsviež cepurēs zīmītes ar ne visai glaimīgiem veltījumiem kandidātiem. Tādēļ arī Romas ķeizari sākuši rīkoties kā bij. Unras vai Iro direktori, un tā kādreizējai, stiprajai, Romas valstij pienācīs sabrukums.

Liela loma tur bijusi ģermāņu tautām, kuŗas, lai gan arī savā starpā plēsušās, bet kad bijis jākrīt citiem skaustā, tad darījušas to lielā sadraudzībā.

Tādēļ, lai gan pēc ilgākas kĕpāšanās, beidzot ģermāņi iespiedušies Romas valstī, tā ka pašiem romiešiem bijis jākasa pakausis un jādomā, kur noīkt savus cisu maišeļus.

Par ģermāņiem nebūs lieki pateikt pāris vardu, jo no tiem ir cēlušies vāciesi, ar kuŗiem letiņiem ir bijušas darīšanas gandrīz tūkstoš gadu.

Ģermāņi cēlušies no Skandināvijas un Jutlandes, bet daļa arī no tagadējās Ziemeļvācijas.

Saķumā ģermāņi tikai slaukuši govis un medījuši zaķus. Par zemkopību viņi nelikušies daudz zinis. Man gan tā savādi liekas, kā viņi varēja ēst zaķa cepeti bez maizes vai kartupeļiem, pie tam vēl piedzerot pienu, jo bairīti izgudroja tikai vēlākos laikos, kad viņs sāka kļūt dārgāks.

Zemi, cik nu tā ir bijusi vajadzīga skābiem kāpostiem un gurķiem, apstrādājušas tikai sievietes. Tā sakot, ģermāņi jau no dzimšanas ir bijuši kungu kārtas.

Ģermāņi vairāk cienījuši kaušanos nekā darbu. Iegūt kauc ko ar sviedriem vaigā — bijusi glēvuliba. Bet iegūt to ar asinim — godš. Saprotams, ar citu asinim.

Seno ģermāņu sabiedriskā iekārta ir bijusi līdzīga tai, kāda bija letiņiem dipīšu nometnēs. Tāpat kā letiņi daudzās nometnēs, ģermāņi sadalījušies mazās valstiņās. Tāpat kā letiņi nometnēs, viņi ir sanākuši kopā, vēlējuši savus valdniekus un spdījuši tos, kas pret valdniekiem lietoja „lielu muti".

Ticība seniem ģermāņiem ir bijusi apmēram tāda kā letiņu dievturiem. Tikai Dievu vārdi katriem citādi.

LIELĀ TAUTU STAIGĀŠANA VANDALISMS. BIZANTIJAS VALSTS

Ģermāņiem nav paticis ilgi mitināties vienā vietā. Tie arvien meklējuši jaunās apmešanās vietas, kur būtu labāk.

Daži vēsturnieki norāda, ka ģermāņus pārvietoties ierosinājis zemes trūkums un lielā dzimstība. Bez tam pastāvīgi bijis jābaidās no huņņu uzbrukumiem.

Pēdējai versijai es pilnīgi piekrītu. Pirms četrpadsmit gadiem arī es pats, kopā ar daudziem, pārvietojos, baidīdamies no huņņu pēcteču uzbrukumiem. Tā sakot, piedalījos divdesmitā gadsimta tautu staigāšanā.

Pirmie „tautu staigāšanu" ievadījuši ostgoti, tad vestgoti. Pēdējie meklējuši patvērumu Romas valsti. Toreizējais Romas ķeizars Valents ar vestgotu dipīšiem rīkojies gluži tāpat, kā Unra ar letiņiem un citām tautiņām. Nometinājis tos savā zemē un apgādājis tos tieši tādā pašā veid ,kā tas notika ar mums.

Tāpat kā mūsu Unras „opicieri", arī Romas valsts ierēdņi rīkojušies ar apgādi. Sakarā ar to izcēlies dumpis, un pirmie dipīši pasaulē — uzvarējusi. Kaŗa ar savam pārvietotām personām — vestgotiešiem romiešu kaŗaspēks piedzīvojis sakāvi un pats ķeizars Valents ciņā kritis. Mūsu tautu staigāšanas laikā bija otrādi. Uzvareja Unras direktori, bet viens, otrs dipīšu pārstāvis „krita."

Beidzot vestgoti ieštumējuši arī pašu Romu un devušies iekaŗot Dienviditāliju. Bet miris viņu vadonis Alariçhs, un viņiem pārgājusi luste uz kaušanos.

Romu vestgotiem gan vēlāk atņēmuši pašu cilts brāļi — vandaļi. Tie Romā gandrīz visas celtnes nopostījuši, vai vismaz izdemolējuši. Sakarā ar to arī mūsu laikos šādu izrīcību sauc par vandalismu.

Ģermāņu pēcteču vandalisms ļoti labi pazīstams letiņiem no 1941. — 1944. g. Sevišķi pēdējā gadā.

Pie huņņu apvienotāja Atilas nekavēsimies. Kas grib par par viņu ko tuvāk zināt, lai atceras Staļinu. Tas pats vien sanāks.

Tāpat nav ko kavēties pie ostgotiem, langobardiem, franķiem u. c. Nekas prātīgs no tiem nav iznācis. (Patiesībā — ko lai stāstu citiem, kad pats lāgā nezinu, āas tie tādi bijuši. Vienu gan jau no galvas var pateikt — kāvušies savā starpā ir visi).

Ļoti daudz taisnības savā laikā ir bijis pirmajam letiņu filozofam Ķencim, kas apgalvojis, ka bez kaušanās pasaule nevar pastāvēt.

Turpinot tālāk, varētu apstāties pie Bizantijas valsts. Tur gan arī kāvušies un kaškējušies līdz vistrakākai nežēlībai.

Bizantiju es gribu pieminēt viena viņu ķeizara dēļ. Tas bija Justins Lielais. Pēc izcelsmes — aitu gans, pat bez pagastskolas izglītības. Armijā bijis zikers puika un uzdienējis līdz pat ķeizara miesas sargu pavēlniekam. Pēc toreizējā ķeizara nāves zaldāti viņu ievēlējuši par ķeizaru. Jādomā, būdams kaprālis, nav kaunējies apraunāties ar dižkareivjiem un sadzert pa lāsītei.

Viņa laikā pārāk liela kaŗošana nav iznākusi. Toties lielākais ķeizars, viņa brāļa dēls — Justinians vārdā — centies panākt nokavēto.

Pretēji šiem laikiem, kad visi plēšas politikā, bizantieši plēsušies — cirkus dēļ. Cirkus apmeklētāji sadalījušies vairākās partijās, un tad gājis vaļā! *Kāda vella pēc tas noticis, nav zināms.* Lai tiktu pie miera, ķeizara kaŗa vadonis Belizars ar saviem zaldātiem ielauzies cirkū un apkāvis 30.000 cilvēku.

Justiniāns ap Bizantijas valsti gribējis apvienot arī pārējās Romas valstis, bet cietis neveiksmi. Tādēļ mūsu biedrību vīriem un draudžu vaditājiem tagad nav jānosarkst, ja tie nespēj apvienot savu tautu.

(Turpinājumā: Pipīns Īsais. Kārlis Lielais).

VAI KANADĀ JĀDOD DZEŖAMNAUDAS?

Dzeŗamnaudu došana ir paraža, kas tikai nedaudziem patīk, bet tā stingri turas gandrīz visā pasaulē. Protams, Kanada nav izņēmums.

Mēdz sacīt, ka dzeŗamnaudas samaitā devēju un pazemo saņēmēju. Bez tam tās palīdz noturēt zināmās profesijās algas uz zemākā līmeņa. Faktiski publiskā noskaņojuma pētīšanas statistika rāda, ka 75 procenti šīni kontinentā noraida dzeŗamnaudas.

Nelaime tomēr ir tā, ka visi tās dod.

Tātad samierināsimies ar nepatīkamāko sociālo paradumu un, lai padarītu to vieglāk paciešamu, noteiksim likmes, kas ir vispāratzītas šai zemē: restorānas — 10-15% no patērētā ēdiena cenas; pulmaņa bagāžas nesējiem (pārnakšņojot) — 50 centu; dzelzceļa stacijas „sarkanajai cepurei" — (minimums) — 25¢; kurpju tīrītājam — 10¢; koridora sulainim viesnīcā — 35¢; par cepures uzglabāšanu viesnīcā — 10-25¢; taksametra šoferam (minims) — 15 centu.

Daži laudis dod dzeŗamnaudu arī frizierim 15 vai 20¢, bet tas nav vispār atzīts. Frizieŗus visai labi nodrošina viņu pašu asociāciju noteiktās likmes.

Džons D. Rokfellers, kas bija pasaules bagātākais vīrs, nekad nedeva vairāk dzeŗamnaudas par 10 centiem. **C. S.**

Pārdodami ZEMGALES TAUTAS BRUNČI (nešūti).

Zvanīt katrā laikā HO 3-9613, Toronto.

LABAS GARŠAS ZĪME

„COKE" jeb „COCA - COLA abi ir COCA - COLA sabiedrības ražojumi — pasaulē iecienītākie atspirdzinātāji dzērieni.

„Coca-Cola" un „Coke" ir reģistrēta sabiedrības rūpniecības zīme.

Jāņa Zuntaka viņete.

Viņa vīru piesaistīšanās hercoga jaunajās klaušu rotās Bīriņu bija pietiekami izcēlusi sakšu Morica acīs. To, ko citi īstenie muižnieki nespēja, nevīžoja vai darīja ļoti vilcinādamies un kavēdamies, Bīriņš pārspēja par galvas tiesu. Visi kurzemnieki lielākais solīja divi simti jātnieku, bet nedeva; Bīriņš viens pats sagādāja pāri par simtu izlasītu klaušu vīru un nodeva hercoga rīcībā tik nozīmīgo ceplja salu, vienu no tiem stratēģiskajiem punktiem, kuŗi bija Morica acuraugs, gandrīz vai vājība.

Morics iespējamu kaŗošanu Kurzemē uzskatīja par tādu koloniju kaŗu: zemes robežas tik izstieptas, gandrīz vai neaizstāvamas; tad nu viņš lūkot lūkojās pēc svarīgiem punktiem, kur nocietināties. Ja nu Usmas ezera salas bija izplānotas par viņa spēku citadeli, par galveno cietoksni, kuŗā Morics varētu turēties, par spīti krievu vai poļu draudiem — tad mazā ceplja sala Kalnciemā, Lielupes malā un galveno Tukuma un Rīgas ceļu krustojumā varēja kaŗa lielkungam Moricam noderēt kā uguns pozicija.

Te viņš varēja iekārtot sprostu, pārvaldīt Lielupi un ceļus.

Citādi jau krievi no Rīgas puses nemaz kaŗavīrus uz Jelgavu pārsviest nevarēja, kā tik pa ceļiem. Citur purvi priekšā.

Kas lai pasaka, vai šo domu viņam bija iedevis jaunais Bīriņš — bet notika tā, ka pats sakšu Morics ieradās Kalnciemā. Viņam saposa lielmātes Betīnas drēbju klēti par miteklī, jo kungu māju bija nodedzinājuši krievi.

Morics izjāja uz ceplja salu dažu savu jauno virsnieku pavadībā. Bīriņam vajadzēja izstāstīt, kā toreiz noticis krievu iebrukums. Tā bija viena no retajām reizēm, kad sakšu Morics iejutās zemes tēva un savu pavalstnieku aizstāvja lomā, un viņa uzmanības degpunktā bija Bīriņš. Bet arī Lipsts, vecais kaŗakalps, ar savu augumu, bārdu un izdarīšanos bija sakšu Moricam varen iepaticies.

Iegūt zemnieku puišus — tīri vai sajūsminātus, dedzīgus zemnieku puišus, labākos no labākiem — bez viņu dzimtskungu starpniecības, bez parastajiem rekrūšu ķeŗāju trikiem — tā pat sakšu Moricam likās pār mēru liela māksla, pat viņš noticēja, ka Lipsts to nebūtu panācis bez Ermaņa burvju kausa palīdzības.

Un pati cietoksnim piemērotā sala ar lieliem gataviem būvmateriālu krājumiem turpat uz vietas: tā Moricam, darbošanās un kaŗošanas izsalkušam, radīja pār mēru lielu prieku. Viņš iedomās redzēja salu jau kā gatavu cietoksni, kā fortu, kas ar lielgabaliem pārvaldītu, ar miezeŗiem un ķēžu bumbām draudētu lielceļiem, ar dzelzs un uguns atslēgu aizslēgtu krieviem ceļu no Rīgas uz Jelgavu.

Šakšu Morics, savu brokāta vesti, gredzenotos pirkstus un smalkās piedurkņu mežģiŗes netaupīdams, pats ņēma no grēdas jaunus, skaunīgus uguns krāsas ķieģeļus un krāva smiltīs modeļus, rādīdams, kādām jābūt ambasādēm dižgabalu uzstādīšanai; kur būs kraut smilšu maisus un uzmest valņus; kā radīsies uguns sprosti pār lielceļiem un kā Lielupes ūdeņi būs aizsargāti no krievu bruņoto transportu pietuvošanās. Un cietoksnim pašam dižgabalus tik ērti būs pievest pa ūdens ceļu!

Klāt stāvēja Lipsts, samiegtām, bet mirdzošām acīm, un upes vējiņš plivināja viņa kuplo bārdu.

„Ek, junkur, nu tik būs lieta . . . Šitais ir kas pavisam cits, nekā slapstīties pie Budas tiltiem, tagad mēs paši taisīsim uguns tiltus!" — viņš priecīgs teica Bīriņam, „Vai tu, junkur, ateeries to dižo gabalnieku, to trako pāteru no plāmšu zemes, kas nakti kāpa Bluķu kalnā, sagrieza visus dižus gabalus pareizi pret turku stiprumu un tad sagāza tādu zilu, tādu melnu nešķīstiem, ka gaisā uzsprāga visas pulvera mucas un turkiem un kristīgiem likās pienācis gala gals?"

Morics pēkšņi franču mēlē izlamājās un iegrūda mutē pirkstu ar zili asiņainu nagu . . .

Viņa smiltīs celtais modelis bija sagāzies. Bet tūlīt viņš jautāja Bīriņam:

„Cik jūs vērtējat ceplja salu?

Kurzemes valdība jums to atpirks!" — viņš solīja lepni.

„Bet dižgabali, Gaišība?" — domīgs vaicāja Bīriņš.

„Kur ņemsit tos?"

Sakšu Morics izņēma saspiesto pirkstu no mutes, vēcināja gaisā un nīgri smaidīja.

„Dižgabali jāizsit no zemes," viņš pārgalvīgi teica. Un tad ar to pašu saspiesto, zili melno, asiņaino nagu pamāja Bīriņam un Lipstam.

„Viņš — un viņš" — jaunais hercogs teica.

„Izgudrojiet Mums ko labu. Te visi daudzina jūsu veco hercogu Jēkabu. Jums te esot bijuši dzelzs, vara cepļi un lielgabalu lietuves. Pilnas jūras kuģu, pilna zeme rosības. Kur viss tas? Vai tiešām manam janajam fortam" — un viņš gaišā iezīmēja salas apveidu — „nav iespējams sagādāt ne tik lielgabalu, cik vienam jūsu vecā hercoga kaŗa kuģim?"

*

Diezgan domīgs sakšu Morics atgriezās Kalnciema muižā un devās uz lielmātes Betīnas drēbju klēti.

Viņiem pārjājot, uzkrita krēsla; nu jau bija laba patumsa, kad sakšu Morics pa baltu, baltu nomīdītu taciņu gāja uz klēti, ap kuŗu mirdzinājās kungu zobeni, zelti, kaŗa kalpu ieroči, bet dārzā, godbijīgā atstatumā, aiz rikļu žoga bija sadrūzmējušies visi muižas ļaudis, lūkodamies šai neparastajā ainā.

Uz klēts sliekšņa, godbijīgi kniksēdama, viņam sālsmaizi sniedza Kalnciema kundze; blakus ar jaunas galma dāmas burvīgu smaidu, nolaistiem plakstiem, drebošām, pūderu piebirušām skropstām stāvēja jaunava Benigna fon Trote, gaismu, svečturi ar trim svecēm turēdama.

Pat Bīriņš bija tīri vai iztrūcinājies, kādā gan sakarā šī galma padauza iepita svinīgajā mīrklī, kad muižas kundze apsveic tik dižu ciemiņu kā šakšu Moricu, hercogu.

Taču Jelgavā būdama, Betīna bija steigusies atjaunot visas draugu un paziņu attiecības no senām dienām. Viņa liptin lipa pie galma. Betīna bija kā apmāta, Jelgavas pilī būdama, viņa tvēras pie visa, kas vien galma dzīvi atgādināja.

Un tā arī galma bārene no muižnieku cilts — Benigna fon Trote viņai likās kas īpaši smalks un cēls, neko labāku dēlam par līgavu nedabūt . . . Arī Benigna, prāta domas domādama, no pils aizkļūt grībēdama, Kalnciema kundzei bija draudzīga, un tai Jelgavas laikā dažās dienās viņas saauga neškiramas.

Un kad nu Betīnai vīrs bija uzdevis atgriezties Kalnciemā, sakopt visu neparastajam, diži cildenajama hercoga apmeklējumam — nu tā galma spindzele bija līdz, turēja gaismu kā kāds brīnuma lāktenis un pati zibināja acis . . .

Sakšu Morics priecīgi pārsteigts apstājās. Viņa lūpas, biezās, sarkanās, jutekliskās lūpas pavērās platā tiksmīgā smaidā, ar drošu roku viņš ņēma piedāvāto sālsmaizi un to pārlauza.

48.

Virsnieki, sakšu Morica dižciltīgie pavadoņi, bija saēcluši teltis aiz Bīriņa ābeļdārza. Viņiem likās pazemojuši līst necila muižas īpašnieka arāju kārtai piemērotās klētīs.

Taču sakšu Morics pats bija palicis sēžam vakara tumsiņā uz izrakstītā klēts lieveņa. Viņš sēdēja uz greznas apkaltas lādes ar dzeltenu putniņu rotājumiem un turēja savu sadauzīto pirkstu smalkā sidraba bļodā, kristāmā bļodā, kuŗa bija lietota Kārļa Bīriņa bērnu kristīšanai pirms gadiem. Tagad bļodā bija labs, salts akas ūdens, ko jaunā galma dāma Benigna fon Trote bija pienēsusi ar zaļu krūzi.

Pa gabaliņu visapkārt klētij stāvēja Morica pašа gvardi, ieročus mirdzinādami.

Gaisma plūda vienīgi no klēts iekšienes, kur hercogam bija saklāta gulta ar Betīnas vissmalkākajiem slēžu palagiem.

Uz lieveņa kāpnītēm sēdēja Bīriņš. Viņš te nu sēdēja jo lepni, jo tas bija liels gods — būt pie hercoga kājām. Mauriņā stāvēja Lipsts. Viņam, ar pašа sakšu Morica žēlīgu pavēli, ar Radzivila baņķiera žīda Jozefa Markusa izliktu naudu, Jelgavā bija uzšūta jauna sarkana goda drēbju kārta ar daudz resnākām, spožākām zelta auklām, tresēm un uzplečiem, nekā jaunībā, hercoga Fridricha Kazimira laikos.

Otrā pusē pie lievenēm stāvēja Kalnciema kundze un jaunava Benigna fon Trote, zaļo krūzi godbijīgi kā bērnu auklēdama un slepšus uz domīgo hercogu lūkodamās. Viņas acis tumsā mirdzēja; taču Morics šobrīd likās Benignu pilnīgi piemirsis.

Kokī ap klēti bija tumši, tumši pret dziļi zaļām vakara debesīm. Pār biezo salmu jumtu, smagu tumsā, ātri spārniem pirbinādami, laidelējās divi sikspārņi: lokiem vien, lokiem vien — tā laikam skrēja visu šo cilvēku domas maigi zeltainajā gaismā, kas nāca pa klēts durvīm.

(Turpinājums sekos)

SKATS PASAULES LITERATŪRĀ

MUMS JĀGLĀBJ MŪSU TIC

VIDZEMNIECES 2. VĒSTULE PAR

Mīļie draugi, šodien pakavēšimies pie vecā skolotāja Augusta Miriviļa romānā „Dievmāte Vārava", ar ko jūs jau iepazistināju manā iepriekšējā vēstulē. Šis skolotājs, varētu teikt, raksturo arī mūsu tagadējo veco paaudzi. Viņa ilgas, viņa bažas, viņa sāpes ir arī mūsu. Augustam Austrumos (Mazāzijā) ir palikusi māja un ģimene. Viņš par katru cenu pūlās bēgļos uzturēt ticību par „Lielo atgriešanos". To viņš māca arī bēgļu bērniem. Kad bēgļu komiteja sāk celt bēgļiem arī jaunas mājas, vecais Augusts baidās, ka viņu dvēseles noteikti pamazām tām pielips; citādi tas nemaz nevar būt, jo tāda ir cilvēka dvēsele — tā piesienas lietām, ar kuŗām ilgi kopā mitusi. Pats viņš no mājas atteicas un paliek dzīvot kādā pussagruvušā būdā, kur arī pulcina zvejnieku bērnus, lai tiem mācītu rakstīt un lasīt. Par jaunajām mājās viņš izsakās rūgtā nicināšanā: „Šie pamati ir nolādēti. Tur jūs apraksit savu spēku un ticību uz atgriešanos."

Kad vietējie sūdzas par bēgļu slikto uzvešanos, ka tie postot viņu mājas, dārzus u.t.t., skolotājs bērnus aizstāv: „Jums, vietējiem, nevajag viņus tā nopelt, jo jums nav ne jausmas, ko nozīmē tikt izrautam ar visām saknēm no savas zemes, no baznīcas, no tēvu tēvu kapsētas. Viss viņu jaunums verd no viņu mokām. To ir grūti katram saprast . . . Viņi ienīst jūsu mājas, kokus, baznīcu, svētbildes, tāpēc, ka tās nav viņu. Viņi grib neatlaidīgi just, ka viņi dzīvo šeit pagaidām. Viņi grib turēt buras gatavas atpakaļceļam. Viņi te neatnāca iesakņoties, bet paglābties no vētras, lai pēc atgrieztos."

Dienā, kad bēgļi, dzīvodami un likmodami, sāk dzīvot jaunajās mājās, vecais Augusts jūtas pārāk vientuļš. Viņš sāk žūpot. Viņam sāp arī tas, ka zvejnieku bērni ar lielu centību izvairās spert kāju pār skolas slieksni.

Lasītājam jāraud līdzi vecajam skolotājam, kad viņš, piedzēries, sāk dziedāt Bizantijas mūzikas ritmā garo psalmu par Izraēļa tautas ciešanām: „Un viņa balss, stigra un izmīsusi, ar neticamu drosmi kāpa ātrajās un skumjajās oktāvās un, kad nonāca pie „Allelūja", dziesma kļuva īsta ceļa taure, kas kārtoja kādas uzvarētas, no mājām izdzītas, tautas izbijušos solus" . . .

Jo dienas vairāk Augusts kļūst par dzērāju. „Viņš dzēra, dzēra, lai noslīcinās." Sirmais skolotājs par bērnu negantībām. Sliktajām sekmēm ļoti sāp viņu pret viņa sludinājumiem griešanos." Viņu nāt Fortiss, teikdams, ka bērni ir dzimuši Austrumu zemē ka tā dzīvo tikai atminās un fantazēs, kurš nu stāv krastā, bet balta, lai bēgļi ribas . . . Tas Augusts vigs trieciens. Viņš raugās viņam aiziet — šļūkdams Liekas, ka bēglis zārkam. Tā tas ir ja, jo „vecais Augusts rakst savu pēdējo nosprādzis, un kā vā kabatā smirdoņu Pasaules" lapu.

Kad pēdējo r tiekas ar Augustu kā būtu teikti dzimteni: „Tas pusi no mums n trūdiem izaugs ji zi. Tas nav neka na. Mēs tur atk pēc gadiem vai Mums tikai ir jā ba un mūsu vie

Romānā daud jamu, bet zīmig ru, kuŗus lasīt vienreiz, bet ka dzīvi atmiņā.

No sūkļu zvejn

TĀLA VI ZIEMI

— Uz redzēš krasti, uz redzēš ras ūdeņi, — m cienam Elza Zi šanās uz Amer nejā. Elza Zīve jorkā 4. oktobrī dotos tālāk uz T kur sāksies vin neja. Pirmā k kas priekšā E. oktobrī Hamil svētku koncert Elza Zīverte Katerinās, bet viņas koncert sniedzot interes dētu programm Mediņa dziesm un norvēģu tau cittautu kompo šī augstai balsij ņa dziedās arī tiešiem.

ĢIRTS SALNAIS

(165. turpinājums)

Maikls vēroja ārstu, šaubīgi caur pieri droši iejautājās:

„Vai jums vēl liela kāre Metuzālam kaut veidā atriebties?"

„Labāk būtu sacījis — sariebt kaut ko," meta, nervozi burzīdams delnas. „Kā varētu atr Metuzālam tagad, kad notikumu aina tik sk Ko arī darītu pret Metuzālu, galā cietēja bū Liliāna. Īstenībā," viņš izsmieklā savilka lū turpināja gandrīz melancholiski, „man būtu atriebties jums — savam īstajam sāncensim."

„Tad jau jūs durstītu mirušu," Maikls nī starpināja, bet ārsts, izlikdamies piezīmi nedzi neapmierināts piebilda:

„Atriebties Metuzālam? Tik daudz jau mu saprot, ka būtiski liktenis, Dievs vai daba v tiekami izsmējuši, kaut arī pagaidām pašam Bez tam —" viņš izmisīgi noplātīja rokas — jāatzīstas . . . Nezinu, ko mēs Aberdīnā iesāk šādiem Metuzāliem? — Mēs nonīktu, apsūno aizmirstu paši sevi. Metuzāls ir nejūtīgs kā kas ražo enerģiju. Viņš izstaro gaismu un Kas to prot izlietāt — labi, kas ne — tas kļūs liet aklāks un dažreiz krietni apsvilinās. Dom par mums abiem to nevar teikt? . . . Un jūs?"

Maikla seja atkal kļuva cieta.

„Manas jūtas un manas vēlēšanās sen ja klautas kādām citām vērtībām, ne manām pe kajām patikām vai nepatikām. Ja man jādreb, par sevi, bet par . . . ," viņš aprāvās.

„Saprotu," Maksimilrāns sirsnīgi paspied

TURE

to izcēlies dumpis, un pirmie dipiši pasaulē — uzvarējusi. Kaŗa ar savam pārvietotām personām — vestgotiešiem romiešu kaŗaspēks piedzīvojis sakāvi un pats ķeizars Valents cīņā kritis. Mūsu tautu staigāšanas laikā bija otrādi. Uzvareja Unras direktori, bet viens, otrs dipišu pārstāvis „krita."

Beidzot vestgoti iešturmējuši arī pašu Romu un devušies iekaŗot Dienviditaliju. Bet miris viņu vadonis Alariehs, un viņiem pārgājusi luste uz kaušanos.

Romu vestgotiem gan vēlāk atņēmuši pašu cilts brāļi — vandaļi. Tie Romā gandrīz visas celtnes nopostījuši, vai vismaz izdemolējuši. Sakarā ar to arī mūsu laikos šādu izrīcību sauc par vandalismu.

Germāņu pēcteču vandalisms ļoti labi pazīstams letiņiem no 1941. — 1944. g. Sevišķi pēdējā gadā.

Pie huņņu apvienotāja Atilas nekavēsimies. Kas grib par viņu ko tuvāk zināt, lai atceras Staļinu. Tas pats vien sanāks.

Tāpat nav ko kavēties pie ostgotiem, langobardiem, frankiem u. c. Nekas prātīgs no tiem nav iznācis. (Patiesībā — ko lai stāstu citiem, kad pats lāgā nezinu, āas tie tādi bijuši. Vienu gan jau no galvas var pateikt — kāvušies savā starpā ir visi).

Ļoti daudz taisnības savā laikā ir bijis pirmajam letiņu filozofam Ķencim, kas apgalvojis, ka bez kaušanās pasaulē nevar pastāvēt.

Turpinot tālāk, varētu apstāties pie Bizantijas valsts. Tur gan arī kāvušies un kašķējušies līdz vistrakākai nežēlībai.

Bizantiju es gribu pieminēt viena viņu ķeizara dēļ. Tas bija Justins Lielais. Pēc izcelsmes — aitu gans, pat bez pagastskolas izglītības. Armijā bijis zieķers puika un uzdienējis līdz pat ķeizara miesas sargu pavēlniekam. Pēc toreizējā ķeizara nāves zaldāti viņu ievēlējuši par ķeizaru. Jādomā, būdams kaprālis, nav kaunējies aprunāties ar dižkareivjiem un sadzert pa lāsītei.

Viņa laikā pārāk liela karošana nav iznākusi. Toties lielākais ķeizars, viņa brāļa dēls — Justinians vārdā — centies panākt nokavēto.

Pretēji šiem laikiem, kad visi plēsās politikā, bizantieši plēsušies — cirkus dēļ. Cirkus apmeklētāji sadalījušies vairākās partijās, un tad gājis vaļā! Kāda vella pēc tas noticis, nav zināms. Lai tiktu pie miera, ķeizara kaŗa vadonis Belizars ar saviem zaldātiem ielauzies cirkū un apkāvis 30.000 cilvēku.

Justiniāns ap Bizantijas valsti gribējis apvienot arī pārējās Romas valstis, bet cietis neveiksmi. Tādēļ mūsu biedrību viriem un draudžu vaditājiem tagad nav jānosarkst, ja tie nespēj apvienot savu tautu.

(Turpinājumā: Pipīns Īsais. Kārlis Lielais).

---

kundzei bija draudzīga, un tai dienās viņas saauga neškiramas. tīnai virs bija uzdevis atgriezpt visu neparastajam, diži cildeeklējumam — nu tā galma spingaismu kā kāds brīnuma lāktecis . . .

rieciģi pārsteigts apstājās. Viņa ās, jutekliskās lūpas pavērās plagr drošu roku viņš ņēma piedāpārlauza.

48.

Morica dižciltīgie pavadoņi, bi- Biriņa ābeļdārza. Viņiem likās muižas īpašnieka arāju kārtai

ies pats bija palicis sēžam vakatītā klēts lievenja. Viņš sēdēja uz les ar dzeltenu putniņu rotāju- sadauzīto pirkstu smalkā sidbļodā, kuŗa bija lietota Kārļa anai pirms gadiem. Tagad bļodā ādens, ko jaunā galma dāma Bepienesusi ar zaļu krūzi.

apkārt klētij stāvēja Morica pairdzinādami.

ienīgi no klēts iekšienes, kur ta gulta ar Betīnas vissmalkākanītēm sēdēja Biriņš. Viņš te nu as bija liels gods — būt pie herā stāvēja Lipsts. Viņam, ar paša pavēli, ar Radzivila baņķiera izliktu naudu, Jelgavā bija uzgoda drēbju kārta ar daudz resitta auklām, trešām un uzplečiem, ga Fridriha Kazimīra laikos.

lievenēm stāvēja Kalniema kunigna fon Trote, zaļo krūzi godbidama un slepšus uz domīgo herīņas acis tumšā mirdzēja; taču Benignu pilnīgi piemirsis.

bija tumši, tumši pret dziļi zaļām biezo salmu jumtu, smagu tumsā, nādami, laidelējās divi sikspārņi: vien — tā laikam škrēja visu šo i zeltainajā gaismā, kas nāca pa

rpinājums sekos)

SKATS PASAULES LITERĀTŪRĀ

MUMS JĀGLĀBJ MŪSU TICĪBA UN MŪSU VIENOTĪBA

VIDZEMNIECES 2. VĒSTULE PAR ROMĀNU „DIEVMĀTE VĀRAVA"

Mīļie draugi, šodien pakavēsimies pie vecā skolotāja Augusta Miriviļa romānā „Dievmāte Vārava", ar ko jūs jau iepazistināju manā iepriekšējā vēstulē. Šis skolotājs, varētu teikt, faksturo arī mūsu tagadējo veco paaudzi. Viņa ilgas, viņa bažas, viņa sāpes ir arī mūsu. Augustam Austrumos (Mazāzijā) ir palikusi māja un ģimene. Viņš par katru cenu pūlās bēgļos uzturēt ticību par „Lielo atgriešanos". Tō viņš māca arī bēgļu bērniem. Kad bēgļu komiteja sāk celt bēgļiem arī jaunas mājas, vecais Augusts baidās, ka viņu dvēseles noteikti pamazām tām pielips; citādi tas nemaz nevar būt, jo tāda ir cilvēka dvēsele — tā piesienas lietām, ar kuŗām ilgi kopā mitusi. Pats viņš no mājas atteicas un paliek dzīvot kādā pussagruvušā būdā, kur arī pulcina zvejnieku bērnus, lai tiem mācītu rakstīt un lasīt. Par jaunajām mājās viņš izsakās rūgtā nicināšanā: „Šie pamati ir nolādēti. Tur jūs apraksit savu spēku un ticību uz atgriešanos."

Kad vietējie sūdzas par bēgļu slikto uzvešanos, ka tie postot viņu mājas, dārzus u.t.t., skolotājs bērnus aizstāv: „Jums, vietējiem, nevajag viņus tā nopelt, jo jums nav ne jausmas, ko nozīmē tikt izrautam ar visām saknēm no savas zemes, no baznīcas, no tēvu tēvu kapsētas. Viss viņu ļaunums verd no viņu mokām. To ir grūti katram saprast . . . Viņi ienīst jūsu mājas, kokus, baznīcu, svētbildes, tāpēc, ka tās nav viņu. Viņi grib neatlaidīgi just, ka viņi dzīvo šeit p a g a i d ā m. Viņi grib turēt buras gatavas atpakaļceļam. Viņi te neatnāca iesakņoties, bet paglābties no vētras, lai pēc atgrieztos."

Dienā, kad bēgļi, dzīvodami un liksmodami, sāk dzīvot jaunajās mājās, vecais Augusts jūtas pārāk vientuļš. Viņš sāk žūpot. Viņam sāp arī tas, ka zvejnieku bērni ar lielu centību izvairās spert kāju pār skolas slieksni.

Lasītājam jāraud līdzi vecajam skolotājam, kad viņš, piedzēries, sāk dziedāt Bizantijas mūzikas ritmā gaŗo psalmu par Izraēļa tautas ciešanām: „Un viņa balss, stigra un izmisusi, ar neticamu drosmi kāpa ātrajās un skumjajās oktāvās un, kad nonāca pie „Allelūja", dziesma kļuva īsta ceļa taure, kas kārtoja kādas uzvarētas, no mājām izdzītas, tautas izbijušos sojus" . . .

Jo dienas vairāk Augusts kļūst par dzērāju. „Viņš dzēra, lai noslīcinātu savas bēdas." Sirmais skolotājs nesūdzas par bērnu neganto uzvešanos un sliktajām sekmēm, bet viņam ļoti sāp viņu lielā nevēriba pret viņa sludināto „Lielo atgriešanos." Viņu pūlas nomierināt Fortiss, teikdams, ka šie bērni ir dzimuši Grieķijā, un Austrumu zeme viņiem ir sveša, ka tā dzīvo tikai viņu vecāku atmiņās un fantazijā . . . Augusts kļūst jo dienas drūmāks un nožēlojamāks, jo viņam nu ir pazudusi vienīgā cerība uz atgriešanos, ko līdz šim viņam vēl bija devis bēgļu laikraksts, bet kur nu stāv rakstīts melns uz balta, lai bēgļi atmetot šīs cerības . . . Tas Augustam ir nāvīgs trieciens. Un lasītājs noraugās viņam pakaļ, kā viņš aiziet — šļūkdams, salicis . . . Liekas, ka bēglis sekotu kādam zārkam. Tā tas patiesībā arī bija, jo „vecais Augusts gāja aprakt savu pēdējo sapni, kas bija nosprādzis, un ko viņš juta savā kabatā smirdam, ietītu „Bēgļu Pasaules" lapā."

Kad pēdējo reizi lasītājs satiekas ar Augustu, viņa vārdi it kā būtu teikti arī par mūsu dzimteni: „Tas nav nekas, ka pusi no mums nokāva. No mūsu trūdiem izaugs jauni tautas milzi. Tas nav nekas, ka mūs izdzina. Mēs tur atkal atgriezīsimies pēc gadiem vai gadu simteņiem. Mums tikai ir jāglābj mūsu ticība un mūsu vienotība."

Romānā daudz mazāk ievērojamu, bet zīmīgi tēlotu rakstuŗu, kuŗus lasītājs sastop tikai vienreiz, bet kas tomēr paliek dzīvi atmiņā.

No sūkļu zvejnieku saimes tēvocis Trambāds stāsta par nirēju dzīvi. Viņš prata kā joku pastāstīt visbēdīgākās lietas par sūkļu zvejnieku dzīvi, kā viņi visu cauru mūžu klaiņo kā blandoņas pa jūras dibenu, lai bieži

(Turpinājums 8. lpp.)

Indra Gubiņa

VAKAR BIJ VĒTRA

Vakar bij vētra.
Viļņi tālu vēlās pār krastu,
Pametot smilšīs nedzīvas zivis.
Šodien vairs pēdas neatrastu
No tā, kas vakar te bijis.
Klusums lēnām nomāca troksni,
Un jūŗu rīts atžina saulē
Kā baltu papīra loksni.
Vakar bij vētra.

TĀLA VIESŅA NO ZIEMEĻIEM

— Uz redzēšanos, Zviedrijas krasti, uz redzēšanos, Ziemeļjūŗas ūdeņi, — māj atvadu sveicienam Elza Ziverte pirms došanās uz Ameriku koncertturnejā. Elza Ziverte ieradās Ņujorkā 4. oktobrī, lai no turienes dotos tālāk uz Toronto Kanadā, kur sāksies viņas koncertu turneja. Pirmā uzstāšanās publikas priekšā E. Zivertei būs 18. oktobrī Hamiltonā, DV gada svētku koncertā. 1. novembrī Elza Ziverte dziedās arī St. Katerīnās, bet 2. novembrī būs viņas koncerts torontiešiem, sniedzot interesantu, maz dzirdētu programmu, kuŗā bez J. Mediņa dziesmām būs zviedru un norvēģu tautas dziesmas un cittautu komponistu darbi, īpaši augstai balsij. 8. novembrī viņa dziedās arī Montreālas tautiešiem.

— Uz redzēšanos, Zviedrijas krasti, — māj atvadām Elza Ziverte.

Jānis Cīrulis

UZ PUIKAS KĀJĀM

NO ATMIŅU KRĀJUMA „MŪZIKANTA PIEZĪMES".

VII

Biju priecīgs, kad mācības gads tuvojās beigām un varēsu braukt uz Valmieru. Pavilkdams svītru savam gada darbam, ar panākumiem varēju apmierināties — biju apguvis visas pozicijas, elementāro techniku, galvā un pirkstos gulēja pāris vieglu koncertu un vairākas populāras miniatūras. Biju ticis uz priekšu arī skolas gudrībās, un likās, ka tēvam doto solījumu arī citādi esmu godam turējis. Bet kad kādā skolnieku vakarā dzirdēju divpadsmitgadīgo Arvedu Noriti virtuozi spēlējam Jāz. Vītola „Rapsodiju" un Sarazātes „Cigānu melodijas", biju pagalam pārbiedēts. Mani pārņēma ne vien apbrīnošana, bet arī skaudība un šaubas par saviem spēkiem. Tāpēc pārbraucis Valmierā ar joni un vēl lielāku neatlaidību turpināju vingrināt pirkstus un locīņu. Zināmu apmierinājumu gan sagādāja tēva piezīme, kad viņam demonstrēju savu „virtuozitāti": Vadzi, Janc, Tev jau skan tāpat kā Lodziņam!" un sāka raudzīties pēc plēšenes, lai abi saspēlētu. Uzrāvām kopā vecos „Donavas viļņus" un „Sieva pļāvēju maršu" (šķiet, tēva paša sacerētu), bet manam repertuāram, tēvs atzinās, nevarot vis nekā lāga „pieštimmēt". Dažreiz pie mūsu logiem piestāja kāda tantiņa, onkulītis vai jauna meitene, lai paklausītos manā spēlē. Ko viņi domāja, nezinu, bet māte alaž nopūtās.

Tai vasarā bieži satikos ar Teodoru Ūdri, kas, mani pamanīdams, jau pa gabalu māja ar roku. Tad pāris stundas bez noteikta virziena, ejot uz priekšu un atpakaļ, cilpojām pa ielām vai klīdām pa Stāvajiem krastiem. Ļoti labi atceros mūsu pirmo satikšanos pēc atbraukšanas no Rīgas. Ar Anniņu sēdējām Valterkalniņā pie dzirnakmens galda, rātni, katrs savā galda pusē, lai garāmgājēji neiedomātos nez' ko. Jau pa gabalu redzu nākam Ūdri garā soli, pie katras rokas pa meitenītei, kas tipina tēvam līdz, kā cāliši vistai. Ieraudzijis mani, virtuozi spēlējam Jāz. Vītola „Rapsodiju" un Sarazātes „Cigānu melodijas", biju pagalam pārbiedēts. Mani pārņēma ne vien apbrīnošana, bet arī skaudība un šaubas par saviem spēkiem. Tāpēc pārbraucis Valmierā ar joni un vēl lielāku neatlaidību turpināju vingrināt pirkstus un locīņu. Zināmu apmierinājumu gan sagādāja tēva piezīme, kad viņam demonstrēju savu „virtuozitāti": Vadzi, Janc, Tev jau skan tāpat kā Lodziņam!" un sāka raudzīties pēc plēšenes, lai abi saspēlētu. Uzrāvām kopā vecos „Donavas viļņus" un „Sieva pļāvēju maršu" (šķiet, tēva paša sacerētu), bet manam repertuāram, tēvs atzinās, nevarot vis nekā lāga „pieštimmēt". Dažreiz pie mūsu logiem piestāja kāda tantiņa, onkulītis vai jauna meitene, lai paklausītos manā spēlē. Ko viņi domāja, nezinu, bet māte alaž nopūtās.

Tai vasarā bieži satikos ar Teodoru Ūdri, kas, mani pamanīdams, jau pa gabalu māja ar roku. Tad pāris stundas bez noteikta virziena, ejot uz priekšu un atpakaļ, cilpojām pa ielām vai klīdām pa Stāvajiem krastiem. Ļoti labi atceros mūsu pirmo satikšanos pēc atbraukšanas no Rīgas. Ar Anniņu sēdējām Valterkalniņā pie dzirnakmens galda, rātni, katrs savā galda pusē, lai garāmgājēji neiedomātos nez' ko. Jau pa gabalu redzu nākam Ūdri garā soli, pie katras rokas pa meitenītei, kas tipina tēvam līdz, kā cāliši vistai. Ieraudzijis mani, Ūdris pameta bērnus savā vaļā un izsaucās: „Cik jauki, ka jūs jau Valmierā! Iesim uz Stāvajiem krastiem!" Teicu, ka patlaban nevaru, jo esmu kopā ar dāmu, bet mākslinieks, paškiežēdams uz Anniņas pusi, pavērējā: „Skuķit, atnāc te ritvakar, bet tagad ej mājās; man šovakar jāparunājās ar tavu bruņinieku!" — paķēra ar stipru roku mani zem elkoņa un aizrāva sev līdz, ka nepaspēju pat ardievoties no savas sirdsdāmas. Biju pagalam satriekts un noskaities, bet Ūdris par to nelikās ne zinis. Nu vajadzēja pamatīgi izstāstīt ko darījis, redzējis un lasījis. Kā parasts, Ūdros daudz runāja pats un nemaz negaidīja, lai viņam ko jautātu vai atbildētu. Likās, ka viņam vajadzēja kādu, kas klausītos, kādu, kam pateikt savas domas. Tovakar biju ļoti izklaidīgs, un, to pamanījis, Ūdris piezīmēja: „Nuja, es jau gan izputināju jūsu randiņu, bet tas nekas — sievietes vienmēr traucē vīrietim kārtīgu domāšanu un darbu."

Noskaitusies bija arī Anniņa un vēlāk satiekoties sūdzējās: „Fui, cik tas Ūdris ir nepieklājīgs!" Protams, priekšpēdējās klases ģimnazistei bija visas tiesības prasīt citādu apiešanos, un es viņai pilnīgi pievienojos. Mūsu kopīgās pastaigās, pamīnjuši Ūdŗa plato platmali, mukām no ceļa jau pa gabalu.

Citādi ļoti labprāt klausījos mākslinieka pārdomās un spriedumos par mākslu, bet biju arī par jaunu, lai varētu sekot viņa filozofijai. Tai vasarā ar viņu satikos pēdējo reizi. Viņš mira pāris gadus vēlāk, atstādams latviešu glezniecībā nelielu, bet vērtīgu mantojumu, sevišķi ar reālistiskiem ogles zīmējumiem.

Arī mani puikas gadi izbeidzās un es skrēju pakaļ jaunām maldugunīm.

Turpmākā serijā: KAŖAKALPS UN DĒKAINIS

Piemineklis veclatviešiem un viņu laikmetam

Osvalda Akmentiņa — Amerikas latvieši. — Fakti un apceres — 1888 — 1948 I d., 264 lpp. Vaidavas apgāds.

VĀRPAS LATVIEŠI

Līdz šim par pirmo latviešu iecejotāju dzīvi un darbu ASV mēs zinājām ļoti maz. Trūka jebkādas plašākas publikācijas par tiem, kas šeit ieradušies jau pagājušā gadsimta 80-tos gados un vēlāk pēc 1905. g. revolūcijas. Nezinām tuvāk, kādēļ viņi atstāja savu dzimteni, kā viņus sagaidīja jaunā zeme, kādas bija viņu gaitas, cīņas eksistences dēļ, tāpat politiskie strāvojumi. Autors savā grāmatā ir savācis plašus, ļoti vērtīgus materiālus un liecības par tiem, kuŗus mēs saucam tagad par „veclatviešiem". Daudzi no viņiem ir bijuši lieli patrioti, kas daudz dalījuši Latvijas labā — I pasaules kaŗa laikā un daudzi arī Latvijas brīvības gados nav dzimto zemi aizmirsuši. Tomēr lielais vairums bijuši ļoti kreisi noskaņoti, kas staigājuši ar „kaujas saucieniem uz lūpām", izsmējuši savus tautiskos biedrus, pēc 1917. gada revolūcijas vairāki no viņiem devušies taisnā ceļā uz Padomiju, lai tur vilušies pazustu lielajās tīrīšanās trīsdesmitajos gados.

Pag. g. s. 80 gadi Latvijai bija ļoti smagi. Patriarchālā lauku dzīvē radās plaisas. To ārdīja sociālisma mācības, bet no otras puses Kr. Valdemārs „Pēterburgas avīzēs" skubilnāja tautiešus doties svešumā, krāt materiālās vērtības. Lauku laudis lielā skaitā devās uz pilsētām, bet daži uzņēmīgākie posās garākam ceļam pāri jūŗām — uz Ameriku, par kuŗu bija dzirdēti teiksmaini stāsti — par vieglo dzīvi, lielajām zemes bagātībām.

Tā 1888. gadā Amerikas krastā no kuģa „Esperaca" nokāpa vairāki emigranti — laimes meklētāji. Viņu vidū bija arī Jēkabs Siebergs. Viņiem nodoms doties uz Klondlaiku zelta rakstuvēm nepiepildījās — lidzekļu trūkuma dēļ. Tā vietā viņiem bija jāapmierinās ar ļoti smagu darbu pie dzelzceļa būves. Brīvais laiks bija jāpavada teltīs, kur gultas pilnas parazītu. Bet grūtības viņus nenobaidīja.

Pēc laika atgriezušies Bostonā. Gadiem aizejot, daudzi kļuva turīgi. Arī latviešu amatnieki, kādi turpmākos gados ieplūduši lielajās pilsētās, atvēruši savus veikalus un darbnīcas.

Bostona ilgus gadus ir bijusi šo pirmo iebraucēju centrs. Te Jēkaba Siebeŗga vadībā dibināta Bostonas palīdzības biedrība, E. Dreimaņa spiestuvē iespiests arī laikraksts Amerikas Vēstnesis.

Līdzi biedrībām dibinātas arī draudzes, jo iebraucēji vēlējušies klausities Dieva vārdu dzimtajā valodā. Pirmos garīdznieku dēvēja par misionāriem. Viņu darbs bijis ļoti grūts, līdzekļi bijuši mazi, bet attālumi veicami ļoti lieli.

Latviešu draudžu sākumi meklējami Bostonā, vēlāk Ņujorkā. Atzinīgi pieminēti pirmie garīdznieki H. Rebāne, Balodis, P. Steiks, kas veikuši gaŗus ceļus, lai sludinātu Dieva vārdu un lai gādātu par katru tautieti, lai tas neaizklīstu no savas tautas. Šie mērķi spārnojuši, bet dzīvē ir iznācis citādi. Turpmākos gados iebraucēji vēl vairāk izklīduši un strādājuši kā zemkopji, lopu uzraugi, mežu cirtēji, auglu vācēji, jā, — bijuši arī klaidoņi.

Plašāka nodaļa veltīta baptistu draudzēm, jo daudzi iebraucēji, īpaši no Kurzemes, bijuši baptisti. Ievērojami bijuši viņu darbinieki Dr. I. A. Freijs un J. Krietiņš, mācītājs Filadelfijā un Ņujorkā, kas veicinājis Latvijas neatkarības iegūšanu. Viņš, tāpat — vēlākais, ilggadīgais Latvijas konsuls J. Siebergs, apbalvoti ar Triju Zvaigžņu ordeņiem. Vēl jāpiemin sabiedriskais darbinieks K. Karols, kas ziedojis ALA'i zemi — kultūras nama būvei.

Ļoti plašā nodaļā apskatīti piektgadnieki un viņu likteņi. Revolūcionāri, dzimteni atstājuši, apmetušies lielākās ASV pilsētās — Nujorkā, Bostonā, rediģējuši savus laikrakstus.

Sociālismā viņi paredzējuši nākotnes laimi, savu ideālu piepildīšanos. Viņi rīkoja mītiņus, kuŗos klausījās Fr. Roziņa — Āža, V. Dermaņa aizrautīgajos vārdos, kas aicināja nogāzt tautības ieročus pilārus, iešturmēt viņu biedrības. Tomēr šie piektgadnieki apkarojās arī savā starpā, tādēļ daudzi ideālisti - revolūcionāri viņu rindas atstāja un aizgāja citus ceļus — kā M. un S. Salnāji, Klaviņš - Slanskis, rakstnieks J. Vecozols. Salnājis Latvijas brīvības gados bija ministrs un sūtnis, Klaviņš -Slanskis generālkonsuls Šveicē, pēc līdzīgs Latvijas bēgļiem.

Revolūcionāri nākuši ar Marseljēzes skaņām ar naida saucieniem, bet savās daudzajās biedrībās (Ņujorkā tādas bijušas tā pāri 20) rīkojuši teātŗa izrādes, pūtēju orķestŗu koncertus, piemiņas vakarus (Rainim, Jansonam Braunam). Ar zaimiem viņi padzina no biedrībām daudzus (to starpā arī J. Siebergu), bet bija biedrības, kas tik viegli nesabruka komūnistu latviešu ietekmē, bet enerģisko darbinieku dēļ pastāv vēl šodien. To darbinieki, kā,piem., Anna un Ernests Minkas, tautiešus 1. pasaules kaŗa laikā steidzās iepazistināt ar Latvijas patstāvības iedeju, abi viņi kļuva par J. Sieberga dedzīgākajiem līdzstrādniekiem, vāca līdzekļus strēlniekiem, bēgļu atbalstam. Latvijas patstāvības gados viņi arvien pieminēja 18. novembri rikojot svinīgus aktus. Vēl vairāk — šo biedrību darbinieki arī vairākkārt mēģināja pārliecināt ASV prezidentu Hardingu, lai Latviju atzītu de jure. Tikai pēc ilgām, lielām pūlēm tas viņiem izdevās 1922. g. 27. jūlijā.

Te jāpiemin arī veco amerikāņu-latviešu drauga — sirsnīgā latviešu lietas aizstāvja, Kongrasa locekļa V. Čandlera aktivā iestāšanās. De jure atzīšanas diena bij prieciga visiem ASV nacionāli noskaņotiem latviešiem.

Ar īcitādi viņi bija palīdzīgi 1 pasaules kaŗa laikā ar materiāliem un ziņām mūsu valdības viriem K. Ulmanim, Zigfr. Meierovicam un citiem, bet brīvās Latvijas laikā viņi tika aizmirsti, saukti par nolūzušiem zariem, kaut nelielais patriotu pulciņš ASV ir daudz palīdzējis Latvijai.

Latvijas neatkarības ideja Bostonā un citās pilsētās pieminēta jau pirms Latvijas republikas pasludināšanas. Te izcinītas presē un kongresos idejiskas kaujas ar Latvijas pretiniekiem, kas pēc 1. pasaules kaŗa beidzās ar nacionālistu uzvaru. Daudz šinī ziņā darījusi Bostonā „Amerikas tautiskā savienība" (ALTA), J. Sieberga vadībā. Tāpat šī biedrība daudz veikusi palīdzības darbā 2. pasaules kaŗa trimdiniekiem.

Internacionālie latvieši „iztrakojušies", pamazām apklusa, un viņu pēcnācēji stāsta vairs tikai leģendas par aizgājējiem, asajiem karstgalvjiem. Viņu idejas paaudžu maiņā pazudušas, — līdz ar latviešu valodu.

Nav vieglāk arī patriotiem — lielākā daļa viņu pēcnācēju ir ASV pilsoņi, kam viss tautiskais liekas svešs, un tēvu idejas nesaprotamas. Vienīgi baptisti ilgāk turās pie tēvu valodas, arī viņu pēcnācējos ir mazāk aizgājēju no tautiešiem.

Daudz, ļoti daudz uzzinām Osvalda Akmentiņa vērtīgo grāmatu izlasot paldies viņam par vērtīgo ziņu un dokumentu paglābšanu no iznīcības. Grāmatā ir daudz vērtīgu attēlu. Žēl, ka trūkst patriota, garidznieka Baloža attēla. Īpatnējs ir Aivara Roņa vāka zīmējums, bet izdevies: Brīvības dieviete tur augstu paceltu degošu lāpu pār Ņujorkas augsto ēku siluetiem.

Z. Ritmanis.

ĢIRTS SALNAIS

(165. turpinājums)

Maikls vēroja ārstu, šaubīgi caur pieri un nedroši iejautājās:

„Vai jums vēl liela kāre Metuzālam kaut kādā veidā atriebties?"

„Labāk būtu sacījis — sariebt kaut ko," otrs izmeta, nervozi burzīdams delnas. „Kā varētu atriebties Metuzālam tagad, kad notikumu aina tik skaidra? Ko arī darītu pret Metuzālu, galā cietēja būtu arī Liliāna. Īstenībā," viņš izsmieklā savilka lūpas un turpināja gandrīz melancholiski, „man būtu jāvēlas atriebties jums — savam īstajam sāncensim."

„Tad jau jūs durstītu mirušu," Maikls nīgri iestarpināja, bet ārsts, izlikdamies piezīmi nedzirdējis, neapmierināts piebilda:

„Atriebties Metuzālam? Tik daudz jau mums jāsaprot, ka būtiski liktenis, Dievs vai daba viņu pietiekami izsmējuši, kaut arī pagaidām pašam nezinot. Bez tam —" viņš izmisīgi noplātīja rokas — „man jāatzīstas . . . Nezinu, ko mēs Aberdīnā iesāktu bez šādiem Metuzāliem? — Mēs noniktu, apsūnotos un aizmirstu paši sevi. Metuzāls ir nejūtīgs kā dinamo, kas ražo enerģiju. Viņš izstaro gaismu un svelmi. Kas to prot izlietāt — labi, kas ne — tas kļūst mazliet aklāks un dažreiz krietni apsvilināts. Domājams, par mums ābiem to nevar teikt? . . . Un jūs?"

Maikla seja atkal kļuva cieta.

„Manas jūtas un manas vēlēšanās sen jau paklautas kādām citām vērtībām, ne manām personiskajām patikām vai nepatikām. Ja man jādreb, tad ne par sevi, bet par . . . ," viņš aprāvās.

„Saprotu," Maksimiliāns sirsnīgi paspieda otra roku. „Un nekad neciejiet manai mājai gaŗām Maikl. Mēs esam līdzīgi."

Ārsts pavadīja Maiklu līdz automobilim.

„Sveiciniet Liliānu. Sakiet, ka man nav kauns, ja esmu viņu tik ļoti ieslēdzis sirdī. Cerams, ka jaunā kolēdža nāks par labu viņas mieram."

TRĪSDESMIT SESTĀ NODAĻA

Vēlā pēcpusdienā architekts Pēteris Sams, atbraucis Gerriku farmū, stiepa savus plānu vistokļus pa augļu dārza nogāzes taku uz āra paviljonu, kur pēc virsgrāmatveža norādījumiem bija jāatrodas Gerrika kundzei. Aiz viņa, drusku apjukusi, drusku nobijusies, soļoja putnu Besija, kam grāmatvedis bija licis aiznest architekta portfeli. Pēteris soļoja lēnām, turēdams papīra vistokļus kā malkas klēpi, bieži sastomīdamies, negaidot apstādamies, un iegrūzdams Besijai šausmīgos pārdzīvojumos, jebšu viņas galviņa nebija mazāk pilna domu kā atbraucējam, un aizsapņojusies meitene trīs reizes tiktik neatdūrās ar pieri otra mugurā.

No dienvidaustrumiem strauji uzplūda un atlaidās pa pēkšņai vēja brīzei — kāda harikēna atbalsis, kas trakoja kaut kur Atlantijas okeana piekrastēs. Piepēšās pūsmas atskrēja aukstas un viesulīgas, it kā rudens ar tām mēģinātos savos spēkos. Straujupes piekrastes krūmos un dažās veeās skābardēs, par ēsmu cīnījās tūkstoši melno strazdu, klaigājot, šņakstinot un svilpējot, uzlabodami spēkus ceļojumam uz dienvidiem, brīžiem kādam baram uzšaujoties gaisā, kā melnam mākonim. Dažās vēlīnu šķirņu ābelēs, margoja sarkani augļi; zemē pa kritušām lapām bradāja jaunā vāveru paaudze.

Pēteris no visa tā neredzēja nekā, tāpat kā putnu Besiju ateerējās tikai tad, kad tā viņam uzmina uz papēžiem. Puisis pats jutās kā ietīts melnā mākonī, — ļauns par sevi it kā negaidot atklātajām vājībām; nikns uz draugu. Oli par tā nekautrajiem uzbrukumiem; bet tēhnieka veidotā Lailas galviņa nebija padzenama no prāta — tā kūdīt kūdīja uz kādām neaplēšamām neprātībām. Gribējās pamest visu pie malas, sameklēt Lailu, aizvest viņu kaut kur vientulībā un nodarīt tik daudz pāri, lai viņa sāktu balsī raudāt, un . . . Pēterim kļuva vāja sirds. Ai, tad viņš viņai parādītu, cik daudz un laba domā par viņu. Ka varētu nēsāt uz rokām, un . . .

Kāds atdūrās Pētera mugurā un izvaidēja grūtu — hū. Meitene izmisus atvainojās. Pēterim trūka balss. Cieši sacirtis zobus, viņš sevi nolādēja. Piesarcis atmeta mirkli atpakaļ un sastapās acīm ar Besiju. Pārbiedētai meitenei vaigos mita sarkani traipi, acis bija stīvas, bet lūpas izstiepušās pieklājības smaidā līdz ausīm. Mironīgais vaikst Pēterī pamodināja drusku saprātu. Viņš godprātīgi atvainojās un centās turēties īstenībā, taču jau pēc dažiem mirkļiem nācās atzīt, ka tā arī šoreiz nesola nekā labāka par murgiem un fantazijām. Architekts nejuta sevi salikstam, tikko iedomājās par Gerrika kundzi.

Ja kāds pateiktu, kas īsteni slēpjas Metuzāla sievas dīvainībās? Viņa bija tik bagāta, ka sev par prieku varētu atļauties izrakstīt no Holivudas kādu vidējas slavas viriešu kino zvaigzniti, ar ko pa laikam parotaļāties. Ko nozīmē nejaušais piedzīvojums tepat ābolu pieliekamā? Kur radusies viņas drošā un atklātā labvēlība būvprojekta jautājumā? . . .

Pēteri uz brīsniņu sagrāba necilas bažas.

— Mans Dievs, Mans Dievs! — viņš sevi šausmināja. — Nē, man nav nekāda prieka ņe uz kādām dēkām. Cauri ar tām. Lai jods sasper visas sievietes, kas uzdrošinās pacelt acis uz mani, nelaimīgu cilvēku. Man no viņām nekā nevajag — itin nekā. Tikai darbu, darbu — lai ne par ko nav jādomā. Un, — viņam atkal sadūrās un sajuka solis, iedomājoties par Līvuleju, — man viņam vajadzēja uzkraut galvā to Lailas tēlu. —

Viņi tuvojās paviljonam, kur ieskanējās un zuda kāda vīriešа un sievietes saruna, un Pēteris sevi nonicināja vēl ļaunāk. Par spīti aizdomībai, viņam nepatika, ka tur skan kāda vīriešа balss.

Viņš apstājās, nolika plānus zemē un klusēdams izņēma no Besijas rokas pasmago, papīriem piebāzto portfeli. Kaut sekundi bija atvelkama elpa, it kā tikko būtu nestas pus pasaules nastas.

Besija nenoteikti mīņājās uz vietas, kā gribēdama liekties pēc nomestiem vistokļiem, kā baidīdamas. Viņš paskatījās tajā. Prātā iešāvās stulba doma, — ar brīvo roku viņš sāka grābstīties kabatā pēc siknaudas.

„Nē, nē, kungs," — Besija samulsa pavisam. — „To ne . . . bet — vēl palīdzēt, vai ne?"

— Ā, nē. Paldies, — Pēteris atķērās. Viņš griezās uz paviljona ieeju divu, biezi noaugušu, zilgani mirdzošu vāczemes eglīšu starpā. Te parādījās pretī profesors Lievelins un, tikai pamājis ar galvu, par spīti gadu nastai, veikli pieliecies, savāca nomestos papīrus un vadīja Pēteri paviljonā.

Besija šķita brīsniņu turpat pamirusi. Tikai tumšās acis spīguļodamas grozījās plakstos. Te visā viņas stāvā uzradās svešāds spriegums un atsperība. Pametusi glūnīgu skatu apkārt, viņa bez troksņa aizlīda aiz eglītēm un kadiķiem, kas cieši ielenca paviljona sienas. Tur viņa noslīdēja ceļos, salika rokas un lūdza palīgā svēto Patriku glābt viņu un pasargāt mūža grūtākajā darbā . . . „Un dod man tīru un skaidru galvu, labais svētais, lai es kaut ko saprastu no tā, ko redzu un ko dzirdu. Āmen." viņa nobeidza kluso čukstēšanu, kaunā, šaubās un arī bailēs drusku paraudādama. Piepeši viņa saprata, ka aizmirsusi aizlūgt par vājo atmiņu, bet kauns bija uzbāzties svētajam vēlreiz.

Paviljona vienā stūrī, pie maza galdiņa ar elektrisko kafijas vārītāju, kaudzi porcelāna šķīvīšu un tasīšu, rosījās Liliāna. Ja Pēteris ar sveicienu varētu aplikt viņai ledainus apsējus, tas notiktu, lai tikai parādītu savu dvēseles mieru, lietišķumu un atbildīga darbinieka stāju. Diemžēl, pašam pārskrēja mugurai svelme, Liliānai atgriežoties pret viņu un atnemot labudienu. Namamāte izskatījās satraukta un laikam kāvās ar melnām domām. Architekts pavēroja profesoru. Tas mīņājās, grozījās, bāza rokas te bikšu, te svārku kabatās, staigādams ap lielo piknika galdu paviljoniņa vidū. Smaržoja svaiga, tikko vārīta kafija, bet gaisā karājās it kā kāds neredzams drauds. Pēteris sakārtoja vienā galda galā plānus, paslepus vērodams te vienu, te otru. Nepārprotami — profesors gaidīja, lai meita kaut ko saka, bet velti.

M. Krone - Balduma

PADOMI NAMAMĀTĒM

OKTOBRA MĒNEŠA 2. UN 3. NEDĒĻAS ĒDIENU KARTE

Trešdien, 8. oktobrī: Jauktu sakņu vira ar vērša gaļu, augļu salāti.

Ceturtdien: Rīsi tomātu mērcē, plūmju želeja ar pienu.

Piektdien: Pikanti sagatavots lasis, novārīti kartupeļi, ābolu uzputenis ar pienu.

Sestdien: Svaigu sakņu piena vira. Makaronu-augļu sacepums.

Svētdien: Ceptas vērša nieres sīpolu mērcē, kartupeļu biezenis, tomātu salāti. Ķiršu kompots.

Pirmdien: Spinātu vira, rauga miklas ķilķeni ar cukuru un kanēli.

Otrdien: Pildīta jēra krūts ar baltiem kāpostiem, kartupeļi, krējuma mērce. Plūmju uzputenis ar pienu.

Trešdien: Auzu pārslu buljons, teļa gaļas sacepums ar salātiem.

Ceturtdien: Biešu vira, viras gaļa ar kartupeļiem un mārrutku mērci, svaigi augļi.

Piektdien: Sautētas zivis ar kartupeļiem un lapu salātiem, baltmaizes sacepums.

Sestdien: Novārīti pelēkie zirņi ar grauzdētu speķi, piena vira.

Svētdien: Teļa gaļas šnicele ar kartupeļu biezeni un lapu salātiem, nevārītu ķiršu kompots.

BIEŠU VIRA

Izvāra treknāku buljonu. Novārītas biešu sarīvē uz smalkas rīves, liek gatavā buljonā un uzvāra. Viru var mazliet pietumēt ar mannā. Pēc garšas pieliek citrona skābi vai etiķi, cukuru un beidzot arī skābu krējumu. Ja vira nav pietiekami sarkanā krāsā, tad sarīvē vienu nevārītu bieti, kuŗai uzlej mazliet etiķa un pieliek cukuru un tad ievieno virai.

RĪSI TOMĀTU MĒRCĒ

Notīra apmēram 15-20 tomātu, pieliek sāli, 2 karotes sviesta, 1 lauru lapu, 3 sakapātus sīpolus un sacep. Var pielikt glāzi sakņu buljona. Kad tomāti miksti, tos izrīvē caur sietu. Apm 1½ glāzes tomātu masas liek katliņā un pielej 2 glāzes sakņu buljona, 4 ēd. kar. sviesta, 1 ēd. kar. sasmalcinātu dilļu, sāli pēc garšas un laiž uzvirt; pieber 1½ glāzes rīsu, laujot vēlreiz uzvārīties. Pēc tam sautē cepeškrāsnī gatavus. Galdā pasniedz ar tomātu mērci.

PIKANTI SAUTĒTS LASIS

Ņem 1½ mārc. laša, 4 cieti novārītas olas, ūdeni, virces sīpolus, lauru lapu, sāli, 2 ēd. kar. sviesta, 2 ēd. kar. skāba krējuma, citronu sulu un vārītus kartupeļus. Nozvejoto lasi pārgriež, izņem iekšas, nomazgā, pārgriež gareniski uz pusēm un sadala gabaliņos ar visu ādu. Uzliek katlā vārīties ūdenī, pieliekot sāli un garšvielas.

Gatavu lasi sakārto uz šķīvja, pieliekot arī galvu un atsi. Liekot uz šķīvja, zivs gabaliem noņem ādu.

Izkausē katliņā sviestu, pieliek sakapātas olas, mazliet sāls un skāba krējuma, visu samaisa. Virsū lasim liek citrona šķēles, abās pusēs novieto novārītus kartupeļus un garnē ar pētersiļu lapiņām. Mērci pasniedz atsevišķā traukā.

CEPTAS VĒRŠA NIERES SĪPOLU MĒRCĒ

Vērša nieres noplaucē, sagriež plānās šķēlēs, pārkaisa ar sāli, apviļā olā un rīvmaizē un cep karstā sviestā vai taukos brūnas. Pasniedz galdā ar kartupeļu biezeni un sīpolu mērci.

PILDĪTA JĒRA KRŪTS AR BALTIEM KĀPOSTIEM

Jēra krūti izdauza, atdala no kauliem un pārkaisa ar sāli. Sagatavo miksti izsautētus baltos kāpostus, pieliek sutinātu sīpolu, olu un sāli pēc garšas. Kāpostiem jānospiež ūdens, kuŗā tie vārījās. Kāpostu masu pārlej pār jēra krūti, satin, aizšuj, apcep sviestā no visām pusēm brūnu un, vienmērīgi aplaistot, cep krāsnī gatavu. Pasniedz ar kartupeļiem un krējuma mērci.

TEĻA GAĻAS SACEPUMS

Teļa gaļu izvāra ar saknēm, izmaļ 2 reizes caur gaļas mašīnu, pielej izkāsto buljonu, kuŗā gaļa vārījās, pieliek sviestu, sāli un piparus pēc garšas, un labi sakuļ. Liek sagatavotā formā un cep brūnu.

Sādu teļa gaļas sacepumu var pasniegt arī aukstu ar majonēzes mērci vai arī sinepju mērci.

SAUTĒTAS ZIVIS

Zivis sagriež mazos gabaliņos, saliek katliņā, pieliek sāli un pārlej tik daudz karsta ūdens, lai zivis būtu segtas. Reizē ar zivīm vāra arī sagrieztus burkānus un pētersiļus un sautē gatavus.

Zivs gabaliņus izņem, sakārto uz šķīvja, mērci izkāš, mazliet pietumē, pieliek skābu krējumu un sāli, pārlej zivīm. Pasniedz ar novārītiem kartupeļiem un salātiem.

GAĻAS — SAKŅU CEPETIS

½ mārc. maltas gaļas (puse cūkas un puse vērša gaļas), ½ mārc. burkānu, ½ mārc. kolrābju, ¼ mārc. novārītu rīsu vai grūbu, 2 olas, 1 ēd. kar. rīvmaizes, mazliet sarīvēta muskata un sāls. Ja vēlas var pievienot arī ½ ēd. kar. sasmalcinātu pētersiļu lapiņu.

No visām minētām vielām pagatavo garenu veltni, liek cepešpannā, pārziež ar sviestu un cep vidējā karstumā apm. 40 minūšu.

Saknes iepriekš novārāmas un sasmalcināmas pēc vēlēšanās. Galdā var pasniegt arī ar tomātu mērci.

Vai Krievijā ir „īstāka" mīla?

Dr. T. Stepanjans komūnistu jaunatnes laikrakstā „Komsomoļskaja Pravda" kādā rakstā apgalvo, ka Padomju Savienībā esot daudz mazāk „bezmīlas" laulību nekā „sapuvušajos rietumos". Rietumos, viņš apgalvo, daudzas laulības noslēdzot vai nu ērtības, vai aprēķina labad . . .

Protams, St. nemin nekādus pierādījumus savam apgalvojumam. Laikam tādu arī Padomju Savienībā nav, jo nav dzirdēts, ka rietumos būtu kāds varējis izmērīt un reģistrēt, cik laulības izmērīt un reģistrēt, cik laulības ir slēgtas „īstas" mīlas dēļ, cik ērtību un cik aprēķinu dēļ . . . Tāpat nav izpētīts, cik laulības Krievijā slēgtas, lai iegūtu kaktu, kur dzīvot, tiktu „iespaidīgos" rados u. t. t.

Ka krievi ir „lieli mīlētāji", to jau pasaulei tie pierādīja pa 2. pasaules kaŗa laiku, kad „atbrīvotajās zemēs" un uzvarētajās zemēs negrieza ceļu nevienai sievietei no bērna līdz vecmāmiņas vecumam . . . Ja Stepanjans šo krievu tautas „vitalitāti" uzskata par īstu mīlu, tad jau arī jāpielaiž, ka vaislas bullis apreibst no mīlas, kad ierauga daiļu govi . . .

Rietumvācijā komūnistu valdības laikā pēc 2. pasaules kaŗa ir radusies kāda ne visai pieklājīga dziesmiņa par „mazo cilvēku", kuŗa vienīgā saules gaisma esot „mīlēt" un piedzerties . . .

Nav brīnums, ka zemēs, kur komūnisti cilvēkiem visu atņēmuši, kas Rietumos arī mazajam cilvēkam dod iespēju pariecāties, tas nekā cita arī nevar darīt, kā „mīlēt" un piedzerties.

Budzis

AUTO RADIO un vācu Hi-Fi mājas uzvērējus

LABOJAM — PĀRDODAM — SNIEDZAM INFORMĀCIJU.

Atvērts līdz pl. 9 vakarā. Latviešu uzņēmums.

General Electronics, 1280 Lakeshore Rd., CL 5-1531, Toronto.

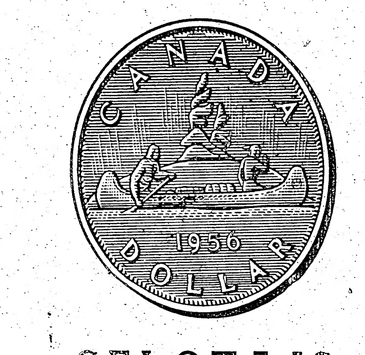

CEĻOTĀJS

Katram Kanadas sudraba dolaram mugurpusē redzami „ceļotāji", kanu laiva un airi, attēls — kas raksturo kādreizējo kanadiešu dzīvi.

Pieaugot zvērādu rūpniecībai, radās grūtības ādu transportēšanā. Kamēr vienīgie satiksmes ceļi bija upes, šo problēmu atrisināja ar bērzu koka kanu laivām. Šīs laivas lietoja lielu attālumu pārvarēšanai un smagu kravu pārvešanai . . . Laivas bija arī pietiekami vieglas, lai vīrietis varētu uz pleceem tās pārnest no vienas upes uz otru . . . tās varēja uzņemt sešas personas un sešas tonnas preču.

Šīs laivas lietoja īpaši ļaudis — vīri, kas labi pārzināja ūdensceļus un pazina mežu apgabalus. Šie vīri saucās „Voyageurs" — ceļotājs pa ūdensceļiem.

„Ceļotājs" spēja nobraukt 70 jūdžu dienā. Braucot vienā virzienā, viņš veda pārtiku, mājsaimniecības piederumus un medību rīkus. Braucot atpakaļ — paņēma līdzi zvērādas.

Ceļotāju sistēma palīdzēja Kanadai attīstīties un atklāt jaunus apgabalus līdz tālajiem ziemeļiem. Tādēļ visi kanadieši piemin šos drošsirdīgos ceļotājus.

The House of Seagram

Dzērienu ražotāja kopš 1857. g.

DZĪVES SMAGO PROBLĒMU . . .

(Pārnes .ms no 3. lpp.)

te runāju? Tagad es zinu, kas to māju pēc manis mantos. Vai tad man tā drošība būs? Ja visādi citādi varētu, sava dēla dēļ es nedrīkstu no Indrāniem atteikties. Es nedrīkstu sava dēla tiesības mazināt." Iecerēto darbu un, galvenais, dēla dēļ viņš cīnās pret savu tēvu.

Tā ir arī mūžvecā paaudžu cīņa starp tēviem un dēliem. Tēvi grib, lai dēli turpina viņa izcirstos ceļus. Bet dēli grib iet paši savus ceļus, pārveidot vai pat nojaukt tēvu celtnes, kas tiem šķiet vecmodīgas, izteikt sevi, izdzīvot savus sapņus, ieceres un arī maldus. Vecajam jānoiet, jāatdod vieta jaunajiem, tas ir nepielūdzams un negrozāms dabas un dzīves likums. Kā vecais iet, to redzam pie Indrāntēva pirtiņā. „Es domāju: es nomiršu, mani apraks, un es būšu beigts. Bet nu es vēl drusciņ dzīvošu caur to labo, ko tev (Zelmiņai) esmu mācījis." Ak, kaut drusciņ vēl dzīvot pēc nāves „caur to labo" savos bērnos un savos darbos — ir katra cilvēka vēlēšanās. Un kad laicīgās tiesas spriedums šķiet netaisns, tēvs meklējas pārlaicīgas tiesas, kas nemaldīgi taisna.

Tā jau ir lielā alka rast kādu nemaldīgu, absolūtu taisnību, kas iet pāri šķiru, tautību un paaudžu taisnībām, rast tiltu no laicīgās niecības, nīcības un maldiem uz pārlaicīgu skaidrību. Alka, kas apgaro cīņas un mokas, praviešu un svēto daļa, prātniecības, mākslas un reliģijas meklējumi.

Šai jomā mūs noved arī Blaumanis.

☆

„Indrānu" iztirzājumos tēvu, Edvartu un Edžiņu pamatoti mēdz uzskatīt par 3 latviešu zemnieku paaudžu pārstāvjiem. Tā, tēvs ar saviem uzskatiem, valodu un nostāju ir zīmīgs latiešu patriarchālais saimnieks, kas vēl turas Vecā Stendera un „Skolas maizes" tikumos. Viņš uzskata sevi mājas valdnieku, priesteri, tiesnesi, saimes gādnieku un pamācītāju. Viņš augstu tur saimnieka godu. Edvartu jau vairāk interesē saimnieka vara un tiesības. Viņa ideāls — labi iekopta māja, ienesīga saimniecība. Un Edziņš? — „Ka tu zināt, kā man to nepatīk! Lai viņi te plēsas! Es to māju pārdošu tāpat kā tēvs tos kokus. Un tad — prom!"

Ja pasekojam latviešu zemnieka attīstībai pēdējos 60—70 gados, tad tiešām saskatām vilcienus, kas atbilst „Indrānos" notēlotajiem. No patriarchālā saimnieka likne iet uz racionālo, kas atmet vecmodīgos tēvu tikumus un lieliski vairo turību un tad — uz arkla pametēju, ko valdzina vieglāka dzīve un pilsētas uguņi, kam lauki par vienmuļiem un garlaicīgiem. Latvijas laikā pilsētā saplūdušo arkla pametēju bija jau tik daudz, ka vajadzēja kārtot tā sauc. intelligento bezdarbnieku jautājumu.

Tā nav tikai latviešu lauku problēma vien. Līdzīgas parādības vērojamas jau, piemēram, senajā Romā. Arī šeit ASV, sākotnējos puritāņus un pionierus nomaina uzņēmīga paaudze, kur ideāls ir — kļūt miljonāram, bet tās bērni „bauda dzīvi" un putina tēvu savāktos miljonus. Te ir kāda lielāka likumība, un Blaumanis rāda, kā tā darbojas latviešu laukos.

☆

Vēl varētu kavēties pie mīlestības, kā tā izpaužas Lienes, Raudupietes un Kristines tēlos. Bet pietiek arī šī ieskata, lai redzētu, cik dziļa un bagāta ir Blaumaņa problēmatika. Viņš ir dzīves, ne abstrakciju rakstnieks, kaut arī tās, kā redzējām, viņam nav svešas.

Raiņa varoņi — pasaku tēli, Blaumaņa — dzīves cilvēki, laba tiesa tiesi dzīvē noskatīti. Viņa problēmas sakņojas dzīves un cilvēka dziļumos. No turienes verd lielās kaislības un cīņas, tā toreiz, tā tagad.

Zināms, problēmatika vien vēl neizteic visu rakstnieka būtību un lielumu. Var rakstīt, piemēram, par grieķu dieviem, risināt lielas problēmas un tomēr būt rakstniecībā tikai siks kociņš, kas novīst reizē ar sava kapa vainagiem. Un var rakstīt par neciliem latviešu cilvēkiem un viņu likteņiem, kas tomēr reizē nes arī vispārcilvēciskas, pārlaicīgas iezīmes. Tad tie iet pāri savam laikam, un pāri savam laikam iet arī meistars - rakstnieks. Tāds mums ir Blaumanis.

Abonentu ievērībai Zviedrijā

Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar

DV STOKHOLMAS NODAĻU, BOX 220, STOCKHOLM.

LA apgāds

Mūsu laikraksta pārstāvis

VILIS MIĶELSONS

Kalamazū, 426 N. Prairie Ave, pieņem sludinājumus un kārto abonementus.

Aiz DZELZS aizkara

OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

LAUKU DARBI STUDIJU VIETĀ

„Šodien republikas skolās un augstākajās mācību iestādēs sākās jaunais mācību gads. LVU jauno mācību gadu šeit sāka vairāk kā 5.000 studentu. No universitātes tagad gan atdalītas techniskās fakultātes, toties nācis klāt Rīgas paidagoģijas institūts ar tā ēkām Gorkija ielā 48 un Raiņa bulvārī 29. Mācību prorektors Senkāns pastāstīja: — Apmēram puse studentu iegūs augstāko izglītību neklātienē un vakara nodaļās, nepārtraucot darbu ražošanā. Apm. 100 jaunuzņemto studentu ir ar 2 un vairāk gadu praktiskā darba stāžu. Daudzi nenolika iestāju pārbaudījumus sevišķi fizikā un matēmatikā. Šogad vēstures un filoloģijas fakultātē, kas tagad ir pati lielākā, atklātas jaunas — vācu un angļu valodas nodaļas . . .

Īstais mācību gads sāksies tikai oktobrī, jo šajās dienās ap 1.500 studentu izbrauks ražas novākšanas talkā, bet pārējiem sākas mācību prakse." (Rīgas radiofons, 1. IX 58.).

Palīgā kolchozniekiem

„Vakar rīta pusē gandrīz pie visām Rīgas augstākajām mācību iestādēm pulcējās jaunieši ar mugursomām plecos, saņiem un koferiem rokās. Viņi sagaidīja kolchozu mašīnas, lai ar tām dotos uz dažādiem republikas rajoniem palīgā novākt ražu. Studenti devās ceļā ar prieku . . .

Uz kolchoziem izbrauca pāri par 3.000 jauniešu. LLA studenti strādās Auces, Bauskas, Ērgļu un Ogres rajonos; Fiziskās kultūras institūta — Valkas rajonā; PSLVU — Gulbenes, Madonas un Smiltenes rajonos. Kandavas un Kuldīgas rajonos visu septembri pavadīs Medicīnas institūta, bet Valmieras rajonā — Politechniskā institūta studenti.

Kaut gan paredzēts, ka vidusskolu jaunieši izbrauks uz kolchoziem tikai no 15. septembra, izņēmuma veidā vakar Rīgas rajona kolchozos sāka ierasties 5. vidusskolas audzēkņi. 5. septembrī uz Bauskas rajonu izbrauks Proletāriešu rajona skolas." („Cīņa", 4. IX 58).

„Pirmo reizi savas durvis vēra arī vairāk nekā 1100 lauksaimniecības technikumu audzēkņu . . . Tagad mācību prakse ietelp arī ražas novākšana, bet brīvdienas piešķirs oktobrī un novembrī . . . " (Radiofons, 1. IX 58.).

Jāstrādā par velti

„Limbažu rajona Vainīžu septiņgadīgās skolas 6. klases skolniece Rudīte Rudzīte stāsta: „Mēs nolēmām savā brīvajā laikā gatavot veltes skolai. Sastādījām 40 m dzīvžogu, 50 ābelītes, 100 krāšņuma krūmu, 55 liepiņas un papeles. Piedalījāmies arī linu plūkšanas un rudzu novākšanas darbā kolchozā „Pārsla". Strādājām organizēti un noplūcām apm. 45.000 sauju linu. Par nopelnītām izstrādes dienām saņēmām atalgojumu, to izmantojām siltumnīcas iekārtošanai. Čaklo roku pulciņa biedri izliks ar paneli skolas koridora sienas un dažās skolas telpās nokrāsos grīdas." (Radiofons 20. IX 58.).

Rīgas politechniskajā institūtā

„Vakara nodaļas pirmā kursa studenti klausās PSKP vēsturi un tēlotāja ģeometriju . . . Aleksandram Veipsam jau 49 gadi, strādā ZA darbnīcā . . .

Ne visi studenti klausās lekcijas. Institūta galvenā ēka Komjaunatnes krastmalā (agrāk tur paredzēja ievietot republikānisko partijas skolu) vēl nav nobeigta. Studentiem jāpalīdz celtniekiem, izpildot dažādus palīga darbus. Nākamie architekti Valda Gutlande, Tamara Lanka, Vija Caune un Aivars Bērziņš nikni berza logus 4. stāvā. Beidz 1. stāva apdari. Korpusa derīgā platība 10.000 kv. m. Elektrotechniskā fakultāte strādās vecajās ēkās. Kopmītne atradīsies Skolas ielas 11. namā.

Profesors K. K. Neiland saka: „Institūtā uzņemti 3.200 studentu. Mēs gatavosim plaša profiļa inženierus. RPI būs viens no techniskā progresa centriem. Uzstādīta prasība, lai TSP mums piešķir nelielu rūpnīcu, kur varētu organizēt eksperimentālu bāzi un laboratorijas . . . " („Sov. Latvija" 4. IX 58.).

JAUNATNES PASĪVĀ PRETESTĪBA

„Nesen man nācās būt kādā jauniešu vakarā. Astoņpadsmit, divdesmit gadus veci, dažs tikko beidzis skolu, cits studē . . . Kad bija gana ēsts un dejots, kāds uzsāka dziesmu, protams, par mīlu un meiteni. Kaut kā sērīgi noskanēja „Pūt, vējiņi". Tad skaļas, vispārējas sajūsmas sveikts ienāca gara auguma jauneklis ar padusē iežmiegtu ģitaru. Un nu gāja vaļā: viens amerikāņu „grāvējs" pēc otra, dziedāts gan labā, gan nepareizā angļu valodā — kā nu kuŗš prata, bet vilka līdz visi, un tāds savāds uzbudinājums bija pārņēmis visu kompaniju. Pavisam īsā starpbrīdī, kad ģitārists jau trinkšķināja stīgas, izvēlēdamies jaunu melodiju, es liku priekšā:

— Biedri, padziedāsim mūsu jaukās strēlnieku un partizānu dziesmas. Piemēram . . . — un es nosaucu dažas, vispazīstamākās.

— Nezinām vārdus — gandrīz reizē noskanēja vairākas balsis. Bet tas ar ģitaru pavisam vienaldzīgi noteica:

— Dziedāt par kaŗu, par ciešanām, varbūt, pat par nāvi — nav vērts bojāt garastāvokli!

Un jau nākošajā mirklī skaļi vilka: „My darling" . . .

Jāatzīstas, man bija ļoti sāpīgi dzirdēt šos vārdus. Es atcerējos savus biedrus — komjauniešus 1941. g. jūnija svelmainajās dienās, kad kopā devāmies grūtajās kaŗa gaitās . . . Arī mums toreiz bija astoņpadsmit, divdesmit gadu, bet mēs zinājām vienu: Dzimtenei draud briesmas . . . Par to visu ir jāpauž jaunajai paaudzei, jāraksta romāni, lugas, poēmas . . . liela vaina gulstas uz mūsu rakstniekiem . . . Mums vajadzīgi visi kaŗa literātūras paveidi . . . Agri vai vēlu kaŗa tema ir jāpaceļ episkos augstumos . . . " (Ingrīda Sokolova, „Literātūrā un mākslā", 30. VIII 58.).

CĒSU 4. ARODSKOLA

„9. galdnieku grupas audzēknis Miezis nezināja pat pateikt, kādu amatu ieņem b. Chruščevs, vai arī tās pašas grupas audzēknis Pastuchovskis nezināja, kādus svētkus padomju jaunieši atzīmēja š. g. 29. jūnijā. Tas tikai spilgtāk par jebkādām atskaitēm un apgalvojumiem rāda, ka politiskās audzināšanas darbs skolā, kaut gan politmācību stundu skaits ir līdzsvarots ar speciālo priekšmetu stundu skaitu, atstāts novārtā. Un par to ir atbildīgs direktora vietnieks politiskās audzināšanas darbā b. Smirnovs un grupu audzinātāji . . . Krietnai daļai audzēkņu trūkst viselementārāko zināšanu mūsu valsts iekšējos un ārzemju politiskajos jautājumos . . . " („Padomju jaunatne" 2. VIII 58.).

SVEIKS, VOLODJA

„Aiz logiem suņa aukstums. Padomājis, cik auksts jūsu drupās, es nolēmu tev aizrakstīt dažus maigus vārdus . . . Brīva laika tik maz, ka dažreiz pat ierīt neiznāk. Es pametu visas mākslas un krāsoju. Darba līdz kaklam: līdz sešiem pa labi, pēc sešiem — pa kreisi . . . Beidzot, esmu apmierināts. Feļņa ne mazāka par 900 rupijām, un tikpat pa kreisi. Vasarā brāļi - krāsotāji ielauž pat līdz 3.000 rub. mēnesī.

Es sāku atdzīvoties un sapņoju par vēderiņa uzaudzināšanu. Esmu izaudzējis ūsas, domāju par kailu galvas vidu un rudenī par ģimeni. Saproti, meičas tagad kļuvušas tik uzmanīgas, ka negrib pat dzirdēt par kopdzīvi, kamēr nav atšķirta pirmā sieva un kamēr nav notikusi vizite. ZAGS'ā.

Klausies, Volodja! Uzspļauj visam un taupi savu veselību. Vai tev nav zēl savas jaunības? Ir tāda svētlaimība just sevi par zivi civilizācijas ūdeņos. Vajaga tikai prast ienirt, izniŗt un būt diplomātam. Ja vajadzēs atkal „saliekt", tad līdz asarām būs žēl, ka neesi iepazinis laimi, ka neesi valkājis 1800 rubļu vērtu uzvalku. Kamēr tu lien pa Turgajas dubļiem, kāds cits sēž restorānā . . . — Arnold Brjuchovič, Suvorova ielā 55-7."

P i e z ī m e: Šī vēstule sūtīta no Rīgas uz „Turgajaļuminstroju" kādam turp no Latvijas aizsūtītam Volodjam. Vēstuli — laikam taču cenzējot — ir ievērojis tresta partijas org. sekretārs Viktors Siļučenko un to ievietojis ar gariem un rupjiem komentāriem „Sovetskaja Molodež", 1 0.1. 58.).

P i e z ī m e. Skolu jaunatne ir tā, kas tagad okupētajā Latvijā (arī visā Padomijā) arvien vairāk un dziļāk tiek iesaistīta smagajā fiziskajā darbā. Jaunības sapņus un dziņu pēc izglītības Chruščevs spiež jauno paaudzi izsapņot pie nolietotām mašīnām fabrikās, kolchozu laukos plaujot vai linus plūcot, par to atmetot vēdera tiesu.

Sistēmatiski mācīties to, ko pats vēlas, varēs tikai izredzētās šķiras bērni. Tas nozīmē, ka izglītība tautas plašākās masās tiek spiesta atpakaļ, jo — tā ir komūnisma lielākā ienaidniece.

Nesen lasījām laikrakstos, ka komūnistu Vācijā jaunieši amerikānizējas. Un tagad to pašu lasām arī ziņās no okupētās Latvijas. Tātad Chruščevs un Ko,. nolādot Rietumu imperiālistus — jaunatnē panāk pavisam pretējo. Pasīvā pretestība un novēršanās no komūnisma apspiesto tautu jaunatnes visplašākajās aprindās — tagad ir vadošais modus.

DARBA ZEKES

PIE

Penmans

Papēži un pirkstgali pastiprināti ar

NAILONU

Šeit ir jūsu labākā iepirkšanās, lai iegūtu labu preci, kas — laba valkāšanai — īpaši ērta — laba sajūta. Penmana darba zeķes tagad ir piemērotas katram stilam un katram darbam.

TĀPAT APAKŠVEĻA UN SILTĀ VEĻA

SLAVENS KOPŠ 1868.

WS 11-4

Watsons

Franču stila biksītes 396

Ērti piegulošas, patīkamas valkāšanai . . . smalka adījuma, mīksta kokvilnas materiāla . . . piekļaujas ķermenim . . . visapkārt elastīga josta, dubultpriekša, labi noslēdzas. Viegli pielaikojamas. (W3 - 8)

VĒL IR LAIKS SVĒTKOS IEPRIECI
PIEDERĪGOS DZIMTENĒ

KUNGU MĒTEĻU DRĀNAS

Ks — dažādu nokrāsu pelēks vai brūngans audum $4.90 metrā. Komplekts: 2,75 m un visi drēb nieka piederumi (kop. svars 3.4 kg) .....

Kf — izcilas kvalitātes un ļoti izturīgs vilnas au dums dažādās krāsās, $6.90 m. Komplekts $2.75 m ar visiem drēbnieka piederumie (svars 3.4 kg) .....

Kl — izcilas kvalitātes melns vai citas krāsas angl mēteļu audums, $9.50 m. Komplekts: $2.75 m ar piederumiem (3,6 kg) .....

FFk — visaugstākās kvalitātes dažādu krāsu mēte drānas, sākot ar $12.90 metrā. Komplekts 2,75 m ar visiem piederumiem (svars 3,6 kg

DĀMU KOSTĪMIEM

Df — angļu vai dāņu ķemdzijas audums dāmu kos tīmiem, izcilas kvalitātes, $8.20 metrā. Kom plekts: 2,50 m drānas ar visiem drēbnieka pi derumiem (svars 2,8 kg) .....

Ffd — visaugstākās kvalitātes angļu ķemdzijas drā nas dāmu kostīmiem, sākot ar $10.90 metr Komplekts: 2,5 m ar visiem piederumie (svars 2,8 kg), sākot ar .....

DĀMU MĒTEĻU DRĀNAS

Dm — biezs pelēks, bēša, zaļgans vai kieģeļu sa kans audums ar retām svītrām. Ļoti izturī audums, $3.90 metrā. Komplekts: 2.75 m a visiem drēbnieka piederumiem (svars 3,2 kg

D2 — angļu drāna dāmu mēteļiem — pelēka; zi gana vai zaļgana, vienkrāsaina, ļoti laba kvalitātes, $6.90 metrā. Komplekts 2,75 m a visiem piederumiem (svars 3,2 kg) .....

Dl — izcilas kvalitātes melna vai citas krāsas angl mēteļu drāna, $9.50 metrā. Komplekts: 2,75 m ar visiem piederumiem (svars 3,4 kg) .....

FFd — visaugstākās kvalitātes dažādu krāsu dām mēteļu drānas, sākot ar $12.90 metrā. Kom plekts: 2.75 m drānas ar visiem piederumie (svars 3,6 kg), sākot ar .....

So saiņu cenām jāpieskaita klāt licence, porto apdrošināšana

5 kg sainim	$5.60	10 kg sainim	
15 kg sainim	$9.50	20 kg sainim	

Augšminētos komplektus var apvienot pēc izvēl vēlamai svara robežai.

Pasūtinot pa pastu, lūdz uzdot skaidri salasāmu uzvārdu un adresi latviešu valodā. Sainīšu pie garantējam 3 līdz 4 nedēļu laikā.

DV GRĀMATNĪCAS — Sainīšu die
123 Huron St., Toronto 2-B, Ont., Can

KLAUSIETIES

LATVIEŠU MŪZIKU

LATVIEŠU ZIŅAS

LATVIEŠU FIRMU PAZIŅOJUMUS

LATVIEŠU RADIO RAIDĪJU

Otrdienu vakaros no pl. 8,30—9,00.

CHLO - RADIO RAIDĪT

VIĻŅA GARUM

LONDON ST. T

TUVOJAS ZIEMASSVĒTKI

Nekavējieties ar dāvanu sūtījumu piederīgajiem dzimtenē.

KUNGU UZVALKU DRĀNAS.

Le — brūna, brūna ar retām svītrām vai pelēka mus turota drāna vīriešu ikdienas uzvalkam, $3.60 metā. Komplekts: 3,25 m drānas un visi drēb nieka piederumi (kopīgais svars 3,5 kg) .....

Pa — tumši zila, tumši brūna vai pelēka vilnas drā na, $4.80 metrā. Komplekts (3,5 kg) .....

Vi — tumša ar smalkām svītriņām vai dažādu no krāsu smalki rūtaina angļu vai dāņu ķemdz jas drāna, $6.90 m. Komplekts (3,30 kg) .....

La — tumši pelēka (t.s koksa krāsa) vai baložpelēka, ļoti labas kvalitātes drāna, $7.80 m. Kom plekts (3,3 kg) .....

Hf — tumši pelēka, tušmi zila, zaļgana vai brūngana angļu ķemdzijas drāna, viegli svītrota, $8.20 m. Komplekts (3,3 kg) .....

Hl — visaugstākās kvalitātes angļu ķemdzijas au dums, dažādās nokrāsās, $10.90 vai $12.90 m. Komplekts (3,3 kg) ..... $43.80 resp

Ms — melns angļu ķemdzijas audums (iesvētībām, kāzām, viesību tērpiem u. t. t.), $6.90, $8.20, $10.90 vai $12.90 metrā. Kvalitāte kā Vi, Hf vai Hl drānām. Arī komplektiem tādas pašas ce nas kā Vi, Hf, vai Hl.

So saiņu cenām jāpieskaita klāt licences, porto un apdrošināšanas izdevumi:

5 kg sainim	$5.60	10 kg sainim	
15 kg sainim	$9.50	20 kg sainim	

Augšā minētos komplektus var apvienot pēc izvē līdz vēlamai svara robežai.

Pasūtinot pa pastu, lūdz uzdot skaidri salasāmu la valodā vārdu, uzvārdu un adresi.

DV GRĀMATNĪCAS — Sainīšu dienest
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
INFORMĀCIJAI zvanīt EM 8-0792,

kādām atskaitēm un apgalvojumiem rāda, ka politiskās audzināšanas darbs skolā, kaut gan politmācību stundu skaits ir līdzsvarots ar speciālo priekšmetu stundu skaitu, atstāts novārtā. Un par to ir atbildīgs direktora vietnieks politiskās audzināšanas darbā b. Smirnovs un grupu audzinātāji . . . Krietnai daļai audzēkņu trūkst viselementārāko zināšanu mūsu valsts iekšējos un ārzemju politiskajos jautājumos . . . " („Padomju jaunatne" 2. VIII 58.).

SVEIKS, VOLODJA

„Aiz logiem suņā aukstums. Padomājis, cik auksts jūsu drupās, es nolēmu tev aizrakstīt dažus maigus vārdus . . . Brīva laika tik maz, ka dažreiz pat ierīt neiznāk. Es pametu visas mākslas un krāsoju. Darba līdz kaklam: līdz sešiem pa labi, pēc sešiem — pa kreisi . . . Beidzot, esmu apmierināts. Peļņa ne mazāka par 900 rupijām, un tikpat pa kreisi. Vasarā brāļi - krāsotāji ielauž pat līdz 3.000 rub. mēnesī.

Es sāku atdzīvoties un sapņoju par vēderiņa uzaudzināšanu. Esmu izaudzējis ūsas, domāju par kailu galvas vidu un rudenī par gimeni. Saproti, meičas tagad kļuvušas tik uzmanīgas, ka negrib pat dzirdēt par kopdzīvi, kamēr nav atšķirta pirmā sieva un kamēr nav notikusi vizite. ZAGS'ā.

Klausies, Volodja! Uzspļauj visam un taupi savu veselību. Vai tev nav žēl savas jaunības? Ir tāda svētlaimība just sevi par zivi civilizācijas ūdeņos. Vajaga tikai prast ienirt, iznirt un būt diplomātam. Ja vajadzēs atkal „saliekt", tad līdz asarām būs žēl, ka neesi iepazinis laimi, ka neesi valkājis 1800 rubļu vērtu uzvalku. Kamēr tu lien pa Turgajas dubļiem, kāds cits sēž restorānā . . . — Arnold Brjuchovič, Suvorova ielā 55-7."

P i e z ī m e: Šī vēstule sūtīta no Rīgas uz „Turgajaluminstroju" kādam turp no Latvijas aizsūtītam Volodjam. Vēstuli — laikam taču cenzējot — ir ievērojis tresta partijas org. sekretārs Viktors Siļučenko un to ievietojis ar gariem un rupjiem komentāriem „Sovetskaja Molodež", 1 0.1. 58.).

P i e z ī m e. Skolu jaunatne ir tā, kas tagad okupētajā Latvijā (arī visā Padomijā) arvien valrāk un dziļāk tiek iesaistīta smagajā fiziskajā darbā. Jaunības sapņus un dziņu pēc izglītības Chruščevs spiež jauno paaudzi eizsapņot pie nolietotām mašīnām fabrikās, kolchozu laukos plaujot vai linus plūcot, par to atmetot vēdera tiesu.

Sistēmatiski mācities to, ko pats vēlas, varēs tikai izredzētās šķiras bērni. Tas nozīmē, ka izglītība tautas plašākās masās tiek spiesta atpakaļ, jo — tā ir komūnisma lielākā ienaidniece.

Nesen lasījām laikrakstos, ka komūnistu Vācijā jaunieši amerikānizējas. Un tagad to pašu lasām arī ziņās no okupētās Latvijas. Tātad Chruščevs un Ko, nolādot Rietumu imperiālistus — jaunatnē panāk pavisam pretējo. Pasīvā pretestība un novēršanās no komūnisma apspiesto tautu jaunatnes visplašākajās aprindās — tagad ir vadošais modus.

A ZEĶES
PIE
mans
WARRANTED KNIT PENMANS GRADE KNIT-GOODS
gali pastiprināti ar
LONU
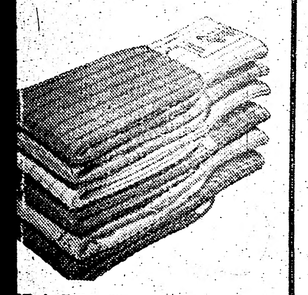
ĻA UN SILTĀ VEĻA
S KOPŠ 1868.
WS 11-4

Watson's

Franču stila biksītes 396

Ērti piegulošas, patīkamas valkāšanai . . . smalka adījuma, mīksta kokvilnas materiāla . . . piekļaujas ķermenim . . . visapkārt elastīga josta, dubultpriekša, labi noslēdzas. Viegli pielaikojamas. (W3 - 8)

VĒL IR LAIKS SVĒTKOS IEPRIECINĀT PIEDERĪGOS DZIMTENĒ

KUNGU MĒTEĻU DRĀNAS

Ks — dažādu nokrāsu pelēks vai brūngans audums, $4.90 metrā. Komplekts: 2,75 m un visi drēbnieka piederumi (kop. svars 3.4 kg) $21.00
Kf — izcilas kvalitātes un ļoti izturīgs vilnas audums dažādās krāsās, $6.90 m. Komplekts: $2.75 m ar visiem drēbnieka piederumiem (svars 3.4 kg) 27.50
Kl — izcilas kvalitātes melns vai citas krāsas angļu mēteļu audums, $9.50 m. Komplekts: $2.75 m ar piederumiem (3,6 kg) $35.50
FFk — visaugstākās kvalitātes dažādu krāsu mēteļu drānas, sākot ar $12.90 metrā. Komplekts: 2,75 m ar visiem piederumiem (svars 3,6 kg) $45.50

DĀMU KOSTĪMIEM

Df — angļu vai dāņu ķemdzijas audums dāmu kostīmiem, izcilas kvalitātes, $8.20 metrā. Komplekts: 2,50 m drānas ar visiem drēbnieka piederumiem (svars 2,8 kg) $27.00
Ffd — visaugstākās kvalitātes angļu ķemdzijas drānas dāmu kostīmiem, sākot ar $10.90 metrā. Komplekts: 2,5 m ar visiem piederumiem (svars 2,8 kg), sākot ar $34.00

DĀMU MĒTEĻU DRĀNAS

Dm — biezs pelēks, bēša, zaļgans vai kieģeļu sarkans audums ar retām svītrām. Ļoti izturīgs audums, $3.90 metrā. Komplekts: 2.75 m ar visiem drēbnieka piederumiem (svars 3,2 kg) $19.70
D2 — angļu drāna dāmu mēteļiem — pelēka; zilgana vai zaļgana, vienkrāsaina, ļoti labas kvalitātes, $6.90 metrā. Komplekts 2,75 m ar visiem piederumiem (svars 3,2 kg) $28.50
Dl — izcilas kvalitātes melna vai citas krāsas angļu mēteļu drāna, $9.50 metrā. Komplekts: 2,75 m ar visiem piederumiem (svars 3,4 kg) $35.50
FFd — visaugstākās kvalitātes dažādu krāsu dāmu mēteļu drānas, sākot ar $12.90 metrā. Komplekts: 2.75 m drānas ar visiem piederumiem (svars 3,6 kg), sākot ar $45.50

Šo saiņu cenām jāpieskaita klāt licence, porto un apdrošināšana

5 kg sainim	$5.60	10 kg sainim	$7.60
15 kg sainim	$9.50	20 kg sainim	$10.40

Augšminētos komplektus var apvienot pēc izvēles līdz vēlamai svara robežai.
Pasūtinot pa pastu, lūdz uzdot skaidri salasāmu vārdu, uzvārdu un adresi latviešu valodā. Sainīšu piegādi garantējam 3 līdz 4 nedēļu laikā.

DV GRĀMATNĪCAS — Sainīšu dienests
123 Huron St., Toronto 2-B, Ont., Canada.

K L A U S I E T I E S
LATVIEŠU MŪZIKU
LATVIEŠU ZIŅAS
LATVIEŠU FIRMU PAZIŅOJUMUS
LATVIEŠU RADIO RAIDĪJUMOS
Otrdienu vakaros no pl. 8,30—9,00.
CHLO - RADIO RAIDĪTĀJĀ
VIĻŅA GAROUMS 680
LONDON ST. THOMAS

TUVOJAS ZIEMASSVĒTKI —
Nekavējieties ar dāvanu sūtījumu piederīgajiem dzimtenē.

KUNGU UZVALKU DRĀNAS.

Le — brūna, brūņa ar retām svītrām vai pelēka musturota drāna vīriešu ikdienas uzvalkam, $3.60 metā. Komplekts: 3,25 m drānas un visi drēbnieka piederumi (kopīgais svars 3,5 kg) $20.50
Pa — tumši zila, tumši brūna vai pelēka vilnas drāna, $4.80 metrā. Komplekts (3,5 kg) $24.50
Vi — tumša ar smalkām svītriņām vai dažādu nokrāsu smalki rūtaina angļu vai dāņu ķemdzijas drāna, $6.90 m. Komplekts (3,30 kg) $32.00
La — tumši pelēka (t.s koksa krāsa) vai baložpelēka, ļoti labas kvalitātes drāna, $7.80 m. Komplekts (3,3 kg) $35.00
Hf — tumši pelēka, tušmi zila, zaļgana vai brūngana angļu ķemdzijas drāna, viegli svītrota, $8.20 m. Komplekts (3,3 kg) $36.50
Hl — visaugstākās kvalitātes angļu ķemdzijas audums, dažādās nokrāsās, $10.90 vai $12.90 m. Komplekts (3,3 kg) ..... $43.80 resp. $52.50
Ms — melns angļu ķemdzijas audums (iesvētībām, kāzām, viesību tērpiem u. t. t.), $6.90, $8.20, $10.90 vai $12.90 metrā. Kvalitāte kā Vi, Hf vai Hl drānām. Arī komplektiem tādas pašas cenas kā Vi, Hf, vai Hl.

Šo saiņu cenām jāpieskaita klāt licences, porto un apdrošināšanas izdevumi:

5 kg sainim	$5.60	10 kg sainim	$7.60
15 kg sainim	$9.50	20 kg sainim	$10.40

Augšā minētos komplektus var apvienot pēc izvēles līdz vēlamai svara robežai.
Pasūtinot pa pastu ,lūdz uzdot skaidri salasāmu latviešu valodā vārdu, uzvārdu un adresi.

DV GRĀMATNĪCAS — Sainīšu dienests,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada.
I N F O R M Ā C I J A I zvanīt EM 8-0792,

LATVIJAS AMERIKĀ
MODERNĀ SPIESTUVE
TORONTO

Pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtījumus:
laulību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dziesmu lapiņas, grāmatas u. c.

Pasūtinājumus pieņem:
LA BIROJĀ, 123 Huron ielā, tel. EM 8-0792, Toronto, Ont., Canada.

Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no
DR. OETKER
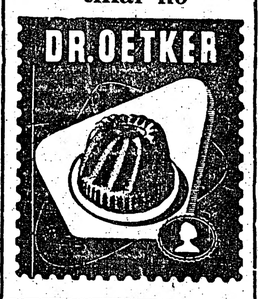

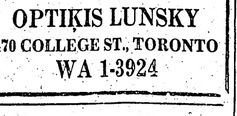
OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE ST., TORONTO
WA 1-3924

P A Z A U D Ē T A
zelta rokas sprādze
Universitātes gada svētkos
(Sv. Andreja baznīcas telpās).
Godīgo atradēju lūdz zvanīt WA 2-4608, Toronto.

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

NJUORKĀ

Latviešu ev. - lut. draudze, 564 Second St. Brooklyn 15, N. Y. Dievkalpojumi Betlemes baznīcā:

BAFALO

Bafalo latviešu draudzes Dāmu komiteja sestdien, 25. oktobrī, plkst. 7 vakarā (noteikti) Lagreca Hall 267 W. Virginia St. (gandrīz Virginia un West ielas krustojumā), Bafalo, rīko teātŗa izrādi; uzvedīs Brigaderes „Caukstenes." Pēc izrādes mantu izloze-bazārs ar sekojošu deju. Būs dabūjami uzkožamie un atspirdzinoši dzērieni. Visi laipni lūgti atbalstīt šo sarīkojumu.

CIKĀGĀ

Cikāgas latviešu ev. - lut. Cīņas draudzē, 5015 W. Ferdinand St.

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave., Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Cikāgas ev. - ut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu, plkst. 3 p.p.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 39 Ave, Bellwood, Ill.

Cikāgas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W., Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons, Melvūdā, Ill., tel. FI 2-2420.

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10,30 dienā Cikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave.

Cikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9,30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru, pl 7.30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave., tel. 4-4619.

Kalamazū sv. Jāņa ev. - lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCA's telpās, 120 W. Lexington Ave.

Māc. A. Piebalgs, Kalamazū, 328 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Cīānas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 10 no rīta.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S. E., Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 p.p.

Mineāpoles St. Paula latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S. 17th Ave katru svētdienu plkst. 11 pr. p., māc. P. Langins.

Svētdienas skolā nodarbības no plkst. 9,30—12,30.

MILVOKI

Mīlvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu. pl. 2,00 dienā Faith ev. - lut. baznīcā, 1080 E. Layton Bulv. Māc. J. Meisters. Svētdienas skola dievkalpojuma laikā, baznīcas sabiedriskajās telpās.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis, 66 Gordon Ave., Port Arthur,Ont., tel. 4-0302

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont. tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

12. oktobrī bērnu dievkalpojums Sv. Andreja baznīcā, pl. 11,00 rītā sakarā ar svētdienas skolas darbības atjaunošanu.

19. oktobdi dievkalpojums pl. 4,00 p.p.

26. oktobrī dievkalpojums pl. 11,00 rītā.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

12. oktobrī, plkst. 2.00 p. p., Pļaujas svētku dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā. Pēc dievkalpojuma dāmu komitejas rīkotais draudzes vakars ar kafijas galdu un mūzikāliem priekšnesumiem. Svētdienas skola.

19. oktobrī, plkst. 2.00 p. p. dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā. Sprediķi teiks stud. theol. A. Grigals. Svētdienas skola.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

12. oktobrī, plkst. 2.30 p. p. dievkalpojums. Svētdienas skola.

19. oktobrī, plkst. 2.30 p. p. dievkalpojums. Svētdienas skola.

26. oktobrī, plkst. 2.30 p. p. dievkalpojums. Svētdienas skola.

HAMILTONĀ

Māc. E. Pavasars, 209 E. 38th St., Hamilton, Ont. Tel. Fulton 3-1182.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trīsvienības baznīcā 18 Victoria Ave., S. CE 2-2385.

Ceturtdien, 9. oktobrī, plkst. 7,00 vakarā draudzes bībeles stunda baznīcas blakus telpās.

Hamiltonas baptistu baznīcā, Stanley Ave. un Locke ielas stūrī, telefons NO 2-7975.

Māc Fr. Ruperts. 729 Jessie Ave., Winnipeg 9, Manitoba. Tel. 42-5512. Vinipegas latviešu ev. - lut. sv. Krusta draudzē, Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa, Ont. Tel. jumi katra mēneša pirmajā svētdienā.

Māc. Ed. Kerģis, 153 Bancroft Dr. Sudbury, Ont. Tel. OS 3-3284.

Virdižinijtaunā svētdien, 19. oktobrī, plkst. 13 anglikāņu baz. dievkalpojums.

Bērniem mācības svētdien, plkst. 10.30.

LABĀKĀS ZIVIS DABŪSIT PIE
HIGHLINER
FILEJAS
ZIVIS AR KARTUPEĻIEM
ZIVIS ŠĶĒLĒS
LUNENBURG SEA PRODUCTS LIMITED
37 King St., East, Toronto.

MIERVALDI BALODI, dzim. 1920. g. 27. dec., Trikates pag. vai Valmierā, meklē meita Maija Latvijā. Sieva Arija mirusi Sibirijā.
Rakstīt:
MRS. V. REINIS (ROZITIS)
87 MAPLE ST., ST. CATHARINES, ONT., CANADA.

M E K L Ē
vecāku sievieti viena bērna
UZRAUDZĪŠANAI
Zvanīt
WA 1-7261, Toronto.

Bloor - High Park raj.
I Z Ī R Ē J A M A
istaba ar virtuves lietošanu.
Zvanīt pēc pl. 5.
RO 7-0207, Toronto.

I Z Ī R Ē J A M A S
3 istabas ar virtuvi
H A M I L T O N Ā.
Zvanīt LI 9-1835

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

VIETEJIEM un TĀLBRAUCIENIEM
Tel. LE 4-1403

Frank Vass BA
ADVOKATS — NOTĀRS
455 Spadina Ave., Apt., 403
College un Spadina ielas stūrī)
Tel. birojā — WA 2-6111
WA 2-6112, Toronto.

Norandā svētdien, 19.oktobrī, plkst. 16 United baznīcā dievkalpojums.

Bērniem mācības sestdien, plkst. 14.

Iesvētīts Timminsā: Aivars Buss.

MONTREĀLA

Māc. V. Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī

12. oktobrī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums.

19. oktobrī, plkst. 2 p.p. jaunatnes dievkalpojums .

26. oktobrī ,plkst. 2 p.p. Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums.

Kornvalē, 11. oktobrī, plkst. 7 vakarā svētvakara dievkalpojums, māc. V. Sēfers .

Māc. Arturs Voitkus, 2384 Beaconsfield Ave., Apt. 12, Montreal, P.Q. Tālr. HU 9-3224. Dievkalpojumi Redeemer baznīcā, 285 Clarke Ave.

ST. KATARĪNĒS

Māc. J. Praulinš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Sv. Katarīnēs, 19. oktobrī, pl. 3.30 p.p., Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu Kristus baznīcā, 140 Russel Ave.

TORONTO BAPTISTU DRAUDZES

dievkalpojumi notiek svētdienās, pl. 3 p.p. un trešdien vakaros, pl. — Walmer Road baznīcas telpās. Māc. R. Ekšteins.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Latviešu misijas kārtējie dievalpojumi Toronto notiek katru estdienu plkst. 8 vak., 14 Parkroad misijas namā (Bloor pazemes pieturas tuvumā). Katru svētdienu, plkst. 10,45 rītā garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu, viļņu garums 1350 Oāvas raidītājs. Tel. AM 1-4218

IEVĒROJIET!
SŪTOT SAIŅUS UZ DZIMTENI
paturiet prātā, ka tos var pārsūtīt ar DV grāmatnīcas starpniecību un tie sasniegs adresātu visātrākā laikā.

PĀRTIKAS STANDARTSAIŅI

C—9	20 mārciņas smalkā vai graudu cukura, mannas vai balto kviešu miltu (pēc norādījumiem, cik no katra)	$11.20
c—18	Iepriekšējais dubultoti un 100 cigarešu (Chesterfield vai Camel) vai 500 gr šokolādes	$19.00
T—9	20 mārciņas augstākā labuma kausētu cūkas tauku	$20.80
Z—9	20 mārciņas žāvēta cūkas speķa, bēkona vai sviesta (pēc norād., cik no katra)	$24.50
S—9	20 mārciņas svaiga sviesta (paciņās vai 15 mārc. konservēta sviesta bundžās)	$25.25
M—9	20 mārciņas vislabākās kvalitātes kviešu miltu	$11.20
6—A	0,5 kg sviesta, 1 kg cūkas tauku, 1 kg žāvēta speķa, 1 kg pupiņu kafijas, 425 gr. rozīņu, 300 gr. šokolādes un 20 cigaretes	$15.90
6—B	2 kg sviesta, 2 kg īstas dūmdesas, 2 kg žāvēta speķa, 1 kg pupiņu kafijas, 425 gr. rozīņu, 400 gr. šokolādes, 454 gr. žāvētu plūmju un 40 cigaretes	$28.00
8—A	1 kg cukura, 1 kg sviesta, 1 kg šķiņķa, 0,5 kg pupiņu kafijas, 100 gr. šokolādes, 100 gr. tējas un 550 karameļu (bundžā)	$16.00
8—B	2 kg cukura, 2 kg sviesta, 2 kg šķiņķa, 1 kg pupiņu kafijas, 400 gr. šokolādes, 200 gr. tējas, 610 gr. kakao un 40 cigaretes	$27.80

Izdarot pasūtinājumus pa pastu, jāuzdod pareizas adreses latviešu valodā, tāpat neaizmirstiet pielikt saiņa Nr. un MO vai čeku. Pretējā gadījumā saiņa nosūtīšana aizkavēsies.

DV GRĀMATNĪCAS — Sainīšu dienests,
123 Huron St., Toronto, Ontario, CANADA.

ĀDAS sūtīšanai uz Latviju
Vislabākās kvalitātes zem veikala cenām.
196 Montrave Ave., Oshawa, Ont.
netālu no „Shopping" centra. Zvanīt pēc pl. 5 v. RA 8-5762.
J. LINIŅS

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Sveicē.
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 8—9 vakarā.

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
55 Wellington W., (tuvu pie Bay St.), Toronto,Ont. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notariāta birojas Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās. Runā krieviski, vāciski un latviski.

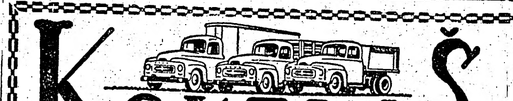
KAKTIŅŠ
TRANSPORTA FIRMA
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Izmantojiet labākās ceļošanas iespējas
ar SUPER Continental un Continental
Divi vilcieni arī ik dienas — austrumu un rietumu virzienos
MONTREAL * OTTAWA * TORONTO * WINNIPEG
SASKATOON * EDMONTON * JASPER * VANCOUVER
kā arī starptautiskā satiksmē ar Continental
Bezmaksas apkalpošanai ceļojot, painteresējieties par t. s. CNR's „pre - planed"
MAPLE LEAF PACKAGE TOURS
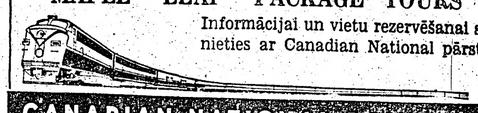
Informācijai un vietu rezervēšanai sazinieties ar Canadian National pārstāvi.
CANADIAN NATIONAL RAILWAYS
VIENĪGAIS DZELZCEĻŠ, KAS APKALPO VISAS DESMIT PROVINCES

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese: .....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....
..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn. $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 101 Brightwater Court, Brooklyn 85, N.Y., U.S.A.

I. MAWRODIN REALTOR

2543 DUNDAS ST., W., TORONTO
TEL.: RO 7-3121

Ar labpatiku ziņojam mūsu latviešu klientiem, ka nodarbinām latviešu aģentu E. RUDZĪTI.

Mēs laipni jūs apkalposim.

Nesaistošai informācijai sazinieties ar mūsu firmas pārstāvi E. RUDZĪTI, kas jums sniegs vispusīgus paskaidrojumus par obligāciju (mortgage) aizdevumu un iemaksu sagādi. Tāpat E. Rudzītis palīdzēs izkārtot cita veida jautājumus, kas jums radušies sakarā ar īpašumu iegādi, pārdošanu un uzturēšanu.

ZVANIET RO 7-3121.

Grand Rapidos

Skrundas 14. skautu vienības vadītāju apspriede notika 27. septembrī Vienības draudzes baznīcas apakšējā zālē, to vadīja vienības priekšnieks vad. Ed. Avots. Apspriedē pieņēma vienības pirmā pusgada darbības plānu, kas galvenokārt atiecas uz nodarbībām telpās. Vienojās par turpmākiem sarīkojumiem: 4. oktobrī bija mītnes vakars, 11. oktobrī piedalīšanās jaunatnes nedēļas ievadījumā, 7. novembrī Mārtiņu vakars ar ķekatniekiem un 27. decembrī Ziemassvētku eglītes vakars. Vienības vadība aicina bērnu vecākus ieinteresēt latviešu jauno paaudzi skautisma darbam un pieteikt bērnus mazskautu vai skautu pulciņā pie vietējiem skautu vadītājiem.

Mazskautu pulciņu turpmāk vadīs vad. vietn U. Pličs un vad. vietn. K. R. Jansons; nodarbības notiks trešdienās, pl. 18.00 Latviešu biedrības telpās, kur var arī pieteikties jaunuļi.

Toronto

Skautu un gaidu jendu gadskārtējie kopnieku kursi notiks 11., 12. un 13. oktobrī Hamiltonā, turienes skautu mītnē. Kursus vadīs jendu vadītāji Biruta Freiberga un Ziedonis Šuriņš. Kursantu apmešanās paredzēta Hamiltonas skautu un gaidu dzīvoklos, ko kārto vad. Ed. Davidsons, bet par pabarošanu rūpēsies turienes skautu un gaidu vecāku padome inž. H. Vilka vadībā.

☆

"Fiasko Nr. 3" sauksies deju vakars ar jautru programmu, ko 18. oktobrī, plkst. 7.30 vakarā, Kanadas Carling kluba telpās, 131 Broadview Ave., rīko Rīgas 72. skautu vienības roveru dzimta.

TORONTO LATVIEŠU NACIONĀLAIS TEĀTRIS
atkārto M. LENGIEĻA 3. cēlienu komēdiju

NAKTS SERENĀDE

1958. gada 11. oktobrī, plkst. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcas zālē, Toronto
(Carlton un Jarvis ielu stūrī)

Režisore: M. BĒRZIŅA

Dejas iestudējusi Erna Ošiņa-Bērziņa. Cardašu dejo Anda Grike.

Apgaismo V. Turķis. Suflē: O. Jēckalēja. Ieeja $1.00 un $1.50. Jaunatnei puscenas.

OTAVAS VĒSTURISKAIS PUSDIENAS LIELGABALS

(Canadian Scene). — Katru dienu pēdējo 90 gadu laikā skaļš „bum" ziņo Otavas ļaudīm, ka ir pusdienas stunda — laiks, kad jāiet „lielajās brokastis" un jāpārbauda pulksteņi. Skaņa nāk no Kanadas vecākā lielgabala, ko vēl joprojām lieto.

Kaut gan lielgabalam ir pašam sava vēsture, tomēr daudz interesantāks ir stāsts par to, kādā veidā to izšauj. Vēl līdz pat pēdējam laikam, pirms dažiem mēnešiem, tika ievērota sena tradicija, kas sākās ar 1867. gadu, kad Britanija šo lielgabalu uzdāvināja tikko konfederētai domīnijai.

Tieši ceturksni pirms divpadsmitiem kāds federālais ierēdnis (pēdējos gados Viljams J. Devis — atvaļināts federālās distrikta komitejas darbinieks) — katru dienu iet uz akmens magazīnu, kas atrodas uz klints kraujas malas, ar skatu uz Rido kanāli. Pievācis tur vajadzīgos materiālus, viņš soļo atpakaļ caur Medžorhila parku līdz lielgabalam.

Tad viņš metodiski atslēdz lielgabala stobra aizbāzni un noņem pārvalku no aizdedzes cauruma vecā lielgabala resnajā galā, noliekot to zem lielgabala lafetes. Tad viņš ievada stobrā 20 unču melnā pulvera paciņu ar lielu zveltni, iepilda vaļēju pulveri aizdedzes caurumā un nostampā to ar garu misiņa zondu.

Kad atlikušas tikai viena vai divas minūtes, viņš aizdedzes caurumā ieliek misiņa detonātoru, izveidotu kā pistona šautene, un pievieno degli — auklu ar koka rokturi galā. Tad viņš vēro sava chronometra sekunžu rādītāju, kamēr tas rāda 12.

Kad sāk skanēt zvani Parlamenta paugura Miera tornī pāri kanālim, pulkstenis pazudis, un tanī pašā laikā ar strauju kustību Bils Devis pavelk degli un noskan „bums"!

Daudz lapaspušu ir uzrakstīts pasaules vēsturē kopš tā laika, kad šis divu tonnu smagais deviņu mārciņu veterāns uz kāda karaļa Džordža III kara flotes kuģa apzēģelēja jūras: tā 4,5 collu stobrs ir apzīmēts ar gada skaitli „1807", un tā dzelzs lafete — ar „1915".

Kad šo lielgabalu 1867. gadā pirmoreiz lietoja, tas bija Britanijas jūras varas simbols un atgādināja mātes zemes aizsardzības spēku. To izšāva pl. 12.00 Kanadas pirmajā domīnijas dienā, lai atzīmētu jauna laikmeta sākumu, un kopš tā laika to izšauj katru darba dienu.

Svētdienās, Ziemassvētkos, Jaungada dienā, Pļaujas svētkos un Lielā Piektdienā šāviena laiks tradicionāli arvien ir bijis pl. 10.00 no rīta, lai lielgabalniekam dotu iespēju apmeklēt baznīcu un neraucētu citus viņu lūgšanās.

„Dažreiz", teica Deviss, „mēs redzam dūmu apļus; dažreiz atskan trīs atbalsis. Ļaudis dažreiz ir pārsteigti — reiz kāds vīrs, kas strādāja gar bibliotēkas torni, gandrīz novēlās no saviem sastatņiem."

Kādā jaukā dienā pirms dažiem mēnešiem, kad detonācijas kapsulu krājums bija manāmi samazinājies, Bils Deviss, kā parasti, pieprasīja papildinājumu, bet to vairs nebija — un viņa krājumā bija vairs tikai ap 200 kapsulu . . .

Kad Sabiedrisko darbu departaments izdarīja jaunu pasūtinājumu, pienāca atbilde, ka šī tipa detonātori vairs nav standarta prece un tos vairs neizgatavo. Tie, ko līdz šim lietoja, bija pagatavoti 1918. g. — un tas bija pēdējais to ražojums . . .

„Kad mēs apjautājāmies, cik izmaksātu, ja mēs kapsulas liktu pagatavot uz īpašu pasūtinājumu", stāsta R. G. Mekfarlans, Sabiedrisko darbu iepirkšanas un noliktavu šefs, „mēs atklājām, ka tās būs par dārgām, jo izmaksātu $10,- katra".

Apsvērām iespēju izdodot $700.-, izmainīt vecā jūras ieroča aizdedzināšans ierīci, lai tas varētu šaut ar parasto artilerijas municiju. Šo ideju atmeta. „Kādu laiku," Mekferlans atcerās, „izlikās, it kā nebūs iespējams atrast derīgu atrisinājumu."

Problēma mocija viņu pat mājās. Un tur viņš kādā jaukā vakarā atrada iespējamo atrisinājumu: „Kāpēc gan nevarētu lietāt nirēja tipa sprādzināmo mašīnu un piesaistīt to lielgabalam dinamita vietā? Šo ideju ieguvu, skatoties kovboja filmas tāļredzī", viņš paskaidroja.

Atsauca C-I-L sprāgstvielu nodaļas Otavas pārstāvi un tam jautāja, vai ideja ir īstenojama? Viņš ieteica lietāt „ripeni" — valējas kapsulas, ko lietā sprādzināmo mašīnu pārbaudēm. Kad „nirēju" nospiež uz leju, elektrības lādiņš aizdedzina ripeni, kas dod trīs vai četras collas garu liesmu.

„Mēs paņēmām dažus ripeņus un tos izmēģinājām pie vecā lielgabala. Tie darbojās lieliski", saka Mekfarlans.

Tātad, lai nebūtu valdībai jāizdod par katru kapsulu $10.-, pasūtinot tās pēc vecā parauga, varēja lietāt ripeņus, kas katrs maksā tikai 16 centus. Labi nolietotais 76 gadus vecais talreps un kāds pusducis 1918. g. gājuma kapsulu ir tagad tikai zinkārības apmierināšanai.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

11. oktobrī, pl. 8 v. sv. Andreja baznīcas zālē TLNT Nakts serenādes atkārtojums.
18. oktobrī roveru rīkota slēgta jauniešu balle „Fiasko 3"
18. oktobrī, plkst. 8.00 vakarā 198 Oslera ielā. TLB Dāmu komitejas tējas vakars.
19. oktobrī, pl. 18,30 Sv. Andreja baznīcas zālē Reklāmu vakars par labu Minsteres (bij. Augustdorfas) ģimnazijai. Rīko LNAK aJunotnes nozare.
25. oktobrī TLMM kluba balle.
25. oktobrī, pl. 7 vakarā Sv. Andreja baznīcas telpās TLT Augstskolas ģimnazijas audzēkņu vakars ar R. Blaumaņa lugas izrādi Trīnes grēki.
28. oktobrī Dižduncha 10. gadskārtējais tautas deju un dziesmu vakars, 62 Claremont ielā.
29. oktobrī, trešdien, pl. 12,30, Atmosfairas kluba sanāksme parastā vietā.
1. novembrī Nujorkas latviešu teātra viesizrāde.
1. — 9. novembrim A. Nuliša gleznu izstāde — DV mītnē, 123 Huron St., Toronto.
2. novembrī. sv. Andreja baznīcas zālē E. Zivertes koncerts.
7. novembrī tradicionālais Mārtiņu sarīkojums ar dejām Kolumba zālē; rīko — TLB un TLSK.
8. novembrī Balle Palace Pier — DV Toronto nod. sarīkojums.
16. novembrī, Sv. Andreja baznīcas zālē DV teātra izrādē — Robinsons.
22. novembrī, pl. 8 vak. Sv. Andreja baznīcas zālē Smilšu torņa atkārtojums.
29. novembrī, plkst. 7,30 Toronto latviešu b-bas 10 g. atceres vakars biedrības telpās.

HAMILTONĀ

12. oktobrī — Hamiltonas gaidu vienības „Venta" sarīkojums.
18. oktobrī — DV Hamiltonas nodaļas gada svētki.
25. oktobrī — Dainas kora koncerts ar deju.
26. oktobrī — DV teātra viesizrāde „Robinsons".
1. novembrī — Hamiltonas mednieku un makšķernieku kluba balle.
2. novembrī — DV teātra viesizrāde „Robinsons".
8. novembrī — Hamiltonas latviešu jaunatnes pulciņa „Rota" Mārtiņvakars.
22. novembrī — Latvijas valsts dibināšanas atcere.
29. novembrī — DV Hamiltonas nodaļas biedru vakars.
6. decembrī — DV Hamiltonas nod. Sporta kopas „Sparta" balle.

ST. KATARĪNĒS

18. oktobrī Mednieku un makšķernieku kluba rīkotā sezonas atklāšanas balle slovāku zālē, Page un Welland ielu krust.
1. novembrī DV nodaļas gada svētki mājīgajās Bacon hotela telpās (6 jūdzes no St. Catharines Toronto virzienā, Q. E. Hwy malā.

TUVOJAS SVĒTKI — NEAIZMIRSTIET SAVUS PIEDERĪGOS DZIMTENĒ

PĀRTIKAS SPECIĀLSAIŅI

PA — 5 mārc. konservēta šķiņķa, 1 kg cūku tauku, aknu pastētes, 2 kg sviesta, 2 kg cukura, 0,5 kg pupiņu kafijas un 20 gab. Ziemassvētku svecīšu $24.75

Tas pats sainis dubultots, pievienojot 200 cigarešu (Chesterfield, Camel vai Capstan)..... $49.00

PB — 3 kg sviesta, 1 kg rīsu, 1,5 kg īstas dūmdesas, 0,5 kg pupiņu kafijas, 2 kg cukura, 1 mārc. kakao un 1 mārc. bišu medus $22,75

Tas pats sainis dubultots, pievienojot 200 cigarešu (Chesterfield, Camel vai Capstan) $43.75

PC — 9 mārc. konservēta šķiņķa, kakao, kafijas vai šokolādes (no katra pēc norādījumiem) + 60 Chesterfield cigarešu 18.75

Tas pats dubultots 32.75

Lūdz uzdot pareizu pilnu vārdu un uzvārdu. Pretējā gadījumā adresāts saini var arī nesaņemt.

Pasūtinājumi adresējami:

DV GRĀMATNICAS — SAINĪŠU DIENESTS,

123 Huron Street, Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792.

IEPAZĪSTINA AR ALA's IESKATIEM

ALA's priekšsēdis Dr. P. Lejiņš nosūtījis vēstuli senātoram P. Daglesam, izsakot pateicību par viņa paskaidrojumiem ASV Senātā 23. augustā sakarā ar pārmaiņām Amerikas Balss raidījumu programmā un politikā. Pirms kāda laika Dr. P. Lejiņš nosūtījis vēstules, attēlojot ASV latviešu ieskatus Amerikas Balss jautājumā ASV informācijas aģentūras direktoram G. Allenam un Kongresa loceklim V. Hejsam, Amerikas Balss izmeklēšanas apakškomitejas priekšsēdim.

Tagad senātors Dagless piesūtījis Dr. P. Lejiņam pateicības rakstu, kurā apliecina, ka viņš arī uz priekšu centīšoties panākt to, lai ASV informācijas aģentūras izlietotu efektīvāk.

MUMS JĀGLĀBJ MŪSU TICĪBA

(Pārnesums no 5. lpp.)

beigtu savu dzīvi paralizēti, sakropļoti vai valzivju saplosīti.

Vairākkārt lasītājs sastop tautas mūzikantus. Nevaram nepieminēt arī Lulu, kas raksturo kādu daļu no Grieķijas sieviešu, tā zināmā mērā mīt katrā grieķietē. Lula pieder pie to „mākslinieku" šķiras, kas ceļo apkārt pa sādžām. Tā vienu vakaru šāda mākslinieku grupa ierodas zvejnieku ciemā. Trīs mūzikanti un viena dziedātāja, vārdā Lula. Puskailā „mākslinieces" sakarsē zēnu un vīru prātus. „Visu šis viņu izšņāja, ievija dedzinošā slepenu, apspiestu, nepiepildītu kaislību vilnī, kas velti mēģināja lauzties uz āru ciema šaurajā dzīves lokā, kur mīlestība, ja tā nenoiet no parastā ceļa, ir sasniedzama tikai pēc kristīgās mistērijas baznīcā, cieši saistīta ar aizspriedumiem un tielēšanos par pūru un mantu."

„Viņu skati vilkās kā mistiskas mēles pār saldo sievieti . . . Tas izskatījās tik nožēlojami; tas bija tā, kā skatās izsalkuši suņi uz skārni sakārto gaļu. Tur bija arī vīri, kam meitas precību gados, kas visā dzīvē nebija pazinuši citādu mīlestību, kā tikai to, ko viņiem sniedza viņu kalsnās, neuzkoptās sievas, kuru mati bija mūžam izspuruši, kuŗu miešas smirdēja pēc zivīm un sīpoliem arī gultā."

Šī sieviete ir kā brīnumaina elku dieviete zvejnieku acīs. No šīs sievietes „plūda neredzams, reibinošs rožu krāsas tvaiks" un dzeŗot dedzinošo šņabi, uguns vīriešu miesās pieņēmās. Viņi klausījās sievietes dziesmā, viņu pašu acīm apŗīdami. „Viņu skati slīdēja un vijās kā neredzamas aproces ap viņas roku stilbiem, ap kailajiem lieliem, kārās milzīgās ķēdēs uz viņas spēcīgajiem gurniem, dūrās mistiskajā, tumšajā kaisles paduses alā." „Arī sieviete bija noreibusi no degvīna un vīriešu tuvuma . . ." Un tā dzīres turpinās. Šim dzīru vakaram ir drāmatiskas sekas jaunās, daiļās meitenes Smaragdas dzīvē. Bet par to nākošā vēstulē.

Jūsu Vidzemniece.

APKĀRT ZEMES LODEI

Sakarā ar senāk pieņemto likumu, kas pazīstams ar nosaukumu „Lex Merlin", Italijā slēgs visus atklātos namus, un pērkamās „mīlas priesterienes" savu arodu būs spiestas nākotnē turpināt „pa tumšo". It kā lai galvenokārt novērstu sagaidāmo slēpto prostitūciju un minēdams higiēniskus un morālus iemeslus, kāds 24 gadu vecs italietis Francis Maro bija sācis vākt vajadzīgos 484.000 parakstus, lai ar tiem pieprasītu valdībai atklāto namu slēgšanas jautājumā tautas nobalsošanu. Atklāto namu slēgšana būšot arī trieciens vienai no tūrisma atrakcijām, bet ar parakstu vākšanu Francim tomēr seviški neveicies, un „Lex Merlin" stājies spēkā.

Rietumvācijas valdība eventuālam kara gadījumam grib uzkrāt izejvielu un pārtikas rezerves, pie kam cilvēku pārtikas rezervēm pagaidām paredzēts atvēlēt tikai 14 miljoni marku (par ko, uz galviņām rēķinot, katram iedzīvotājam valsts varētu iegādāties 200 gr. rīsu un 160 gr. zirņu vai pupu), bet pirmo spēkbarības rezervi lopiem paredz iegādāties 24,1 milj. marku vērtībā. Vācieši zobojas, ka, ja tā turpināšoties, tad nākošajā karā, būt par cūku būšot daudz patikamāk . . .

ČEMPIONS PAR SAVU ZIVI

Tiem daudzajiem latviešu pesimistiskajiem praviešiem, kas, pelnus sev uz galvas bērdami, pēdējos desmit gados ir apliecinājuši, ka mums, pārticībā un parādos nokļuvušajiem bij. latviešu emigrantiem un tagadējiem jaunkanadiešiem draud neizbēgamas asimilācijas briesmas, ir pienācis pēdējais laiks steidzīgi iet priekšnamā vai aizbraukt ar Toronto apakšzemes dzelzceļu līdz galam un nokaunēties. No asimilācijas mums nemaz nav jābaidās! Vismaz daudzās vēstules, ko pēdējo divu nedēļu laikā saņēmu, atzīmējot Dr. A. Miltiņa lielisko lomu Kanadas pašos rietumos, gaiši un nepārprotami liecina, ka kārtīgam latvietim tik rakstura rīgās īpašības kā nenovīdība, skaudība un, ja vajadzīgs arī laba humora izjūta un atklāta izrunāšanās tieksme, vēl šo baltdien ir spēkā. Ja daduzās vēstulēs Toronto un priekšpilsētās līdz šim atklātībai mazāk pazīstami literāti cenšas apšaubīt, vai avīzē reproducētā Dr. Miltiņa varenā 200 mārciņu store atbilst oficiālajām Kanadas 200 svaru vienībām, tad mūsu draugs T. Muchks no Kirkland Lake, sniegu no savas būdas durvīm šķūrēdams, krata galvu un saka: „Tam dakterim ir jābūt velna pulverim, ja viņš tā ar vienu roku var gaisā pacelt tik lielu mamzeli". Kimasabi Muchs, kas gandrīz jau uzņemts Kindnash indiāņu ciltī ar cienījamu titulu „Virsaitis, kas nes ugunsūdeni" (indiāniski „Šnabo Zang"), pastāsta, ka Otavas upē, viņa paša acu priekšā kāds izbijis nacionālsociālists no Berlīnes ar 30 mārciņu iztūrības auklu pieveicis 85 mārciņu smagu stori. Kā normāls caurmēra latvietis jūs, droši vien neticēsit virsaiša Muchka vēstījuma 3. nodaļā izteiktajam apgalvojumam: „Pats arī esmu izķēris vairākas stores, bet es tās metu atpakaļ. Man tā haizivs nepatīk. Āda kā dinozauram. Man tā garšo pēc valzivs un draņķigi tauka — kā cūka . . ."

Kanada ir brīva zeme — variet ticēt vai neticēt. Es draugam Muchkam ticu, vēl vairāk pēc tam, kad vēstījuma noslēgumā viņš pastāsta, ka vecajā zemē pa paklāju vārtījies kopā ar Leskinoviču, Beitagu, Krūmiņu un citiem spēka vīriem.

Ar patiesu prieku saņēmu pašа laimīgā makšķernieka Dr. A. Miltiņa vēstuli, un es domāju, ka tai jāsaka galavārds tik svarīgās debatēs par 1958. gada lielāko latviešu izmakšķerēto zivi Kanadā.

Lai runā pats dakteris. Viņa vēstulē starp citu lasām: „Bauskas kungs ir tik pārmērīgi uztraucies un lieto tik puķainu valodu, ka man gribētos viņu nomierināt bībeles vārdiem: Pēter, apliec slapju drēbi ap gurniem un nomierinies!

Tā zivs, kas redzama uzņēmumā, ir pakārta pie priedes tērauda kabeļi, un mēs pielikām rokas tikai izskata pēc. Kootenay ezerā pēdējos piecos gados, cik apzināts, ir izvilktas 16 stores — mazākā 47 mārc. un lielākā 590 mārciņu. Es nepiederu pie tiem, kas brauc zvejot ik svētdienas — mēs braucam 2-3 reizes gadā. Ja man tā store gadījās, tad tā bija tīrā laime. Tanī rajonā, kur mēs zvejojām, galvenie zvejnieki ir amerikāņi, jo ezera dienvidu gals pāriet Kootenay upē, kas tek cauri Idaho valstij. Seit, ja kāds grib nozvejot stori (sturgeon), tad zvejo ar tādiem paņēmieniem, ka cita zivs nemaz nevar piekerties. Āķi visi ir tērauda un viena lieluma — 6 collas gari un 5 mm resni. Ēsma ir 1, 2 vai 3 mārciņas gaļas. Storei mute ir apaksā un tā parasti barojas tikai ezera vai upes dibenā. Ēsmu nogremdē, pabrauc kādus 500 jardus tālāk un gaida. Auklas vietā lieto savītu tērauda kābelīti, resna sērkociņa caurmērā. Zvejot brauc lielās motorlaivās, vismaz divi zvejnieki kopā, jo bīstami braukt vienam mazā laiviņā. Pirms divi gadiem kāda zivs mazu laiviņu ar vienu zvejnieku bija vadājusi pa visu 100 jūdžu garo ezeru 6 stundas, kamēr kļuvis tumšs, sacēlies vējš un šis nelaimīgais dabūjis pārcirst kābeli, lai zivs neapgāztu laivu.

Kad mēs savu zivi pievilkām pie pārceltuves laivu šķūņa Idaho pusē, tad pārceltuves īpašnieks jautāja, vai mēs negribot savu lomu nosvērt — viņš, lūk, vedot tādu statistiku par viņa apgabalā nozvejotām storēm. Mēs nosvērām mūsējo, un tā bija tieši 203 mārciņas smaga. Kad āķis bija izņemts, mēs izvilkām mutei un žaunām cauri apm. 50 pēdu garu virvi un ielaidām zivi atpakaļ upē. Vietējie stores tūliņ nogalināt neieteic. Visus lielākos eksemplārus, sākot ar 100 mārciņu, vispirms „attauko". Zivi tur piesietu pie pāļa dziļā ūdenī 10 — 15 dienu. Šinī laikā tā nevar ēst, bet eksistē no zemādas tauku kārtas, kas ir 12 collas biezа. Mūsu zivs attaukošanās kūre bija 7 dienas — ilgāk man nebija vaļas gaidīt. Tā zaudēja apm. 20 mārciņu. Izņemtās iekšas svēra ap 15 mārc. un tauki kopā ar kaviāru — ap 7-8 mārc. Fotografijā redzamā zivs tātad bija attaukota un iztīrīta, kādēļ bija apm. 45 mārciņas vieglāka nekā pēc nozvejošanas."

Paldies dakterim par izstāstīšanu. Vētras un protesta signāli, kas koši plivinājās pie Kanadas latviešu makšķernieku gara apvāršņiem, ir jānolaiž. Man savukārt jāpareģo, ka Dr. Miltiņa lielais loms šogad Kanadas labākā latviešu makšķernieka titulam liks ceļot uz rietumiem. Ja kāds karstgalvis te austrumos ar daktera komunikē vēl nav apmierināts, tad brīvā vakarā var pa telefonu piezvanīt labākā šīgada makšķernieka lauru nesējam. Adrese: Canmore - Exshaw, Alberta, telefona numurs mājā ir 24, bet kabinetā — laimīgais skaitlis — Nr. 6.

***

No Beisvilles dūmu signāli vēsti par ļoti sekmīgiem ezera foreļu lomiem. Dienas normu, makšķerējot ar „prof." J. Purēna vēl nepatentēto drošo metodi, varot dabūt pāris stundās. Ka šī ziņa nav nekāda propaganda, par to vislabāk liecina arch. A. Krāvja un Dr. Slaņķa lomu nobildējumi. Ja makšķernieki humora pēc kādreiz drusku pamānās, tad bildes nekad nevienu nemaldina. Ja patīk, variet mierīgi abus laimīgos makšķerniekus apskaust. Viņiem īstās vietas un īstie paņēmieni ir zināmi. Arī jūs varat kādreiz iegriezties pie Beisvilles foreļu „profesora" J. Purēna. Adrese: Muskoka Weavers, Baysville, Ont. Labs 3-4 stundu brauciens no Toronto.

A. Pelēkais.

SPORTS

KANADAS BASKETBOLISTI SPĒLĒS AR ASV IZLASI

Kanadas latviešu basketbola vienībā, kas spēlēs pret ASV latviešu izlasi š. g. 18. oktobrī Nudžersijas Sitijā, iedalīti šādi spēlētāji: A. Richteris, A. Spricenieks, J. Morūss, O. Gerdels, A. Savickis, J. Petmanis, J. Strautnieks, L. Timermanis, A. Litaunieks, O. Zommers, E. Petmanis un J. Koškins.

R. Kadiķis,
Vienības sastādītājs.

Uzmanību, auto īpašnieki!

Sakarā ar Kanadas latviešu basketbola vienības braucienu uz New Jersy City, USA, autoīpašnieki lūgti spēlētājus aizvest uz sacīkšu vietu. Benzīna izdevumi tiks samaksāti. Vedējus lūdz steidzīgi pieteikties LA kantorī pie P. Ratnieka, Vajadzīgas 3 mašīnas.

VĒSTURISKS FUTBOLA PANĀKUMS TORONTO

Toronto (E) — Pirmo reizi piecu gadu laikā Toronto latviešu futbolistiem pagadījās varens panākums: pilsētas kontinentālā līgas spēlē DV vienpadsmits ar 1:0 (0:0) pieveica spēcīgo igauņu vienpadsmitu.

Otā vienlīdzīgā spēlē, kuŗā darba netrūka abu vienību aizsardzībām, pirmais puslaiks pagāja bez rezultāta, bet otrā puslaika sākumā Buss apsteidza pretinieku aizsargus, panākot šo vēsturisko 1:0 uzvaru.

DV vienībā spēlēja: E. Petmanis, Alksnis, Sudmalis, Pavārs, A. Richters, Timma, Buss, Humbijs, Litaunieks, Gulbis Hercbergs, Muskats un Namgauds.

Arch. A. Krāvis un Dr. Slaņķis ar mēmiem un garšīgiem izbraukuma lieciniekiem — ezera forelēm.